

คู่มือการปรับเป็นพินัย

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

จัดทำโดย

สำนักนิตการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

"เรียนดี มีความสุข"

คำนำ

ด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓๙ กำหนดให้ความผิดทางอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นความผิดทางพินัย ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๖๖ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ เพื่อกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งต่าง ๆ ตามประกาศทั้งสองฉบับดังกล่าว ทำหน้าที่ในการปรับเป็นพินัยตามกฎหมาย ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดมีความเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่ และอำนาจ รวมถึงขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กฎกระทรวงแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบและเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่ และอำนาจ ตลอดจนขั้นตอนในการปฏิบัติงานการปรับเป็นพินัย จึงได้จัดทำคู่มือการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปรับเป็นพินัย

ผู้จัดทำคู่มือหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ สามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ได้เป็นอย่างดี ต่อไป และหากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

สำนักนิติการ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
เมษายน ๒๕๖๗

สารบัญ

บทที่	หน้า
๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของคู่มือ	๒
๑.๓ ขอบเขตของเนื้อหาคู่มือ	๒
๑.๔ ประโยชน์ของการจัดทำคู่มือ	๓
๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕	
๒.๑ หลักการสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕	๔
๒.๒ สาระสำคัญที่ควรรู้ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕	๔
๒.๒.๑ บทนิยาม	๔
๒.๒.๒ การนำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้	๔
๒.๒.๓ หลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัย	๕
๒.๒.๔ การปรับเป็นพินัยในกรณีต่าง ๆ	๑๐
๒.๒.๕ คำสั่งปรับเป็นพินัย	๑๒
๒.๒.๖ การชำระค่าปรับเต็มจำนวน การผ่อนชำระค่าปรับ การขอลด การงดเว้นค่าปรับเป็นพินัย และการขอทำงานบริการ สังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพินัย	๑๕
๒.๒.๗ อายุความ	๑๗
๒.๒.๘ ระยะเวลาในการบังคับค่าปรับ	๑๗
๒.๒.๙ การอุทธรณ์คำสั่งปรับ	๑๗
๒.๒.๑๐ การอุทธรณ์คำพิพากษา	๑๗
๒.๒.๑๑ การบังคับคดี	๑๗
๒.๒.๑๒ สิทธิของผู้กระทำความผิดทางพินัย	๑๘
๒.๒.๑๓ การรายงานการสั่งปรับเป็นพินัย	๑๙
๒.๒.๑๔ การจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัย	๑๙
๓ การกระทำความผิดทางพินัยและโทษปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑	
๓.๑ การกระทำความผิดทางพินัยและโทษปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕	๒๐
๓.๒ การกระทำความผิดทางพินัยและโทษปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑	๒๓
๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑	
๔.๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕	๒๔
๔.๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑	๒๖

๕ ขั้นตอนดำเนินการปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย	
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑	
๕.๑. กระบวนการเริ่มต้นของการปรับเป็นพินัย	๒๗
๕.๒ การแสวงหาข้อเท็จจริง	๒๘
๕.๓ การรวบรวมพยานหลักฐาน	๒๙
๕.๔ การแจ้งข้อกล่าวหา	๒๙
๕.๕ การชี้แจง การแก้ข้อกล่าวหา หรือการยอมรับสารภาพของผู้ถูกกล่าวหา	๓๑
๕.๖ การชำระค่าปรับเป็นพินัย	๓๓
๕.๗ การสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐานเพื่อส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ	๓๕
๕.๘ ผังกระบวนการปรับเป็นพินัย (Flow Chart)	๓๘
๕.๙ ผังขั้นตอนการปฏิบัติงานการปรับเป็นพินัยขั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Work Flow)	๓๙
๖ กระบวนการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ	
๖.๑ แนวปฏิบัติในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้แก่พนักงานอัยการ	๔๐
๖.๒ การพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ	๔๒
๗ การพิจารณาคดีความผิดทางพินัยของศาลและการบังคับคดี	
๗.๑ การพิจารณาคดีความผิดทางพินัยของศาล	๕๓
๗.๒ การบังคับคดี	๕๔

ภาคผนวก

ก. แบบฟอร์ม

๑. แบบหนังสือการรับแจ้งเหตุแห่งการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๑)
๒. แบบหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ) (แบบพินัย ศธ ๒/๑)
๓. แบบหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ) (แบบพินัย ศธ ๒/๒)
๔. แบบหนังสือการรับสารภาพและการไม่ได้แย้งตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๓)
๕. แบบหนังสือสรุปผลการพิจารณาความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๔)
๖. แบบหนังสือคำสั่งยุติความผิดทางพินัย (แบบพินัย ศธ ๕)
๗. แบบหนังสือคำสั่งปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๖)
๘. แบบหนังสือคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๗)
๙. แบบหนังสือขอขยายระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา (แบบพินัย ศธ ๘)
๑๐. แบบหนังสือชำระค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๙)

๑๑. แบบหนังสือคำร้องขอผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย (แบบพินัย ศธ ๑๐)

๑๒. แบบหนังสือคำร้องขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๑๑)

๑๓. แบบหนังสือคำร้องขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (เจ้าหน้าที่ของรัฐ) (แบบพินัย ศธ ๑๒)

๑๔. แบบหนังสือคำร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๑๓)

๑๕. แบบหนังสือคำร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (เจ้าหน้าที่ของรัฐ) (แบบพินัย ศธ ๑๔)

๑๖. แบบหนังสือส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๑๕)

ข. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

๒. พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๔. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๖๖

๕. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๖

๖. กฎกระทรวงแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐานและการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

๗. กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖

๘. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

๙. ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑๐. ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

๑๑. ประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

๑๒. ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑๓. แนวปฏิบัติในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการ

๑๔. แนวปฏิบัติในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา และตามความในมาตรา ๒ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป จึงทำให้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีเหตุผลและหลักการในการประกาศใช้ อันเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้การกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในกรณีที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงและโดยสภาพ ไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรงหรือไม่มีผลกระทบต่อส่วนรวมอย่างกว้างขวาง เป็นความผิดทางพินัย โดยไม่ถือเป็นความผิดอาญา และให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม โดยไม่ถือเป็นโทษอาญา ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อใช้ในการพิจารณาและกำหนดค่าปรับสำหรับโทษที่ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย โดยไม่มีการจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับ และไม่ลงบันทึกในประวัติอาชญากรรม รวมทั้งให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว และความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองที่บัญญัติไว้ในกฎหมายบางฉบับ เป็นความผิดทางพินัย ซึ่งรวมถึงกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการด้วย

กระทรวงศึกษาธิการมีกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ถูกกำหนดให้เป็นกฎหมายตามบัญชี ๑ (ลำดับที่ ๒๕ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕) และ (ลำดับที่ ๕๔ พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑) ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕^๑ ที่มาตรา ๓๔^๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย โดยมีผลในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป ทำให้โทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ถูกเปลี่ยนเป็นโทษปรับเป็นพินัยทันที เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้รักษาการตามกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔^๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเพื่อกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยลงนามในประกาศ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๖

^๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

^๒ มาตรา ๓๔ เมื่อพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้บังคับในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนโทษปรับอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าวเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

^๓ มาตรา ๑๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจะมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ ในกรณีตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติไว้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด

และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ ซึ่งมีผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งต่าง ๆ ตามประกาศทั้งสองฉบับมีหน้าที่และอำนาจในการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป โดยจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไปในบทที่ ๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

๑.๒ วัตถุประสงค์ของคู่มือ

๑.๒.๑ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ตลอดจนกระบวนการปรับเป็นพินัย

๑.๒.๒ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ทราบและเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่และอำนาจในการดำเนินการปรับเป็นพินัย

๑.๒.๓ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ทราบและเข้าใจถึงขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานการปรับเป็นพินัย ได้อย่างรอบคอบ มีประสิทธิภาพ

๑.๒.๔ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ สามารถนำไปปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๑.๓ ขอบเขตของเนื้อหาคู่มือ

คู่มือการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ฉบับนี้ มุ่งหมายแนะนำแนวทางปฏิบัติให้กับหน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการปรับเป็นพินัยตามกฎหมายโดยมีเนื้อหาครอบคลุมกระบวนการปรับเป็นพินัยตั้งแต่ขั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการ และศาล ขั้นตอนการปฏิบัติงาน แบบฟอร์มที่ใช้ เอกสาร/หลักฐานอ้างอิงการประกอบ การปฏิบัติงาน รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปรับเป็นพินัย โดยผู้จัดทำได้ศึกษาและรวบรวม ข้อมูลจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กฎกระทรวงแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวม พยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัย ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ (โดยนางสาวธำรงค์ลักษณ์ ลาพิณี กรรมการร่างกฎหมายประจำสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา) และเอกสาร ตาม-ตอบปัญหาพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ (โดยกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กันยายน ๒๕๖๖) และนำมาเรียบเรียงให้มีความกระชับ เพื่อให้เห็นภาพ ขั้นตอนการปฏิบัติงานในชั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตั้งแต่หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการเริ่มต้น เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐาน

แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัยตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อออกคำสั่งปรับเป็นพินัย แต่หากผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนด เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ต้องดำเนินการสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งฟ้องคดีต่อศาล เพื่อให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดทางวินัยชำระค่าปรับเป็นพินัยต่อไป

๑.๔ ประโยชน์ของการจัดทำคู่มือ

๑.๔.๑ หน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ตลอดจนกระบวนการปรับเป็นพินัย

๑.๔.๒ หน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ทราบและเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่และอำนาจในการดำเนินการปรับเป็นพินัย

๑.๔.๓ หน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ทราบและเข้าใจถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานการปรับเป็นพินัยได้อย่างรอบคอบ มีประสิทธิภาพ

๑.๒.๔ หน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ สามารถใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานในแนวทางเดียวกัน

บทที่ ๒

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๑ หลักการสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นกฎหมายที่มีหลักการสำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง คือ เป็นกฎหมายกลางในการปรับเป็นพินัย เนื่องจากการปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามที่กำหนดในมาตรา ๕^๔ วรรคหนึ่ง และประการที่สอง คือ เป็นกฎหมายที่เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว เป็นความผิดทางพินัย ตามที่กำหนดในมาตรา ๓๑^๕ และเปลี่ยนความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เป็นความผิดทางพินัย ตามมาตรา ๔๓^๖ วรรคหนึ่ง

๒.๒ สารระสำคัญที่ควรรู้ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๒.๑ บทนิยาม

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดนิยามศัพท์ไว้ในมาตรา ๓ ดังนี้

“ปรับเป็นพินัย” หมายความว่า สั่งให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย ไม่เกินที่กฎหมายกำหนด

“ความผิดทางพินัย” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎหมายนั้นบัญญัติให้ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคล และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น บรรดาที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย หรือที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

๒.๒.๒ การนำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้

การกระทำความผิดทางพินัยเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งไม่ร้ายแรงเท่ากับการกระทำความผิดกฎหมายอาญา และเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายเฉพาะ มีใช้การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา แต่อย่างไรก็ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้นำบทบัญญัติในภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป ลักษณะ ๑ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป เฉพาะหมวด ๒ การใช้กฎหมายอาญา หมวด ๔ ความรับผิดในทางอาญา หมวด ๕ การพยายามกระทำความผิด และหมวด ๖ ตัวการและผู้สนับสนุน แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับแก่การปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

^๔ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง

^๕ มาตรา ๓๑ เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ หายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่า อัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

^๖ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามกฎหมายในบัญชี ๒ หายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่า อัตราโทษปรับทางปกครองที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้นำประมวลกฎหมายอาญา ในภาค ๓ บทบัญญัติทั่วไป ลักษณะ ๓ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป มาใช้บังคับโดยอนุโลม ดังนี้

ในหมวด ๒ เรื่องการใช้กฎหมายอาญา (มาตรา ๒ ถึง มาตรา ๓๗) อันเป็นหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการรับโทษของบุคคล การกระทำที่ถือเป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรไทย การกระทำความผิด นอกราชอาณาจักรไทย โดยเฉพาะในมาตรา ๒ บุคคลจักต้องรับโทษทางพินัยต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมาย ที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดทางพินัยและกำหนดโทษทางพินัยไว้ และกฎหมายที่ใช้ลงโทษต้อง เป็นกฎหมายที่ถูกระบุ “บัญญัติ” ขึ้นเท่านั้น

ในหมวด ๔ เรื่องความรับผิดในทางอาญา (มาตรา ๕๔ - ๗๔) อันเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับ องค์ประกอบในการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเจตนา ประมาท การกระทำความผิดด้วยความจำเป็น หรือเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือผู้อื่น การกระทำความผิดที่ไม่ต้องรับโทษ การกระทำความผิดของเด็ก ดังนี้ การกระทำโดยเจตนา มาตรา ๕๔^{๖๖} การกระทำโดยพลาด มาตรา ๖๐^{๖๗} การกระทำโดยสำคัญผิดในตัวบุคคล มาตรา ๖๑^{๖๘} การกระทำโดยสำคัญผิดในข้อเท็จจริง มาตรา ๖๒^{๖๙} การกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น

^{๖๖} มาตรา ๕๔ บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนด โทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่มีความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็น ผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ที่ ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

^{๖๗} มาตรา ๕๔ บุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาท ในกรณีที่ถูกกฎหมาย บัญญัติให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยไม่มีเจตนา

กระทำโดยเจตนา ได้แก่กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะที่ผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมถึงเห็นผล ของการกระทำนั้น

ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมถึงเห็นผลของการกระทำนั้น มิได้

กระทำโดยประมาท ได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมี ตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นวานั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

การกระทำ ให้หมายรวมรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้นโดยฉุฉุนการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย

^{๖๘} มาตรา ๖๐ ผู้ใดเจตนาที่จะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแก่อีกบุคคลหนึ่งโดยพลาดไป ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำ โดยเจตนาแก่บุคคลซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น แต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้น เพราะฐานของบุคคลหรือเพราะ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย มิให้นำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับเพื่อลงโทษผู้กระทำให้หนักขึ้น

^{๖๙} มาตรา ๖๑ ผู้ใดเจตนาจะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ได้กระทำต่อบุคคลหนึ่งโดยสำคัญผิด ผู้นั้นจะยกเอาความสำคัญผิด เป็นข้อแก้ตัวว่ามิได้กระทำโดยเจตนาหาได้ไม่

^{๗๐} มาตรา ๖๒ ข้อเท็จจริงใด ถ้ามีอยู่จริงจะทำให้การกระทำไม่เป็นความผิด หรือทำให้ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง แม้ข้อเท็จจริงนั้นจะไม่มีอยู่จริง แต่ผู้กระทำสำคัญผิดว่ามีอยู่จริง ผู้กระทำย่อมไม่มีความผิด หรือได้รับยกเว้นโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง แล้วแต่กรณี

ถ้าความไม่รู้อันมีอยู่จริงตามความในวรรคสามแห่งมาตรา ๕๔ หรือความสำคัญผิดว่ามีอยู่จริงตามความในวรรคแรก ได้เกิดขึ้นด้วย ความประมาทของผู้กระทำความผิด ให้ผู้กระทำรับผิดฐานกระทำโดยประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะว่า การกระทำนั้น ผู้กระทำจะต้องรับโทษแม้กระทำโดยประมาท

บุคคลจะต้องรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้นจะต้องได้รู้ข้อเท็จจริงนั้น

จากผลกรรมตาย่อมเกิดขึ้นได้มาตรา ๖๓^{๖๖} บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดชอบ ในทางอาญาไม่ได้ มาตรา ๖๔^{๖๗} ไม่ต้องรับโทษเพราะกระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน มาตรา ๖๕^{๖๘} จะยกความมีนเมา มาเป็นข้อแก้ตัวเพื่อไม่ต้องรับผิดไม่ได้ มาตรา ๖๖^{๖๙} กระทำความผิดด้วยความจำเป็น มาตรา ๖๗^{๗๐} กระทำการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ มาตรา ๖๘^{๗๑} ป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ มาตรา ๖๙^{๗๒} กระทำความผิด ด้วยความจำเป็น มาตรา ๗๐^{๗๓} กระทำความผิดต่อสามีหรือภรรยา มาตรา ๗๑^{๗๔} กระทำความผิด เพราะบันดาลโทษ มาตรา ๗๒^{๗๕} เด็กอายุไม่เกิน ๑๒ ปี กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ มาตรา ๗๓^{๗๖} เด็กอายุเกิน

^{๖๖} มาตรา ๖๓ ถ้าผลของการกระทำความผิดใดทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น ผลของการกระทำความผิดนั้นต้องเป็นผลที่ ตามธรรมชาติย่อมเกิดขึ้นได้

^{๖๗} มาตรา ๖๔ บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดในทางอาญาไม่ได้ แต่ถ้าศาลเห็นว่า ตามสภาพ และพฤติการณ์ ผู้กระทำความผิดอาจไม่รู้กฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ศาลอาจอนุญาตให้แสดงพยานหลักฐานต่อศาล และถ้าศาลเชื่อว่าผู้กระทำไม่รู้กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

^{๖๘} มาตรา ๖๕ ผู้ใดกระทำความผิด ในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น

แต่ถ้าผู้กระทำความผิดยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

^{๖๙} มาตรา ๖๖ ความมีนเมาเพราะเสพยาหรือสิ่งมาอย่างอื่นจะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวตามมาตรา ๖๕ ไม่ได้ เว้นแต่ความมีนเมานั้น จะได้เกิดโดยผู้เสพไม่รู้ว่สิ่งนั้นจะทำให้มีนเมา หรือได้เสพยาโดยถูกขโมยใจให้เสพยา และได้กระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ ผู้กระทำความผิดจึงจะได้รับการยกเว้นโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าผู้บั้นยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

^{๗๐} มาตรา ๖๗ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยความจำเป็น (๑) เพราะอยู่ในที่บังคับ หรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ หรือ (๒) เพราะเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากอันตรายที่ใกล้จะถึงและไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นใดได้ เมื่อภัยอันตรายนั้น ตามมิได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตน

ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

^{๗๑} มาตรา ๖๘ ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด

^{๗๒} มาตรา ๖๙ ในกรณีที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ นั้น ถ้าผู้กระทำได้กระทำไปเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็น หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ แต่ถ้าการกระทำนั้นเกิดขึ้นจากความตื่นตัว ความตกใจ หรือความกลัว ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำก็ได้

^{๗๓} มาตรา ๗๐ ผู้ใดกระทำความผิดคำสั่งของเจ้าพนักงาน แม้คำสั่งนั้นจะมีชอบด้วยกฎหมาย ถ้าผู้กระทำมีหน้าที่หรือเชื่อโดยสุจริต ว่ามีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ เว้นแต่จะรู้ว่าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งมิชอบด้วยกฎหมาย

^{๗๔} มาตรา ๗๑ ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑๔ ถึงมาตรา ๓๑๖ วรรคแรก และมาตรา ๓๔๑ ถึงมาตรา ๓๖๔ นั้น ถ้าเป็นการกระทำที่สามีกระทำต่อภรรยา หรือภรรยากระทำต่อสามี ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ

ความผิดดังระบุดังนี้ ถ้าเป็นการกระทำที่ผู้บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน ผู้สืบสันดานกระทำต่อผู้บุพการี หรือพี่หรือน้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกระทำต่อกัน แม้กฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ก็ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ และนอกจากนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

^{๗๕} มาตรา ๗๒ ผู้ใดบันดาลโทษโดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จึงกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะที่ ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

^{๗๖} มาตรา ๗๓ เด็กอายุยังไม่เกินสิบสองปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ

ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

กว่า ๑๒ ปี แต่ไม่เกิน ๑๕ ปี กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ มาตรา ๗๔^{๓๓} บุคคลอายุกว่าสิบห้าปีแต่ต่ำกว่าสิบแปดปีกระทำความผิดให้ศาลพิจารณาว่าจะลงโทษหรือไม่ มาตรา ๗๕^{๓๔} บุคคลอายุตั้งแต่สิบแปดปีแต่ยังไม่เกินยี่สิบปีกระทำความผิดศาลพิจารณาลดโทษได้ มาตรา ๗๖^{๓๕} มาตรการสำหรับผู้ปกครอง

^{๓๓} มาตรา ๗๔ เด็กอายุกว่าสิบสองปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป และถ้าศาลเห็นสมควรจะเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาตักเตือนด้วยก็ได้

(๒) ถ้าศาลเห็นว่าบิดา มารดา หรือผู้ปกครองสามารถดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้แก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไป โดยวางข้อกำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เป็นสามปีและกำหนดจำนวนเงินตามที่เห็นสมควรซึ่งบิดา มารดา หรือผู้ปกครองจะต้องชำระต่อศาลไม่เป็นครั้งละหนึ่งหมื่นบาท ในเมื่อเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้น แต่ถ้าเด็กนั้นอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และศาลเห็นว่าไม่สมควรจะเรียกบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมาวางข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น ศาลจะเรียกตัวบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาสอบถามว่าจะยอมรับข้อกำหนดที่บัญญัติไว้สำหรับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองดังกล่าวข้างต้นหรือไม่ก็ได้ ถ้าบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ยอมรับข้อกำหนดเช่นนั้น ก็ให้ศาลมีคำสั่งมอบตัวเด็กให้แก่บุคคลนั้นไปโดยวางข้อกำหนดดังกล่าว

(๓) ส่งตัวเด็กนั้นไปยังสถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต หรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็กตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่ไม่ให้เกินกว่าวันที่เด็กนั้นจะมีอายุครบสิบแปดปี

ในกรณีที่ศาลมอบตัวเด็กให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ตาม (๒) ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติเด็กนั้นเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ ด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นใดเพื่อคุ้มครองความประพฤติเด็กนั้น

ในกรณีที่เด็กนั้นไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ศาลเห็นว่าไม่สามารถดูแลเด็กนั้นได้ หรือในกรณีที่เด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และบุคคลนั้นไม่ยอมรับข้อกำหนดดังกล่าวใน (๒) ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้อยู่กับบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควร เพื่อดูแล อบรม และสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ ในเมื่อบุคคลหรือองค์การนั้นยินยอม ในกรณีเช่นว่านี้ ให้บุคคลหรือองค์การนั้นมีอำนาจเช่นผู้ปกครองเฉพาะเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน รวมตลอดถึงการกำหนดที่อยู่และการจัดให้เด็กมีงานทำตามสมควรหรือให้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก็ได้

คำสั่งของศาลดังกล่าวใน (๒) (๓) วรรคสอง และวรรคสามนั้น ถ้าในขณะใดภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ ความปรากฏแก่ศาลโดยศาลรู้เองหรือตามคำเสนอของผู้มีส่วนได้เสีย พนักงานอัยการ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลมอบตัวเด็กเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน หรือเจ้าพนักงานว่าพฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป ก็ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งนั้นหรือมีคำสั่งใหม่ตามอำนาจในมาตรานี้

^{๓๔} มาตรา ๗๕ ผู้ใดอายุกว่าสิบห้าปีแต่ต่ำกว่าสิบแปดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความผิดชอบและสิ่งอื่นที่เกี่ยวพันกับผู้นั้น ในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้จัดการตามมาตรา ๗๔ หรือถ้าศาลเห็นว่าสมควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้ลงโทษบางส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง

^{๓๕} มาตรา ๗๖ ผู้ใดอายุตั้งแต่สิบแปดปีแต่ยังไม่เกินยี่สิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงหนึ่งเป็นสามหรือกึ่งหนึ่งก็ได้

มาตรา ๗๗^{๖๖} เหตุบรรเทาโทษแก่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใดเวลาเขาบัญญัติ มาตรา ๗๘^{๖๗} คดีที่มีโทษปรับสถานเดียวผู้ต้องหานำเงินมาชำระค่าปรับในอัตราอย่างสูงให้คดีระงับไป มาตรา ๗๙^{๖๘}

ในหมวด ๕ เรื่องการพยายามกระทำความผิด (มาตรา ๘๐ - มาตรา ๘๒) การพยายามกระทำความผิดในทางอาญานั้น นอกจากผู้กระทำความผิดมีเจตนาที่จะกระทำความผิดแล้วผู้กระทำจะต้องมีการกระทำถึงขั้นลงมือกระทำด้วยและเมื่อกระทำไม่สำเร็จผลจึงจะถือว่าเป็นการกระทำความผิดฐานกระทำความผิดในทางอาญา ในมาตรา ๘๐^{๖๙} เป็นการพยายามกระทำความผิดที่บรรลุผลสำเร็จไม่ได้เพราะเหตุบังเอิญ ในมาตรา ๘๑^{๗๐} เป็นการพยายามกระทำความผิดที่บรรลุผลสำเร็จไม่ได้อย่างแน่นอน ในมาตรา ๘๒^{๗๑} เป็นการพยายามกระทำความผิดแต่เกิดยับยั้งหรือกลับใจแก้ไข

ในหมวด ๖ เรื่องตัวการและผู้สนับสนุน (มาตรา ๘๓ - มาตรา ๘๔) การกระทำความผิดในทางอาญาอาจจะมีผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหลายคน ในมาตรา ๘๓^{๗๒} เป็นตัวการตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป

^{๖๖} มาตรา ๗๗ ในกรณีศาลวางข้อกำหนดให้บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ ระวางเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายตามความในมาตรา ๗๔ (๒) ถ้าเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้นภายในเวลาในข้อกำหนด ศาลมีอำนาจบังคับบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ ให้ชำระเงินไม่เกินจำนวนในข้อกำหนดนั้น ภายในเวลาที่ศาลเห็นสมควร ถ้าบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ไม่ชำระเงิน ศาลจะสั่งให้ยึดทรัพย์สินของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ เพื่อใช้เงินที่จะต้องชำระก็ได้

ในกรณีศาลได้บังคับให้บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ชำระเงินตามข้อกำหนดแล้วนั้น ถ้าศาลมิได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งที่ได้วางข้อกำหนดนั้นเป็นอย่างอื่นตามความในมาตรา ๗๔ วรรคท้าย ก็ให้ข้อกำหนดนั้นคงให้บังคับได้ต่อไปจนสิ้นเวลาที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดนั้น

^{๖๗} มาตรา ๗๘ เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะได้มีการเพิ่มหรือการลดโทษตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นแล้วหรือไม่ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินครึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้

เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใดเวลาเขาบัญญัติอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณสมบัติมาก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ถูกโทษต่อเจ้าพนักงานหรือให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาหรือเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่ามิลักษณะทำนองเดียวกัน

^{๖๘} มาตรา ๗๙ ในคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว ถ้าผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด นำค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นมาชำระก่อนที่ศาลเริ่มสืบพยาน ให้คดีนั้นเป็นอันระงับไป

^{๖๙} มาตรา ๘๐ ผู้ใดลงมือกระทำความผิดแต่กระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้นั้นพยายามกระทำความผิด

ผู้ใดพยายามกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

^{๗๐} มาตรา ๘๑ ผู้ใดกระทำการโดยมุ่งต่อผลซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แต่การกระทำนั้นไม่สามารถจะบรรลุผลได้อย่างแน่แท้เพราะเหตุบังเอิญซึ่งใช้ในการกระทำหรือเหตุแห่งวัตถุที่มุ่งหมายกระทำต่อ ให้ถือว่าผู้นั้นพยายามกระทำความผิด แต่ให้ลงโทษไม่เกินครึ่งหนึ่งของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าการกระทำดังกล่าวในวรรคแรกได้กระทำไปโดยความเชื่ออย่างแรงงาย ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

^{๗๑} มาตรา ๘๒ ผู้ใดพยายามกระทำความผิด หากยับยั้งเสียเองไม่กระทำการให้ตลอด หรือกลับใจแก้ไขไม่ให้เกิดการกระทำนั้นบรรลุผล ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับการพยายามกระทำความผิดนั้น แต่ถ้าวการที่ได้กระทำไปแล้วต้องตามบทกฎหมายที่บัญญัติเป็นความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ

^{๗๒} มาตรา ๘๓ ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ร่วมกันกระทำความผิด ในมาตรา ๘๔^{๓๓} ผู้ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดโดยวิธีการทั่ว ๆ ไป ในมาตรา ๘๕^{๓๔} ผู้ใช้ให้บุคคลทั่วไปกระทำความผิดโดยการโฆษณาหรือประกาศ ในมาตรา ๘๕/๑^{๓๕} เหตุบรรเทาโทษแก่ผู้ถูกใช้ ในมาตรา ๘๖^{๓๖} ผู้สนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำความผิด

๒.๒.๓ หลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัย

การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยนั้นให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณา กำหนด โดยต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริง ตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังต่อไปนี้

(๑) ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำความผิดทางพินัย และพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางพินัย

(๒) ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับผู้กระทำความผิดทางพินัย

(๓) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย

(๔) สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัย

ทั้งนี้ ในการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๔ (๑) เพื่อกำหนดจำนวนค่าปรับเป็นพินัยในเบื้องต้น จากนั้นจึงพิจารณาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๔ (๒) ถึง (๔) ประกอบ เพื่อใช้เป็นเหตุในการลดหรือเพิ่มจำนวนค่าปรับ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัย จำนวนค่าปรับเป็นพินัยต้องไม่ต่ำกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ แต่ต้องไม่เกินอัตราขั้นสูงที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีฐานะยากจนและกระทำความผิดด้วยความจำเป็นเพื่อยังชีพของตนและครอบครัวให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนด

^{๓๓} มาตรา ๘๔ ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ทุเรศ วจี วานหรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ถ้าความผิดมิได้กระทำลงไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังมิได้กระทำ หรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ และถ้าผู้ถูกใช้เป็นบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิพากษาผู้ทบทวน อุทธรณ์หรือผู้ที่อยู่บังคับบัญชาของผู้ใช้ ผู้ที่มีฐานะยากจน หรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้เพราะเหตุป่วยเจ็บหรือไม่ว่าทางใด ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้ใช้ทั้งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น

^{๓๔} มาตรา ๘๕ ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และความผิดนั้นมีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน ผู้นั้นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าได้มีการกระทำความผิดเพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณาหรือประกาศตามความในวรรคแรก ผู้โฆษณาหรือประกาศต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ

^{๓๕} มาตรา ๘๕/๑ ถ้าผู้ถูกใช้ตามมาตรา ๘๔ หรือผู้กระทำตามคำโฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดตามมาตรา ๘๕ ได้ให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นการเปิดมรรตการกระทำความผิดของผู้ใช้ให้กระทำความผิดหรือโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และเป็นประโยชน์อย่างถึงการคำนึงถึงแก่บุคคลดังกล่าว ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

^{๓๖} มาตรา ๘๖ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น

ค่าปรับเป็นพินัยในอัตราต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าสิบบาทหรือไม่น้อยกว่าอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ แล้วแต่กรณี โดยมีให้นำความในมาตรา ๙ (๓) คือ ผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัยมาใช้บังคับในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีฐานะยากจนและกระทำความผิดด้วยความจำเป็นเพื่อยังชีพของตนและครอบครัว (มาตรา ๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๖ และข้อ ๘)^{๓๙}

๒.๒.๕ การปรับเป็นพินัยในกรณีต่าง ๆ

(๑) กรณีกระทำความผิดกรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยหลายบท

การกำหนดค่าปรับในกรณีกระทำความผิดกรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยหลายบทนั้นเป็นไปตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง^{๔๐} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้กฎหมายบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดในการปรับผู้กระทำความผิดทางพินัย ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันกับที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๐^{๔๑} แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพบว่าการกระทำความผิดทางพินัยนั้นมียกกฎหมายหลายฉบับกำหนดให้การกระทำนั้นเป็นความผิดทางพินัยด้วยและกำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่า ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐระงับการรับชำระค่าปรับเป็นพินัยและส่งสำนวนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยสำหรับความผิดที่กฎหมายกำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่าเพื่อดำเนินการตามกฎหมายนั้นต่อไป ตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง^{๔๒} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ แต่หากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยและผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับแล้วไม่ว่าจะชำระทั้งหมดหรือบางส่วนในความผิดทางพินัยบทใดบทหนึ่งแล้วไม่ว่าบทนั้นจะกำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดหรือไม่ก็ตาม ให้ความผิดทางพินัยสำหรับการกระทำความผิดในบทอื่นเป็นอันยุติ นั้นหมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายอื่นจะดำเนินการปรับเป็นพินัยสำหรับการกระทำความผิดนั้นอีกไม่ได้ตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม^{๔๓} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

^{๓๙} เอกสารถาม-ตอบปัญหาพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ (โดยกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กันยายน ๒๕๖๖), หน้า ๒

^{๔๐} มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง การกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดในการปรับผู้กระทำความผิดทางพินัย

^{๔๑} มาตรา ๔๐ เมื่อการกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด

^{๔๒} มาตรา ๑๕ วรรคสอง ก่อนที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยจะชำระค่าปรับเป็นพินัย หากความปรารถนาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดทางพินัยตามกฎหมายอื่นที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่าด้วย ให้ระงับการรับชำระค่าปรับเป็นพินัยและส่งสำนวนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยสำหรับความผิดที่กฎหมายกำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่า เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่งต่อไป

^{๔๓} มาตรา ๑๕ วรรคสาม ในกรณีที่ให้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยและชำระค่าปรับไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในความผิดทางพินัยบทใดบทหนึ่งแล้ว ไม่ว่าจะเป็นบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดหรือไม่ ให้ความผิดทางพินัยสำหรับการกระทำความผิดในบทอื่นเป็นอันยุติ

(๒) กรณีกระทำผิดกรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยและความผิดอาญา

การดำเนินการในกรณีกระทำผิดกรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยและความผิดอาญานั้น เป็นไปตามมาตรา ๑๖^{๕๖} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

(๒.๑) ถ้าความผิดอาญานั้นไม่อาจเปรียบเทียบได้ ให้ระงับการดำเนินการปรับ เป็นพินัยและแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปรับเป็นพินัยไปก่อนแล้ว การปรับเป็นพินัยนั้นไม่เป็นการตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่จะดำเนินคดีอาญา และในกรณีที่ศาลในคดีอาญามีคำพิพากษาถึงที่สุดลงโทษอาญาแก่ผู้กระทำความผิด ให้ความผิดทางพินัย เป็นอันยุติ และให้ศาลในคดีอาญาสั่งคืนค่าปรับเป็นพินัยที่ได้ชำระแล้วให้แก่ผู้กระทำความผิด ในกรณีที่ศาล ในคดีอาญาพิพากษาลงโทษปรับ ไม่ว่าจะลงโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้ศาลในคดีอาญาสั่งให้นำค่าปรับ เป็นพินัยที่ชำระแล้วมาหักกลับกับโทษปรับ หากยังมีจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยที่ชำระแล้วเหลืออยู่ ให้ศาล ในคดีอาญาสั่งให้คืนเงินที่เหลือนั้นให้แก่ผู้กระทำความผิดด้วย

(๒.๒) ถ้าความผิดอาญานั้นเปรียบเทียบได้ และผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับ เป็นพินัยหรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามคำสั่งของศาลแล้วให้ ความผิดทางพินัยนั้นเป็นอันยุติ

(๓) กรณีกระทำผิดหลายกรรมต่างกัน

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดทางพินัยหลายกรรมต่างกัน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัย ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นกระหนงความผิดไป ตามมาตรา ๑๗^{๕๗} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

^{๕๖} มาตรา ๑๖ การกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นทั้งความผิดทางพินัยและความผิดอาญา ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าความผิดอาญานั้นไม่อาจเปรียบเทียบได้ ให้ระงับการดำเนินการปรับเป็นพินัย และแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

(๒) ในกรณีตาม (๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปรับเป็นพินัยไปก่อนแล้ว การปรับเป็นพินัยดังกล่าวไม่เป็นการตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่จะดำเนินคดีอาญา และในกรณีที่ศาลในคดีอาญามีคำพิพากษาถึงที่สุดลงโทษอาญาแก่ผู้กระทำความผิด ให้ ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ และให้ศาลในคดีอาญาสั่งคืนค่าปรับเป็นพินัยที่ได้ชำระแล้วให้แก่ผู้กระทำความผิด ในกรณีที่ศาลในคดีอาญา พิพากษาลงโทษปรับ ไม่ว่าจะลงโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้ศาลในคดีอาญาสั่งให้นำค่าปรับเป็นพินัยที่ชำระแล้วมาหักกลับกับโทษปรับ หากยังมีจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยที่ชำระแล้วเหลืออยู่ ให้ศาลในคดีอาญาสั่งให้คืนเงินที่เหลือนั้นให้แก่ผู้กระทำความผิดด้วย

(๓) ถ้าความผิดอาญานั้นเปรียบเทียบได้ และผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับเป็นพินัย หรือทำงานบริการสังคมหรือทำงาน สาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามคำสั่งของศาลแล้ว ให้คดีอาญานั้นเป็นอันเลิกกัน และไม่คิดสิทธิผู้เสียหายที่จะเรียกค่าเสียหาย จากการกระทำของผู้กระทำความผิดนั้น

(๔) ถ้าความผิดอาญานั้นเปรียบเทียบได้ และได้มีการชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ความผิดทางพินัยนั้นเป็นอันยุติ

^{๕๗} มาตรา ๑๗ ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัยอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ปรับเป็นพินัยผู้หนึ่งทุกกรรมเป็นกระหนงความผิดไป

ภายใต้บังคับวรรคสาม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการปรับเป็นพินัย และความผิดทางพินัยตามวรรคหนึ่งอยู่ในอำนาจ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างหน่วยงานกัน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยในความผิดที่อยู่ในอำนาจของตน และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มี อำนาจพิจารณาในความผิดทางพินัยอื่นทราบเพื่อดำเนินการต่อไปด้วย

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่ง นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จะวางระเบียบ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกันหรือทำแทนกันในการดำเนินการปรับเป็นพินัยก็ได้ ระเบียบดังกล่าว เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันกับมาตรา ๙๑^{๕๔} แห่งประมวลกฎหมายอาญา และนอกจากนี้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยและความผิดทางพินัยนั้นอยู่ในอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างหน่วยงานกัน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยในความผิดที่อยู่ในอำนาจของตน และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจพิจารณาในความผิดทางพินัยอื่นทราบเพื่อดำเนินการต่อไปด้วย รวมทั้งได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะวางระเบียบกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกันหรือทำแทนกันในการดำเนินการปรับเป็นพินัยก็ได้

(๔) กรณีกระทำความผิดหลายกรรม บางกรรมเป็นความผิดทางพินัย บางกรรมเป็นความผิดทางอาญา

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดทางพินัยหลายกรรมต่างกัน โดยบางกรรมเป็นความผิดทางพินัย และบางกรรมเป็นความผิดทางอาญา นั้น ในมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง^{๕๕} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้กำหนดให้แยกการดำเนินคดีในการปรับเป็นพินัยและการดำเนินคดีความผิดอาญาออกจากกัน โดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยในกรรมที่เป็นความผิดทางพินัย และแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินคดีอาญาสำหรับกรรมที่เป็นความผิดอาญาต่อไป

ในกรณีที่มีการดำเนินคดีอาญา หากพนักงานสอบสวนพบการกระทำความผิดทางพินัยด้วย ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัย ตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง^{๕๖} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๒.๕ คำสั่งปรับเป็นพินัย

(๑) ระยะเวลาการออกคำสั่งปรับเป็นพินัย

การพิจารณาและออกคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเป็นไปตามข้อ ๑๓^{๕๗} ของกฎกระทรวงแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ดังนี้

^{๕๔} มาตรา ๙๑ เมื่อปรากฏว่าผู้ใดได้กระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ศาลลงโทษผู้กระทำความผิดไป แต่ไม่ว่าจะมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือลดมาตราส่วนโทษด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้ว โทษจำคุกทั้งสิ้นต้องไม่เกินกำหนดดังต่อไปนี้

(๑) สิบปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี

(๒) ยี่สิบปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีแต่ไม่เกินสิบปี

(๓) ห้าสิบปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปีขึ้นไป เว้นแต่กรณีที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต

^{๕๕} มาตรา ๑๘ เมื่อปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่า ผู้ใดกระทำความผิดอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน และบางกรรมเป็นความผิดทางพินัย บางกรรมเป็นความผิดอาญา ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยในกรรมที่เป็นความผิดทางพินัย และแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินคดีอาญาสำหรับกรรมที่เป็นความผิดอาญาต่อไป

^{๕๖} มาตรา ๑๘ วรรคสอง ในการสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดอาญา หากพบว่า มีการกระทำความผิดทางพินัยรวมอยู่ด้วย ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัย

^{๕๗} ข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง ภายใต้บังคับแห่งอนุสัญญาตามมาตรา ๑๑ การพิจารณาและออกคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามข้อ ๑๒ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา หากมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้การพิจารณาและออกคำสั่งไม่แล้วเสร็จ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่จะขยายระยะเวลาเกินสองครั้งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๑๘

ในกรณีที่พอคดีต่อผู้ถูกกล่าวหา เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องส่งสำเนาให้พนักงานอัยการ อย่างช้าไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวันก่อนวันที่คดีจะขาดอายุความ

(๑) ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงหรือ แก้อัปเดตข้อมูลหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการส่งคำชี้แจงหรือแก้อัปเดตข้อมูล

(๒) ในกรณีที่มีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้การพิจารณาและออกคำสั่ง ไม่แล้วเสร็จ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน แต่จะขยายระยะเวลา เกิน ๒ ครั้งไม่ได้ รวมระยะเวลาที่ขอขยายไม่เกิน ๖๐ วัน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัยที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง

(๓) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้แย้งซึ่งจะต้องฟ้องคดีต่อผู้ถูกกล่าวหา เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องส่งสำนวนให้พนักงานอัยการอย่างช้าไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน ก่อนวันที่คดีจะขาดอายุความ

(๒) การออกคำสั่งปรับเป็นพินัย

การออกคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นไปตามมาตรา ๒๐^{๔๔} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(๑) เมื่อมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีคำสั่งปรับเป็นพินัย

(๒) ส่งคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ปรากฏ ตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบ ๑๕ วันนับแต่วันที่ปรากฏ ในทะเบียนตอบรับ

(๓) รายละเอียดของคำสั่งปรับเป็นพินัย

คำสั่งปรับเป็นพินัยต้องทำเป็นหนังสือ ระบุวัน เดือน ปี และลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

(๑) ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัย

(๒) อัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ และจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดต้องชำระ

(๓) ระยะเวลาที่ต้องชำระ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน แต่ไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง

(๔) กระบวนการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินต่อไป ถ้าผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธ ข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๕) สิทธิในการขอผ่อนชำระตามมาตรา ๔ วรรคสอง หรือการยื่นคำร้องขอต่อศาล ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

(๖) รายละเอียดอื่นใดที่เห็นสมควรอันจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจสภาพแห่งการกระทำ ความผิดหรือที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ถูกกล่าวหา

^{๔๔} มาตรา ๒๐ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๔ แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐานเพียงพอว่า ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและส่งคำสั่งให้ผู้รับทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ปรากฏตามหลักฐาน ทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่า ผู้รับได้รับแจ้ง ตั้งแต่วันครบสิบห้า วันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ

นอกจากนี้อาจมีรายละเอียดเพิ่มเติมตามแนวทางการทำคำสั่งปรับเป็นพินัยที่ระบุไว้ท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ตามข้อ ๓๒ และข้อ ๑๓ วรรคสอง ด้วยก็ได้ ดังนี้

(๗) ช่องทางการชำระเงินค่าปรับเป็นพินัย/ ปฏิเสธข้อกล่าวหา / ยื่นคำร้อง (มาตรา ๒๑ (๖))

๑. ท่านสามารถชำระค่าปรับเป็นพินัยได้ผ่านช่องทาง ดังต่อไปนี้

- ธนาคาร... เลขบัญชี ...
- หน่วยบริการรับชำระเงินของ ...
- เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM) ตามบาร์โค้ดหรือคิวอาร์โค้ดที่แนบมาด้วยนี้
- บัตรอิเล็กทรอนิกส์
- โมบายล์แบงกิง (Mobile Banking) ตามบาร์โค้ดที่แนบมาพร้อมนี้
- อินเทอร์เน็ตแบงกิง (Internet Banking) ธนาคาร ... เลขบัญชี
- สถานที่ หรือวิธีการอื่นใดที่สามารถเข้าถึงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้
- ชำระ ณ จุดรับชำระค่าปรับเป็นพินัยของ ...

๒. ท่านสามารถปฏิเสธข้อกล่าวหา / ยื่นคำร้องขอผ่อนชำระ / ยื่นคำร้องขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพินัย ตามช่องทางต่อไปนี้

(๑) ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการ ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕

(๒) ที่อยู่ของหน่วยงานของรัฐในการปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือยื่นคำร้อง หรือส่งหนังสือ หรือเอกสาร

(๔) เกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัย

การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริง ตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังต่อไปนี้

(๑) ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำ ความผิดทางพินัย และพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางพินัย

(๒) ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งอื่นที่พึงเกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดทางพินัย

(๓) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย

(๔) สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัย

๒.๒.๖ การชำระค่าปรับเต็มจำนวน การผ่อนชำระค่าปรับ การขอลด การงดเว้นค่าปรับ เป็นพินัย และการขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพินัย

(๑) กรณีชำระค่าปรับเต็มจำนวน เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีการแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้วและผู้กระทำความผิดทางพินัยได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนตามจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดก่อนฟ้องคดีต่อศาล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติการดำเนินการฟ้องคดี

(๒) กรณีขอผ่อนชำระค่าปรับขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับได้หรือไม่ โดยหากผู้กระทำความผิดทางพินัยร้องขอผ่อนชำระค่าปรับ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะอนุญาตให้มีการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ ซึ่งจะต้องพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ โดยพิจารณาฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สินของผู้กระทำความผิดทางพินัยประกอบด้วย แต่หากผู้กระทำความผิดทางพินัยมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจไม่อนุญาตให้ผ่อนชำระก็ได้ ตามมาตรา ๙ วรรคสอง^{๔๙} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และข้อ ๗^{๕๐} แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

(๓) กรณีขอลด งดเว้นค่าปรับเป็นพินัย และขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพินัยนั้น อยู่ในดุลยพินิจของศาลเป็นผู้พิจารณา ซึ่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐^{๕๑}

^{๔๙} มาตรา ๙ วรรคสอง ในการชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าผู้กระทำความผิดทางพินัยร้องขอ และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลจะให้ผ่อนชำระก็ได้ และในกรณีเช่นนั้น หากผู้กระทำความผิดทางพินัยมีพฤติการณ์ที่จะไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้การผ่อนชำระเป็นอันยกเลิก และผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยที่ยังค้างชำระอยู่ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนด หากไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๓๐ แล้วแต่กรณี

^{๕๐} ข้อ ๗ ในการพิจารณาให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยผ่อนชำระตามมาตรา ๙ วรรคสอง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สินของผู้กระทำความผิดทางพินัยประกอบด้วย เว้นแต่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย

การกำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาในการผ่อนชำระ ให้พิจารณาจากจำนวนค่าปรับเป็นพินัยประกอบกับฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เพื่อไม่ให้กระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้กระทำความผิดทางพินัยและครอบครัว ทั้งนี้ การผ่อนชำระต้องเสร็จสิ้นก่อนขาดอายุตามมาตรา ๑๑ ไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

^{๕๑} มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดา และกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจน เหลือหนาทนหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต ผู้นั้นอาจยื่นคำร้องเพื่อให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดา และไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัยแทนค่าปรับเป็นพินัยได้ ผู้นั้นอาจยื่นคำร้องโดยแสดงเหตุผลอันสมควรเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้สั่งปรับเป็นพินัย และผู้นั้นไม่ได้แจ้งคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาคำสั่งต่อไป ถ้าคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล การยื่นคำร้องให้ยื่นต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้น ในกรณีที่ศาลเห็นว่า ผู้นั้นกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือหนาทนหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต ศาลจะกำหนด ค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือจะงดเว้นค่าปรับโดยไม่ปรับเป็นพินัย หรือหากผู้นั้นยินยอม จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ หรือในกรณีที่ศาลเห็นว่า ผู้นั้นไม่มีเงินชำระค่าปรับ จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ หากผู้นั้นยินยอม

ในกรณีที่ความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่า มีการผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง และผู้กระทำความผิดทางพินัยยินยอมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลพิจารณามีคำสั่งตามวรรคสาม

ในกรณีที่ความปรากฏต่อศาลในขณะที่ยังพิจารณาคดีว่า มีการผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ศาลมีอำนาจสั่งตามวรรคสามได้แม้ผู้กระทำความผิดจะมีคำร้องก็ตาม

กรณีผู้กระทำความผิดทางพนันเป็นบุคคลธรรมดาและกระทำความผิดเพราะเหตุแห่งความอยากจนเหลือหนทางหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต โดยสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

(๑) ดำเนินการโดยผู้กระทำความผิดทางพนันเอง ผู้กระทำความผิดทางพนันยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อขอลดงวดเงินค่าปรับเป็นพนันและขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพนัน โดยต้องแสดงหลักฐานประกอบว่าที่กระทำความผิดทางพนันนั้นเป็นเพราะความอยากจนหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิตให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป หรือหากคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลแล้วผู้กระทำความผิดก็สามารถยื่นคำร้องต่อศาลได้โดยตรง

(๒) ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าผู้กระทำความผิดเพราะเหตุแห่งความอยากจนเหลือหนทางหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต (แม้ผู้กระทำความผิดไม่ได้ยื่นคำร้องแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐ) เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อขอให้กำหนดอัตราค่าปรับต่ำกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดหรือมีคำสั่งให้ทำงานบริการสังคมได้ หากผู้กระทำความผิดทางพนันยินยอม

(๓) ดำเนินการโดยศาล หากความปรากฏต่อศาลว่าผู้กระทำความผิดเพราะเหตุแห่งความอยากจนเหลือหนทางหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต แม้ผู้กระทำความผิดมิได้ร้องขอ ศาลก็สามารถกำหนดอัตราค่าปรับต่ำกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดหรือจะว่ากล่าวตักเตือนโดยไม่ปรับเป็นพนันก็ได้ หรือจะมีคำสั่งให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพนันก็ได้หากผู้กระทำความผิดทางพนันยินยอม

กรณีผู้กระทำความผิดทางพนันเป็นบุคคลธรรมดาและไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพนันสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพนันซึ่งอยู่ในดุลยพินิจของศาลที่จะพิจารณานุญาต โดยสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

(๑) ผู้กระทำความผิดทางพนันยื่นคำร้องผ่านเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือยื่นคำร้องต่อศาลโดยตรงโดยต้องแสดงให้ศาลเห็นว่าตนไม่มีเงินชำระค่าปรับ และยินยอมทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพนัน

(๒) หากปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าผู้กระทำความผิดไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพนัน แม้ผู้กระทำความผิดมิได้ร้องขอ เจ้าหน้าที่ของรัฐก็สามารถยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาสั่งให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพนันได้ หากผู้กระทำความผิดยินยอม

(๓) หากปรากฏต่อศาลว่าผู้กระทำความผิดไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพนัน แม้ผู้กระทำความผิดมิได้ร้องขอ ศาลจะพิจารณาสั่งให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพนันก็ได้ หากผู้กระทำความผิดยินยอมเช่นเดียวกัน

๒.๒.๗ อายุความ

ความผิดทางพินัยมีอายุความ ๒ ปี นับแต่กระทำความผิด เว้นแต่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ตามมาตรา ๑๑^{๕๖} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๒.๘ ระยะเวลาในการบังคับค่าปรับ

ระยะเวลาในการบังคับค่าปรับเป็นพินัย ๕ ปี นับแต่มีคำสั่งหรือคำพิพากษา แต่ถ้ายึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องไว้แล้วสามารถดำเนินการต่อได้ มาตรา ๑๒^{๕๗} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๒.๙ การอุทธรณ์คำสั่งปรับ

ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวงให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง และเมื่อพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้บัญญัติเรื่องการอุทธรณ์คำสั่งปรับเป็นพินัยเอาไว้ ดังนั้น ผู้ถูกกล่าวหาจึงไม่สามารถอุทธรณ์คำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ หากผู้ถูกกล่าวหาไม่เห็นด้วยกับคำสั่งปรับเป็นพินัยจึงกระทำได้เพียงไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย และเจ้าหน้าที่ก็จะดำเนินการสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานส่งให้พนักงานอัยการฟ้องเป็นคดีต่อศาลต่อไป

๒.๒.๑๐ การอุทธรณ์คำพิพากษา

ตามมาตรา ๓๒^{๕๘} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ผู้กระทำความผิดทางพินัยไม่สามารถอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริงและจำนวนค่าปรับเป็นพินัยได้ แต่สามารถอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลได้ในปัญหาข้อกฎหมาย ตามเงื่อนไขในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา โดยต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมของผู้อุทธรณ์และการค่าใช้จ่ายของสังคม และคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด ซึ่งแตกต่างไปจากคดีอาญาหรือคดีแพ่งที่สามารถต่อสู้คดีไปจนถึงชั้นศาลฎีกา

๒.๒.๑๑ การบังคับคดี

ตามมาตรา ๓๓^{๕๙} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ การบังคับคดีให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งจากศาลและพนักงานอัยการเป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการบังคับคดี และทำหน้าที่ตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด และเมื่อพบทรัพย์สิน เจ้าพนักงานศาลหรือพนักงานอัยการจะแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเข้าไปดำเนินดำเนินการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดทางพินัยและขายทอดตลาด

^{๕๖} มาตรา ๑๑ ในคดีความผิดทางพินัย ถ้ามิได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือฟ้องภายในกำหนดสองปีนับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ เว้นแต่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

^{๕๗} มาตรา ๑๒ เมื่อได้มีคำสั่งหรือคำพิพากษาอันเป็นที่สุดให้ผู้ชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าผู้นั้นมิได้ชำระหรือชำระค่าปรับเป็นพินัยแล้วแต่ยังไม่ครบถ้วน และเป็นห้าปีนับแต่วันที่มีคำสั่งหรือคำพิพากษาดังกล่าว จะบังคับตามคำสั่งหรือคำพิพากษาดังกล่าวผู้นั้นมิได้

อา

อา

^{๕๘} มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริงและจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีสิทธิอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายตามเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมของผู้อุทธรณ์และสังคมโดยรวมในการรับภาระค่าใช้จ่ายประกอบกับคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

^{๕๙} มาตรา ๓๓ ให้ใช้ความในมาตรา ๒๘/๑ ววรรคสอง และวรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การบังคับคดีตามคำสั่งศาลตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๓๐ ด้วยโดยอนุโลม

๒.๒.๑๒ สิทธิของผู้กระทำความผิดทางพินัย

เมื่อผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าตนได้กระทำความผิดทางพินัย ผู้ถูกกล่าวหาจะมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ถูกกล่าวหาจะชี้แจง หรือแก้ข้อกล่าวหา หรือยอมรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยทำเป็นหนังสือหรือด้วยวาจา หรือโดยทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ในกรณีที่ทำด้วยวาจาให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกไว้ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงนามไว้เป็นหลักฐาน ตามข้อ ๔^{๖๖} แห่งกฎกระทรวงแสงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

(๒) ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิทำหนังสือแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลคนหนึ่งบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วให้เป็นผู้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแทนตนหรือร่วมกับตนได้ ตามข้อ ๑๐^{๖๗} แห่งกฎกระทรวงแสงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ แต่การลงนามรับสารภาพมีลักษณะเป็นเรื่องเฉพาะตัว ทนายความหรือผู้ได้รับแต่งตั้งไม่อาจทำแทนได้

(๓) ผู้ถูกกล่าวหาขอขยายระยะเวลาการส่งคำชี้แจงขอแก้ข้อกล่าวหาได้ แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาก็ได้ ตามข้อ ๕^{๖๘} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

(๔) กรณีผู้ถูกกล่าวหาตกเป็นผู้วิกลจริตในระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐระงับการแสวงหาข้อเท็จจริงจนกว่าผู้นั้นจะหายวิกลจริต ในกรณีที่คดีขาดอายุความก่อนที่ผู้นั้นจะหายวิกลจริต ให้ยุติเรื่องและจำหน่ายคดีจากสารบบ ตามข้อ ๑๑^{๖๙} แห่งกฎกระทรวงแสงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

(๕) กรณีบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินสิบแปดปีเป็นผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา หรือพยานในการดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและการเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาในการโต้แย้งในระหว่างการพิจารณาปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ ตามข้อ ๓^{๗๐} แห่งกฎกระทรวงแสงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

(๖) ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีสิทธิขอผ่อนชำระค่าปรับ ขอลด ของดเว้นค่าปรับ เป็นพินัยและการขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพินัยได้ตามที่กล่าวไปแล้วในข้อ ๒.๒.๕ รวมทั้งมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลได้ในปัญหาข้อกฎหมายตามที่กล่าวไปแล้วในข้อ ๒.๒.๑๐

^{๖๖} ข้อ ๔ การชี้แจง การแก้ข้อกล่าวหา หรือการยอมรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ถูกกล่าวหาจะทำเป็นหนังสือ หรือด้วยวาจา หรือทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ในกรณีที่ทำด้วยวาจาให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกไว้และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงนามไว้เป็นหลักฐาน

^{๖๗} ข้อ ๑๐ ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิทำหนังสือแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วให้เป็นผู้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแทนตนหรือร่วมกับตนได้

^{๖๘} ข้อ ๕ ในการดำเนินการปรับเป็นพินัย หากผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดไม่อ้างกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎ หรือคำสั่งได้เพราะมีเหตุการณที่จำเป็นอันมีต้นเกิดขึ้นจากความผิดของผู้ตน ถ้าผู้นั้นมีคำขอหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นสมควร เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขยายระยะเวลาและดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดที่ล่วงมาแล้วเสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการยื่นคำขอ ต้องยื่นคำขอภายในสิบห้าวันนับแต่เหตุการณที่จำเป็นได้สิ้นสุดลง

^{๖๙} ข้อ ๑๑ ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาตกเป็นผู้วิกลจริตในระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐระงับการแสวงหาข้อเท็จจริงไว้จนกว่าผู้นั้นจะหายวิกลจริต ในกรณีที่คดีขาดอายุความก่อนที่ผู้นั้นจะหายวิกลจริต ให้ยุติเรื่องและจำหน่ายคดีจากสารบบ

^{๗๐} ข้อ ๓ การดำเนินการใด ๆ ในคดีความผิดทางพินัยที่มีบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีเป็นผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา หรือพยาน เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

๒.๒.๑๓ การรายงานการสั่งปรับเป็นพินัย

เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบ โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้ทราบเป็นรายเดือน รายไตรมาส หรือรายปี ก็ได้ โดยคำนึงถึงปริมาณคดีความผิดทางพินัย ตามข้อ ๔^{๖๓} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

๒.๒.๑๔ การจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัย

หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยของหน่วยงานแล้วเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นประจำทุกปี โดยการจัดทำข้อมูลให้ทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถประมวลผลได้ ตามมาตรา ๑๓^{๖๔} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และการจัดทำสรุปผลอย่างน้อยต้องระบุข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (๑) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย
- (๒) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัย
- (๓) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ
- (๔) จำนวนคดีที่พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล
- (๕) จำนวนคดีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางพินัย และจำนวนคดีที่ศาลยกฟ้องหรือไม่รับไว้พิจารณา
- (๖) จำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลมีคำสั่งปรับเป็นพินัย และจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่ได้รับการชำระ
- (๗) จำนวนคดีที่ศาลมีคำสั่งให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัย ตามมาตรา ๑๐ โดยแยกคำสั่ง ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง
- (๘) ข้อมูลอื่นตามที่คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยกำหนด

^{๖๓} ข้อ ๔ ในการรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบตามมาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจัดทำรายงานเป็นรายเดือน รายไตรมาส หรือรายปี ตามที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนด โดยให้คำนึงถึงปริมาณคดีความผิดทางพินัยการจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยเพื่อเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตามมาตรา ๑๓ อย่างน้อยต้องระบุข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (๑) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย
- (๒) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัย
- (๓) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐส่งสำนวนให้พนักงานอัยการตามมาตรา ๑๓
- (๔) จำนวนคดีที่พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล
- (๕) จำนวนคดีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางพินัย และจำนวนคดีที่ศาลยกฟ้องหรือไม่รับไว้พิจารณา
- (๖) จำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่ได้รับการชำระ
- (๗) จำนวนคดีที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๑๐ โดยแยกคำสั่งตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง
- (๘) ข้อมูลอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

^{๖๔} มาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้สั่งปรับเป็นพินัยรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบ และให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยของหน่วยงานนั้นแล้วเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นประจำทุกปี

บทที่ ๓

การกระทำความผิดทางพินัยและโทษปรับเป็นพินัย
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๑ การกระทำความผิดทางพินัยและโทษปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป นั่นคือ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๖ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ กำหนดหลักเกณฑ์ให้คนไทยได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการได้รับโอกาสทางการศึกษาทุกคน โดยกำหนดให้เด็กอายุครบ ๗ ปีบริบูรณ์ต้องเข้าเรียนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ปกครองต้องส่งบุตรหลานของตนเข้าเรียนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ ทั้งนี้ ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (ปัจจุบันเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ที่มีสถานศึกษาในสังกัด) และสถานศึกษาจัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ จึงเป็นกฎหมายที่ต้องกำหนดเอาผิดกับบุคคลที่กระทำให้เด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาและกำหนดโทษปรับสถานเดียว ซึ่งเป็นโทษทางอาญาเอาไว้ ซึ่งปัจจุบันคือความผิดทางพินัยและเป็นโทษทางพินัยนั่นเอง โดยพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดโทษไว้ ๔ มาตรา ดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ ความผิดทางพินัยและโทษปรับเป็นพินัยกรณีผู้ปกครองที่ไม่ส่งเด็กเข้าเรียน
ในสถานศึกษา

มาตรา ๓๓ กำหนดว่า “ผู้ปกครองที่ไม่ส่งเด็กเข้าเรียน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท”

มาตรานี้กำหนดเอาผิดกับผู้ปกครองของเด็กที่ไม่ส่งเด็กเข้าเรียนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖ โดยผู้ปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหมายความรวมถึงบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำ หรือที่เด็กอยู่รับใช้การงาน จะเห็นว่าคำว่าผู้ปกครองมีความหมายกว้างมาก ดังนั้น เมื่อเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด จนถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบหกซึ่งอยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับอยู่ในความปกครองของบุคคลใด บุคคลนั้นมีหน้าที่ส่งเด็กนั้นเข้าเรียนในสถานศึกษาที่กำหนดในวันแรกของการเปิดเรียนภาคต้น ตามข้อ ๒^{๓๓} ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ และกรณีผู้ปกครองไม่สามารถส่งเด็กที่มีอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนในสถานศึกษาที่กำหนดได้ ผู้ปกครองสามารถขออนุญาตให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับก็ได้ตามมาตรา ๖ วรรคสอง^{๓๔} แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ

^{๓๓} ข้อ ๒ ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาที่กำหนดในวันแรกของการเปิดเรียนภาคต้น

^{๓๔} มาตรา ๖ วรรคสอง เมื่อผู้ปกครองร้องขอ ให้สถานศึกษามีอำนาจผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยให้ผู้ปกครองส่งคำร้องต่อสถานศึกษานั้น ๆ โดยตรง เพื่อให้สถานศึกษาพิจารณา ตามข้อ ๔^{๖๔} ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖

หากผู้ปกครองไม่ส่งเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบหกเข้าเรียนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ และไม่ได้รับการผ่อนผันจากสถานศึกษา ผู้ปกครองมีความผิดทางพันียและได้รับโทษปรับเป็นพันียไม่เกินหนึ่งพันบาท ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

๓.๑.๒ ความผิดทางพันียและโทษปรับเป็นพันียกรณีบุคคลที่ไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๔ กำหนดว่า “ผู้ที่ไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท”

มาตรานี้เอาผิดกับบุคคลที่ไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็ก ตามมาตรา ๗^{๖๕} แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นการกระทำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ ไม่ใช่กรณีขัดขวางเด็กไม่ให้เข้าเรียน หากเป็นการกระทำต่อเด็ก ขัดขวางเด็กหรือเอาเด็กหลบซ่อนไม่ให้เด็กเข้าเรียนจะเป็นความผิดในมาตรา ๑๕ ซึ่งมีโทษปรับในอัตราที่สูงกว่า

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เข้าตรวจค้นสถานที่ใด เพื่อตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็กเจ้าของสถานที่ หรือผู้อยู่อาศัยในสถานที่นั้นต้องไม่ขัดขวางหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ที่ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจสอบสถานที่หรือเกิดความไม่สะดวกในการตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็ก หากบุคคลใดกระทำการดังกล่าวถือว่าการไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติ จึงมีความผิดทางพันียและต้องรับโทษปรับเป็นพันียในอัตราไม่เกินหนึ่งพันบาท ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

๓.๑.๓ ความผิดทางพันียและโทษปรับเป็นพันียกรณีบุคคลกระทำการให้เด็กไม่ได้เข้าเรียนโดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา ๑๕ กำหนดว่า “ผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควร กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียนในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท”

มาตรานี้แตกต่างจากมาตรา ๑๔ ที่เอาผิดกับบุคคลที่ขัดขวางไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ กรณีมาตรา ๑๕ นี้ เป็นการเอาผิดกับบุคคลที่กระทำด้วยประการใด ๆ จนทำให้เด็กไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาโดยปราศจากเหตุอันสมควร โดยผู้กระทำความผิดตามมาตรา นี้จะเป็นบุคคลใดก็ตามรวมทั้งผู้ปกครองเองก็ตีหากกระทำด้วยประการใดไม่ให้เด็กเข้าเรียนโดยปราศจากเหตุอันสมควรก็มีความผิดตามมาตรา นี้ได้เช่นเดียวกัน เช่น กรณีที่เด็กหยุดเรียนเกิน ๗ วันในหนึ่งเดือน และผู้ปกครองได้รับหนังสือแจ้งจากสถานศึกษาว่าให้ส่งเด็กเข้าเรียนโดยพลันแล้ว

^{๖๔} ข้อ ๔ การผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ให้ผู้ปกครองส่งคำร้องต่อสถานศึกษานั้น ๆ โดยตรง เพื่อให้สถานศึกษาพิจารณา

๖๕ มาตรา ๗

^{๖๖} มาตรา ๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็ก หากพบว่ามิได้เข้าเรียนในสถานศึกษาตามมาตรา ๕ ให้ดำเนินการให้เด็กนั้นได้เข้าเรียนในสถานศึกษานั้น แล้วรายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ทราบ

๖๗ มาตรา ๗

แต่ผู้ปกครองไม่ส่งเด็กเข้าเรียนโดยปราศจากเหตุอันสมควร กรณีที่เด็กหยุดเรียนเกิน ๗ วันในหนึ่งเดือน หรือหยุดเรียนติดต่อกันเกิน ๕ วัน และผู้ปกครองได้รับหนังสือแจ้งจากสถานศึกษาว่าให้ส่งเด็กเข้าเรียนโดยพลันแล้ว แต่ผู้ปกครองไม่ส่งเด็กเข้าเรียนโดยปราศจากเหตุอันสมควร ถือว่าผู้ปกครองมีความผิดและต้องรับโทษฐานกระทำการให้เด็กไม่ได้เข้าเรียนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา ๑๕ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕^{๒๒} ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖

๓.๑.๔ ความผิดทางพินัยและโทษปรับเป็นพินัยกรณีผู้ซึ่งมิใช่ผู้ปกครองที่มีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษามาอาศัยอยู่ด้วย และไม่แจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๖ กำหนดว่า “ผู้ซึ่งมิใช่ผู้ปกครอง มีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษามาอาศัยอยู่ด้วย ต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่ เว้นแต่ผู้ปกครองได้อาศัยอยู่ด้วยกับผู้นั้น หากไม่แจ้งหรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

มาตรานี้กำหนดเอาผิดกับบุคคลที่ไม่ใช่ผู้ปกครองของเด็ก แต่มีเด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับมาอาศัยอยู่ด้วยและไม่ได้เข้าเรียน และบุคคลนั้นไม่แจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่ ตามมาตรา ๑๑^{๒๓} โดยกรณีนี้จะเป็นความผิดต่อเมื่อเด็กที่มาอาศัยอยู่ด้วยนั้นมีอายุมีย่างเข้าปีที่ ๗ ถึงอายุย่างเข้าปีที่ ๑๖ และยังมีได้เข้าเรียนในสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ผู้ปกครองของเด็กไม่ได้มาอาศัยอยู่ด้วย และภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่ด้วยนั้นบุคคลนั้นไม่แจ้งหรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ แล้วแต่กรณี (เว้นแต่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓) บุคคลนั้นมีความผิดทางพินัยและต้องรับโทษปรับเป็นพินัยในอัตราไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ฐานมิใช่ผู้ปกครองที่มีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษามาอาศัยอยู่ด้วย แล้วไม่แจ้งหน่วยงาน ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

โดยหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติสำหรับผู้ซึ่งมิใช่ผู้ปกครองซึ่งมีเด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับอาศัยอยู่ นั้นเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติสำหรับผู้ซึ่งมิใช่ผู้ปกครองซึ่งมีเด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับอาศัยอยู่ ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ผู้ใดที่มีเด็กอายุย่างเข้าปีที่ ๗ ถึงอายุย่างเข้าปีที่ ๑๖ มาอาศัยอยู่ด้วย และยังมีได้เข้าเรียนในสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ต้องแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ แล้วแต่กรณี (เว้นแต่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓) ดังนี้

(๑) ให้แจ้งภายใน ๑ เดือน นับแต่วันที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร ตามแบบที่กำหนดหรือแจ้งด้วยวาจาโดยตรงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

^{๒๒} ข้อ ๕ โดยปราศจากเหตุอันสมควร เด็กจะหยุดเรียนเกินกว่าที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้ไม่ได้

(๑) หยุดเรียนเกินกว่าเจ็ดวันในหนึ่งเดือน กรณีเด็กที่หยุดเรียนเกินกว่าเจ็ดวันในหนึ่งเดือน ให้สถานศึกษามีหนังสือแจ้งให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนโดยพลัน

(๒) หยุดเรียนติดต่อกันเกินห้าวัน กรณีเด็กที่หยุดเรียนติดต่อกันเกินห้าวัน ให้สถานศึกษามีหนังสือแจ้งให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนโดยพลัน

กรณีผู้ปกครองไม่ส่งเด็กเข้าเรียนตามข้อ ๕ (๑) และ (๒) สถานศึกษาต้องรายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการให้เด็กเข้าเรียนหรือดำเนินการตามมาตรา ๑๕ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

^{๒๓} มาตรา ๑๑ ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ปกครอง มีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษามาอาศัยอยู่ด้วย ต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่ เว้นแต่ผู้ปกครองได้อาศัยอยู่ด้วยกับผู้นั้น

ผู้ที่ไม่แข็งแรงในเวลากำหนดหรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท
 (๒) แบบหลักฐานทะเบียนหรือสูติบัตร หรือหลักฐานทางการศึกษา หรือหลักฐานอื่น
 ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) ด้วย และให้ระบุจำนวนเด็กและสถานที่อยู่อาศัยที่สามารถติดต่อได้

หมายเหตุ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติสำหรับผู้ที่มีใ
 ผู้ปกครองซึ่งมีเด็กที่มีอายุในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับอาศัยอยู่ ได้กำหนดโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ไว้
 ดังกล่าวนั้น เป็นการกำหนดไว้ให้เห็นว่าหากผู้ที่มีใผู้ปกครองซึ่งมีเด็กที่มีอายุในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
 อาศัยอยู่ และยังมิได้เข้าเรียนในสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แล้วไม่แจ้งให้
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ แล้วแต่กรณี ตามข้อ (๑) มีโทษตามที่มาตรา ๑๖
 กำหนดไว้ ซึ่งปัจจุบันมีใโทษปรับทางอาญา แต่เป็นโทษปรับเป็นพินัย

๓.๒ การกระทำความผิดทางพินัยและโทษปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่
 ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป นั่นคือ
 เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยมีหลักการและเหตุผลในการประกาศใช้เพื่อกำหนดให้มีเครื่องแบบนักเรียน
 ไว้เป็นมาตรฐานกลาง เพื่อประโยชน์ในการประหยัดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสร้างวินัยให้แก่นักเรียน
 รวมทั้งเป็นการคุ้มครองเพื่อมิให้บุคคลอื่นแต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่สิทธิที่จะแต่ง

การกำหนดโทษในกฎหมายนี้แบ่งเป็น ๒ กรณี คือ กรณีแรก เหาผิดกับผู้ที่มีสิทธิแต่งเครื่องแบบ
 แต่ไม่ยอมแต่ง กรณีนี้กฎหมายให้ลงโทษทางวินัย และกรณีที่สอง เหาผิดกับบุคคลที่ไม่มีสิทธิจะแต่งเครื่องแบบ
 นักเรียน แต่แต่งกายด้วยเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่มีสิทธิที่จะแต่ง หรือแต่งกายเลียนแบบเครื่องแบบนักเรียน
 ซึ่งกรณีนี้กฎหมายถือเอาผิดทางอาญาโดยกำหนดโทษปรับสถานเดียวในอัตราโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท
 โดยกฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งปัจจุบันคือโทษปรับ
 เป็นพินัย

การกระทำความผิดทางพินัยและโทษปรับเป็นพินัยของผู้ที่แต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่มีสิทธิ
 ที่จะแต่งหรือแต่งกายเลียนแบบเครื่องแบบนักเรียน

มาตรา ๗ กำหนดว่า “ผู้ใดแต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่มีสิทธิที่จะแต่งหรือแต่งกายเลียนแบบ
 เครื่องแบบนักเรียน ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนเป็นนักเรียน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท”

การกระทำความผิดตามมาตรานี้แบ่งเป็น ๒ กรณี ได้แก่

(๑) ความผิดฐานแต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่มีสิทธิที่จะแต่ง เป็นกรณีที่บุคคลนำชุดนักเรียน
 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง มาสวมใส่โดยมีเจตนาที่จะให้ผู้ ที่พบเห็นเข้าใจว่าตนเป็นนักเรียนของโรงเรียนแห่งนั้น
 แม้ผู้ ที่พบเห็นนั้นจะเชื่อว่าผู้สวมใส่เป็นนักเรียนโรงเรียนแห่งนั้นหรือไม่ก็ตาม บุคคลนั้นมีความผิดและต้องรับโทษปรับ
 เป็นพินัยในอัตราไม่เกินหนึ่งพันบาท ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) ความผิดฐานแต่งกายเลียนแบบเครื่องแบบนักเรียน เป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม่ได้เป็นนักเรียน
 แต่นำชุดนักเรียนมาสวมใส่โดยมีเจตนาที่จะให้ผู้ ที่พบเห็นเข้าใจว่าตนเป็นนักเรียน แม้ผู้ ที่พบเห็นนั้นจะเชื่อว่า
 ผู้สวมใส่เป็นนักเรียนหรือไม่ก็ตาม บุคคลนั้นมีความผิดและต้องรับโทษปรับเป็นพินัยในอัตราไม่เกินหนึ่งพันบาท
 ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

บทที่ ๔

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย ถูกกำหนดให้เป็นกฎหมายตามบัญชี ๑ (ลำดับที่ ๒๕ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕) และ (ลำดับที่ ๕๙ พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑) ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย โดยมีผลในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ดังนั้น เพื่อให้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่และอำนาจในการปรับเป็นพินัยหากมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๔^{๒๔} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๖๖ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยให้ดำเนินการปรับเป็นพินัยแก่ผู้ที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว

๔.๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ นั้น เดิมมีการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติอยู่แล้ว โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้แก่ ๑. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๒. ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา หรือปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ที่มีสถานศึกษาในสังกัด ผู้อำนวยการในเขตกรุงเทพมหานคร ๓. ผู้อำนวยการกองโรงเรียนสำนักงานการศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ๔. ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ ๕. ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ๖. ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่ง ๗. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

^{๒๔} มาตรา ๓๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐใดจะมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติไว้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการศึกษานั้นประกาศกำหนด ในการกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นใดที่มีใจเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยก็ได้ เว้นแต่เป็นการผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗ วรรคสาม และถ้าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยก็ได้ แต่ถ้าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงเกินหนึ่งหมื่นบาท ต้องกำหนดให้การปรับเป็นพินัยกระทำเป็นองค์คณะ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่น้อยกว่าสามคน

แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นไม่ได้มีหน้าที่และอำนาจในการปรับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงต้องกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าว ทั้งเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและในสังกัดหน่วยงานอื่นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหน่วยงานอื่นนั้นสามารถกระทำได้ ดังที่คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้ให้ความเห็นไว้ในบันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ (เรื่องเสร็จที่ ๖๓๖/๒๕๖๖)^{๓๖} ว่า หากมีเจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานอื่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น รับผิดชอบในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติได้ด้วยแล้ว รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายย่อมมีอำนาจประกาศกำหนดให้บุคคลนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยได้ แม้บุคคลนั้นจะไม่ได้สังกัดหน่วยงานในกระทรวงหรืออยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีนั้น

อย่างไรก็ดี เพื่อความสะดวกในการดำเนินการปรับเป็นพินัยซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการตามกฎหมายเฉพาะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ในบางตำแหน่งเท่านั้นทั้งในสังกัดกระทรวงและสังกัดหน่วยงานอื่นให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๖๖^{๓๗} ได้แก่

(๑) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

(๒) ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา หรือปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ที่มีสถานศึกษาในสังกัด ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร

(๓) ผู้บริหารสถานศึกษาทุกสังกัด (สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดเมืองพัทยา สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม)

ทั้งนี้ เมื่อค่าปรับเป็นพินัยที่พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดไว้มีอัตราอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จึงกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยโดยการปรับเป็นพินัยดังกล่าวข้างต้น หากพบกรณีมีการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ เกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยดังกล่าว สามารถดำเนินการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้โดยไม่ต้องพิจารณาว่าเด็กนั้นเป็นนักเรียนในสังกัดหน่วยงานใด ระดับชั้นการศึกษาใด

^{๓๖} บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่องเสร็จที่ ๖๓๖/๒๕๖๖

^{๓๗} ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๖๖

๔.๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

กรณีพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ แตกต่างไปจากกรณีของพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ได้กำหนดให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน คณะบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเรียกชื่ออย่างอื่นรับผิดชอบในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนี้จึงไม่อาจประกาศกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ได้สังกัดหน่วยงานในกระทรวงหรืออยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ ตามความในข้อ ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงต้องกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น ให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้เท่านั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๖^{๒๖} ได้แก่

(๑) ศึกษาธิการจังหวัด (๗๗ จังหวัด)

(๒) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

(๓) ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้)

และเช่นเดียวกันกับพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่กฎหมายกำหนดค่าปรับเป็นพินัยไว้มีอัตราอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ เพียงคนเดียวจึงเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยได้หากพบกรณีมีการกระทำความผิดตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ เกิดขึ้น โดยไม่ต้องพิจารณาว่าผู้กระทำความผิดนั้นใส่เครื่องแบบนักเรียนในสังกัดหน่วยงานใด ระดับชั้นการศึกษาใด

^{๒๖} ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๖

บทที่ ๕

ขั้นตอนดำเนินการปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

กระบวนการปรับเป็นพินัยนั้นเริ่มจากขั้นตอนในชั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐาน แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางพินัยตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อออกคำสั่งปรับเป็นพินัย แต่หากผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนด เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ต้องดำเนินการสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งฟ้องคดีต่อศาล เพื่อให้ศาลพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยชำระค่าปรับเป็นพินัยต่อไป ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้เข้าใจขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น จึงขออธิบายเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๕.๑. กระบวนการเริ่มต้นของการปรับเป็นพินัย

การปรับเป็นพินัยเริ่มจากเมื่อมีเหตุอันควรสงสัย หรือมีการกล่าวหา หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามี การกระทำความผิดทางพินัย ไม่ว่าจะความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในท้องที่ใดก็ตาม ตามข้อ ๔^{๓๓} ของกฎกระทรวง แสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยมี ๓ กรณี กล่าวคือ

(๑) กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นเอง กรณีนี้ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วแต่กรณี ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงต่อไปตาม ๕.๒ หรือ

(๒) กรณีประชาชนได้แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐว่ามี การกระทำความผิดทางพินัยเกิดขึ้น ซึ่งการแจ้งของประชาชนไม่ได้กำหนดแบบเอาไว้ ดังนั้น จึงอาจแจ้งได้ ๓ แบบ คือ

(๒.๑) แจ้งด้วยวาจา กรณีนี้ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐนั้น บันทึกถ้อยคำในแบบหนังสือการรับแจ้งเหตุแห่งการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๑) หรือ

(๒.๒) แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรหรือทำเป็นหนังสือ กรณีนี้ประชาชนผู้พบเหตุแห่งการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วแต่กรณี เช่น พบเห็นเด็กไม่ได้ไปโรงเรียนนานหลายวัน พบเห็นบุคคลสวมใส่เครื่องแบบนักเรียนทั้งที่ไม่ได้เป็นนักเรียน เป็นต้น สามารถส่งเอกสารหลักฐานไปยังหน่วยงานที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แจ้งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ที่มีสถานศึกษาในสังกัดเขตในกรุงเทพมหานคร

^{๓๓} ข้อ ๔ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามี การกระทำความผิดทางพินัยเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นเอง มีการกล่าวหา หรือความปรากฏด้วยวิธีอื่นใดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเริ่มการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยมิชักช้า

ในกรณีที่ความตามวรรคหนึ่งปรากฏต่อข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ

หรือแจ้งไปยังสถานศึกษาของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้ สำหรับพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น ให้แจ้งไปยังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้) หลังจากที่หน่วยงานข้างต้นได้รับแจ้งแล้วให้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับ เป็นพินัยดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงตาม ๕.๒ ต่อไป

(๒.๓) แจ้งผ่านวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านช่องทางติดต่อของหน่วยงานทางสื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ Facebook Line หรือผ่านช่องทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงาน และหากหน่วยงาน ได้รับเรื่องดังกล่าวให้ดำเนินการบันทึกตามแบบหนังสือการรับแจ้งเหตุแห่งการกระทำความผิดทางพินัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๑) แล้วเสนอต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงตาม ๕.๒ ต่อไป

(๓) กรณีข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐพบเห็น ในกรณีที่ความปรากฏต่อ ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ เป็นหน้าที่ของข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ ที่จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยทราบ เพื่อดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวม พยานหลักฐานต่อไป ตาม ๕.๒ ต่อไป

๕.๒ การแสวงหาข้อเท็จจริง

เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีการแจ้งว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ตาม ๕.๑ แล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานจนนำไปสู่การออกคำสั่งปรับเป็นพินัย หรือยุติการดำเนินการปรับเป็นพินัย แล้วแต่กรณี

การแสวงหาข้อเท็จจริงในความผิดทางพินัยนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถดำเนินการแสวงหา ข้อเท็จจริงสำหรับการกระทำความผิดทางพินัยที่เกิดขึ้นไม่ว่าในท้องที่ใดทั่วราชอาณาจักร และการแสวงหา ข้อเท็จจริงให้กระทำได้ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร เว้นแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะได้กำหนดเขตอำนาจ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้เป็นอย่างอื่น และรวบรวมพยานหลักฐาน ตามข้อ ๕^{๓๓} ของกฎกระทรวงแสวงหา ข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยในระยะแรกหากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังไม่ได้กำหนดเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้เป็นอย่างอื่น เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามกฎหมายดังกล่าว สามารถดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงสำหรับการกระทำความผิดทางพินัยที่เกิดขึ้น ไม่ว่าในท้องที่ใดทั่วราชอาณาจักร และการแสวงหาข้อเท็จจริงให้กระทำได้ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

ทั้งนี้ การแสวงหาข้อเท็จจริงในความผิดทางพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถดำเนินการเอง หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นจะมอบหมายให้ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง แทนก็ได้ รวมทั้งอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด

^{๓๓} ข้อ ๕ ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๓) แสวงหาข้อเท็จจริงสำหรับการกระทำ ความผิดทางพินัยที่เกิดขึ้นไม่ว่าในท้องที่ใด ทั่วราชอาณาจักร และการแสวงหาข้อเท็จจริง ให้กระทำได้ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ทั้งนี้ เว้นแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะได้ก หนดเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้เป็นอย่างอื่น

(๖) ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตาม (๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนก็ได้

หรือส่งเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดให้ตามที่จำเป็นก็ได้ ตามข้อ ๗^{๙๙} ของกฎกระทรวงแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ดังนั้น หากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาธิการจังหวัด ปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีตำแหน่งนิติกรที่มีความชำนาญเรื่องของกฎหมายก็อาจจะมอบหมายให้นิติกรดำเนินการ รวบรวมแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานต่าง ๆ ว่ามีการกระทำความผิดทางวินัยตามที่ได้รับทราบหรือไม่ ประการใด หรืออาจจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตำแหน่งอื่น ๆ ในหน่วยงานเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าวก็ได้ แต่หากเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหากไม่สามารถดำเนินการเองได้ อาจขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพื่อขอให้ดำเนินการปรับ เป็นวินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วแต่กรณี

๕.๓ การรวบรวมพยานหลักฐาน

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นวินัยต้องรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางวินัย เพื่อให้รู้ว่า มีการกระทำความผิดทางวินัยเกิดขึ้นหรือไม่ และใครเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และหากผู้ถูกกล่าวหา ว่ากระทำความผิดทางวินัยนั้นได้เสนอพยานหรือหลักฐานใด ๆ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของตน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอำนาจปรับเป็นวินัยจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานนั้นไว้ในสำนวนการแสวงหาข้อเท็จจริง ตามข้อ ๖^{๑๐๐} ของกฎกระทรวงแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

๕.๔ การแจ้งข้อกล่าวหา

เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานตาม ๕.๒ และ ๕.๓ แล้วเห็นว่ามีการกระทำความผิดทางวินัยเกิดขึ้นจริง ในขั้นตอนต่อไปเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแจ้งข้อกล่าวหา เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยการแจ้งข้อกล่าวหา นั้นอาจจะแจ้งด้วยวาจาหรือแจ้งเป็นหนังสือ แล้วแต่กรณี ดังนี้

๕.๔.๑ กรณีมีการกระทำความผิดทางวินัย และเป็นความผิดซึ่งหน้าหรือมีพยานหลักฐาน แทบจะไม่มี ความสงสัยว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดทางวินัย และเจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มี อำนาจปรับเป็นวินัย และรู้ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถแจ้งข้อกล่าวหาได้ ๒ แบบ ตามข้อ ๘^{๑๐๑} วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวงแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือ แก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ คือ

^{๙๙} ข้อ ๗ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน ให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือส่งเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดให้ตามที่จำเป็นก็ได้

^{๑๐๐} ข้อ ๖ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะหาได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดทางวินัย เพื่อให้รู้ว่ามีการกระทำ ความผิดทางวินัยหรือไม่และใครเป็นผู้กระทำ ความผิด และในกรณีที่ ผู้ถูกกล่าวหาเสนอพยานหลักฐานใด ๆ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของตน ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานนั้น ไว้ในสำนวนการแสวงหาข้อเท็จจริง

^{๑๐๑} ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่าบุคคลกำลังกระทำความผิดทางวินัย หรือมีพยานหลักฐานซึ่งแทบจะไม่มี ความสงสัยว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดทางวินัย และเจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นวินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้ง เป็นหนังสือหรือด้วยวาจาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางวินัย และแจ้งด้วยวาจาให้ผู้ถูกกล่าวหาว่ามีสิทธิจะให้การคืนที่หรือจะให้อภัยคำกล่าวหาในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งก็ได้ หากผู้ถูกกล่าวหา ยอมรับสารภาพและมิได้มีข้อโต้แย้ง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกการรับสารภาพและการไม่ได้แย้งนั้นไว้ และให้ผู้กระทำความผิดลงนามไว้ เป็นหลักฐาน แล้วออกคำสั่งปรับเป็นวินัยตามมาตรา ๒๐ เว้นแต่การมีการออกคำสั่งปรับเป็นวินัยคือกระทำเป็นองค์คณะให้เสนอองค์คณะ เพื่อพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นวินัยต่อไป

(๑) แจ้งข้อกล่าวหาด้วยวาจา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัย และแจ้งสิทธิที่จะให้การโต้ ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และต้องแจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิจะให้การพ้นทัณฑ์หรือจะให้อภัยค่าภายหลังภายใน ๓๐ วันนับแต่วันได้รับแจ้งก็ได้ หรือ

(๒) แจ้งข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ กรณีแจ้งเป็นหนังสือต้องแจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิจะให้อภัยค่าภายหลังภายใน ๓๐ วันนับแต่วันได้รับแจ้ง ตามแบบหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๒/๑)

และเมื่อได้แจ้งข้อกล่าวหาตามข้อ (๑) หรือ (๒) แล้ว หากผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพ และมีได้มิข้อโต้แย้ง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกการรับสารภาพและการไม่ได้แย้งนั้นไว้ ตามแบบหนังสือการรับสารภาพและการไม่ได้แย้งตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๓) และให้ผู้กระทำความผิดลงนามไว้เป็นหลักฐาน แล้วออกคำสั่งปรับเป็นพินัย ตามแบบหนังสือคำสั่งปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๔) ตามมาตรา ๒๐^{๓๓๓} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อไป

๕.๔.๒ กรณีมีการกระทำความผิดทางพินัยแต่ไม่ใช่ความผิดซึ่งหน้าตาม ๕.๔.๑ และเจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย และไม่รู้ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัยต่อผู้ถูกกล่าวหาและแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา ภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน ซึ่งแตกต่างจากกรณีความผิดซึ่งหน้าในข้อ ๕.๔.๑ ตามข้อ ๘ วรรคสอง^{๓๓๔} ของกฎกระทรวงแสงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

กรณีนี้มีหลักการสำคัญ คือ ไม่ใช่ความผิดซึ่งหน้าและไม่รู้ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด การแจ้งข้อกล่าวหาจะต้องแจ้งเป็นหนังสือโดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ซึ่งความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่แจ้งข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม นายกเมืองพัทยา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์และความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

^{๓๓๓} มาตรา ๒๐ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๘ แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐานเพียงพอว่า ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและสั่งค่าปรับให้ผู้ขึ้นทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือคนที่ได้แจ้งไว้คือหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่า ผู้ขึ้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ

^{๓๓๔} ข้อ ๘ วรรคสอง เมื่อมีผู้กระทำความผิดทางพินัย และมีใจเป็นกรณีที่จะดำเนินการได้ตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายแจ้งข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัยต่อผู้ถูกกล่าวหาเป็นหนังสือ และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐข้างต้นอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้แจ้งข้อกล่าวหาในกรณีดังกล่าวนี้ได้ แต่หากยังไม่มีกรมอบหมายและมีการกระทำความผิดทางพินัยเกิดขึ้นและไม่ใช้ความผิดซึ่งหน้าและไม่รู้ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด ผู้มีอำนาจแจ้งข้อกล่าวหาในกรณีนี้คือ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ดังนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานแล้วจะแจ้งข้อกล่าวหาเองไม่ได้ ต้องเสนอเรื่องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหา ตามแบบหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๒/๒)

สำหรับการแจ้งข้อกล่าวหาเป็นหนังสือนั้น ในหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง^{๑๐๐} กำหนดไว้ ดังนี้

- สถานที่ออกหนังสือ
- วันที่ออกหนังสือ
- ชื่อและที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา
- ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัย โดยอธิบายการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด รวมทั้งวัน เวลา และสถานที่ที่กระทำความผิด และพยานหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบข้อกล่าวหา (ถ้ามี)
- ข้อกฎหมาย โดยระบุข้อกล่าวหา มาตราที่บัญญัติความผิดทางพินัย พร้อมทั้งอัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ
- ช่องทางการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา โดยให้ระบุสถานที่ในการจัดส่งหรือช่องทางติดต่อสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- สิทธิในการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนด
- ลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมาย แล้วแต่กรณี

๕.๕ การชี้แจง การแก้ข้อกล่าวหา หรือการยอมรับสารภาพของผู้ถูกกล่าวหา

เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ตาม ๕.๔ แล้ว ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิที่จะดำเนินการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยการชี้แจง การแก้ข้อกล่าวหา หรือการยอมรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ผู้ถูกกล่าวหาสามารถดำเนินการได้ ตามข้อ ๙ ของกฎกระทรวงแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ดังนี้

- (๑) ชี้แจง หรือแก้ข้อกล่าวหา หรือยอมรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยทำเป็นหนังสือ หรือ
- (๒) ชี้แจง หรือแก้ข้อกล่าวหา หรือยอมรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยวาจา โดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกไว้ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงนามไว้เป็นหลักฐาน
- (๓) ชี้แจง หรือแก้ข้อกล่าวหา หรือยอมรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

^{๑๐๐} ข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามแนวทางที่ระบุไว้ท้ายระเบียบนี้

๕.๕.๑ ผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดทางพินัย ซึ่งอาจจะรับสารภาพโดยวาจา หรือรับสารภาพเป็นหนังสือ รวมทั้งการรับสารภาพโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ เป็นไปตามแบบหนังสือการรับสารภาพและการไม่ได้แย้งตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๓) และให้ผู้กระทำความผิดลงนามไว้เป็นหลักฐาน กรณีนี้ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการจัดทำสรุปผลการพิจารณาการกระทำความผิดทางพินัยตามแบบหนังสือสรุปผลการพิจารณาความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๔) และดำเนินการจัดทำคำสั่งปรับเป็นพินัย ตามแบบหนังสือคำสั่งปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๖)

๕.๕.๒ ผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือผู้ถูกกล่าวหาไม่ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา

กรณีผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหา ซึ่งอาจจะปฏิเสธข้อกล่าวหาโดยวาจา หรือเป็นหนังสือ รวมทั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ตามแบบหนังสือคำสั่งชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา (แบบพินัย ศธ ๗) หรือเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแล้ว และผู้ถูกกล่าวหาไม่ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา กรณีนี้ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการจัดทำสรุปผลการพิจารณาการกระทำความผิดทางพินัย ตามแบบหนังสือสรุปผลการพิจารณาความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๔) และเมื่อเห็นว่า

(๑) มีพยานหลักฐานเพียงพอว่าผู้กระทำความผิดทางพินัยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัย ตามแบบหนังสือคำสั่งปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๖) และส่งคำสั่งให้ผู้ถูกรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้คือหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้รับแจ้งตั้งแต่วันครบ ๑๕ วันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ

(๒) หากพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดทางพินัย หรือมีเหตุตามกฎหมายที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ต้องรับโทษ หรือคดีขาดอายุความ ให้สั่งยุติเรื่อง ตามแบบหนังสือคำสั่งยุติความผิดทางพินัย (แบบพินัย ศธ ๕) และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาและผู้กล่าวหาทราบ ตามข้อ ๑๒ ของกฎกระทรวงแสงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

หมายเหตุ ๑. การชี้แจง การแก้ข้อกล่าวหา นั้น ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิทำหนังสือแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วให้เป็นผู้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแทนตนหรือร่วมกับตนได้ตามข้อ ๑๐^{๓๓} ของกฎกระทรวงแสงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ สำหรับกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยยอมรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น การลงนามรับสารภาพมีลักษณะเป็นเรื่องเฉพาะตัว ทนายความหรือผู้ได้รับแต่งตั้งไม่อาจทำแทนได้

^{๓๓} ข้อ ๑๐ ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิทำหนังสือแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วให้เป็นผู้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแทนตนหรือร่วมกับตนได้

๒. กรณีผู้ถูกกล่าวหาไม่อาจทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาได้ทันกำหนดเวลา ผู้ถูกกล่าวหาอาจขอขยายระยะเวลาการส่งคำชี้แจงขอแก้ข้อกล่าวหาได้ ตามแบบหนังสือขอขยายระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา (แบบพินัย ศธ ๘) แต่อาจจะได้รับอนุญาตให้ขยายระยะเวลาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ก็ได้ เพราะเป็นดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะอนุญาตให้ขยายระยะเวลาหรือไม่ก็ได้ ตามข้อ ๕^{๓๓} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลา ผู้ถูกกล่าวหาที่ไม่สามารถอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ เพราะการปรับเป็นพินัยไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ไว้ และการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัย ไม่เป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น หากไม่ได้รับอนุญาตให้ขยายระยะเวลาการส่งคำชี้แจงขอแก้ข้อกล่าวหา ผู้ต้องหาต้องส่งคำชี้แจงฯ ภายในกำหนดเวลาในหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา หากไม่ทันกำหนดระยะเวลา เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยก็ต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

๓. ในระหว่างที่เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง หากปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาตกเป็นผู้วิกลจริตให้เจ้าหน้าที่ของรัฐระงับการแสวงหาข้อเท็จจริงจนกว่าผู้นั้นจะหายวิกลจริต และในกรณีที่คดีขาดอายุความก่อนที่ผู้นั้นจะหายวิกลจริต ให้ยุติเรื่องและจำหน่ายคดีจากสารบบ ตามข้อ ๑๑^{๓๔} ของกฎกระทรวงแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

๔. กรณีบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินสิบแปดปีเป็นผู้ถูกกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา หรือพยานในการดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและการเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาในการโต้แย้งในระหว่างการพิจารณาปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

๕.๖ การชำระค่าปรับ

เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการจัดทำคำสั่งปรับเป็นพินัย ตามแบบหนังสือคำสั่งปรับเป็นพินัย (แบบพินัย ศธ ๖) และส่งคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบ ๑๕ วัน นับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ โดยการชำระเงินค่าปรับเป็นพินัยนั้น ผู้ถูกกล่าวหาสามารถดำเนินการ ดังนี้

๕.๖.๑ ชำระค่าปรับเต็มจำนวน ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องนำคำสั่งปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๘/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไปชำระตามวิธีการ ดังนี้

๑. หน่วยงานที่ออกคำสั่งปรับเป็นพินัย
๒. ธนาคาร... เลขบัญชี ...
๓. เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM) ตามบาร์โค้ดที่แนบตามหนังสือแจ้งคำสั่งปรับ

เป็นพินัย

^{๓๓} ข้อ ๕ ในการดำเนินการปรับเป็นพินัย หากผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดไม่อาจกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎ หรือคำสั่งได้ เพราะมีเหตุการณที่จำเป็นอันมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของผู้นั้น ถ้าผู้นั้นมีคำขอหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นสมควร เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขยายระยะเวลาและดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดที่ล่วงมาแล้วเสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการยื่นคำขอ ต้องยื่นคำขอภายในสิบห้าวันนับแต่เหตุการณณ์เช่นวาระนี้ได้สิ้นสุดลง

^{๓๔} ข้อ ๑๑ ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาตกเป็นผู้วิกลจริตในระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐระงับการแสวงหาข้อเท็จจริงไว้จนกว่าผู้นั้นจะหายวิกลจริต ในกรณีที่คดีขาดอายุความก่อนที่ผู้นั้นจะหายวิกลจริต ให้ยุติเรื่องและจำหน่ายคดีจากสารบบ

๔. โมบายล์แบงกิง (Mobile Banking) ตามบาร์โค้ดที่แนบตามหนังสือแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัย

๕. อินเทอร์เน็ตแบงกิง (Internet Banking) ธนาคาร ... เลขบัญชี.....

เมื่อได้รับการชำระเงินค่าปรับเป็นพินัยเต็มจำนวนแล้วให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกการชำระค่าปรับเป็นพินัยตามแบบหนังสือชำระค่าปรับเป็นพินัยพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๙) และยุติการดำเนินการฟ้องคดี และเงินชำระค่าปรับเป็นพินัยให้ส่งเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป

๕.๖.๒ ขอม่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย

(๑) ผู้กระทำความผิดทางพินัยสามารถร้องขอม่อนชำระค่าปรับได้ ตามแบบหนังสือคำร้องขอม่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย (แบบพินัย ศธ ๑๐)

(๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องพิจารณาแล้วเห็นว่า

(๒.๑) ผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ โดยพิจารณาฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สินของผู้กระทำความผิดทางพินัยประกอบ เจ้าหน้าที่ของรัฐอนุญาตให้ผู้กระทำความผิดผ่อนชำระตามคำร้องขอม่อนชำระฯ ดังกล่าว

(๒.๒) ผู้กระทำความผิดทางพินัยสามารถชำระค่าปรับเป็นพินัยในคราวเดียวกันได้ หรือมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อนุญาตให้ผู้กระทำความผิดผ่อนชำระตามคำร้องขอม่อนชำระฯ ดังกล่าว และให้ให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการชำระค่าปรับเป็นพินัยเต็มจำนวนภายในระยะเวลาที่กำหนด และเมื่อได้รับการชำระเงินค่าปรับเป็นพินัยเต็มจำนวนแล้วให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกการชำระค่าปรับเป็นพินัยตามแบบหนังสือชำระค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๙) และยุติการดำเนินการฟ้องคดี และเงินชำระค่าปรับเป็นพินัยให้ส่งเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป แต่หากผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่ครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการสรุปข้อเท็จจริงข้อกฎหมาย พยานหลักฐานเพื่อส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล ตาม ๕.๗ ต่อไป

๕.๖.๓ การขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ การขอลดงวดเว้นค่าปรับเป็นพินัย และขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพินัย กรณีนี้อยู่ในดุลยพินิจของศาลเป็นผู้พิจารณา ในชั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

(๑) ขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัย ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง

(๑.๑) ผู้กระทำความผิดทางพินัยยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อขอลดงวดเว้นค่าปรับเป็นพินัยและขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพินัยตามแบบหนังสือคำร้องขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๑๑) โดยต้องแสดงหลักฐานประกอบว่าที่กระทำความผิดทางพินัยนั้นเป็นเพราะความยากจนหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป

(๑.๒) หากปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าผู้กระทำความผิดเพราะเหตุแห่งความอยากจนเหลือหนทางหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต (แม้ผู้กระทำความผิดไม่ได้ยื่นคำร้องแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐ) เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อขอให้กำหนดอัตราค่าปรับต่ำกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดหรือมีคำสั่งให้ทำงานบริการสังคมได้ หากผู้กระทำความผิดทางพนียยินยอมตามแบบหนังสือคำร้องขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพนียต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพนียตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (เจ้าหน้าที่ของรัฐ) (แบบพนีย ศร ๑๒)

(๒) ขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพนีย เป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพนียผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดา และไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพนียแทนค่าปรับเป็นพนีย ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง

(๒.๑) ผู้กระทำความผิดทางพนียยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยแสดงเหตุผลอันสมควรเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ ตามแบบหนังสือคำร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพนียตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพนีย ศร ๑๓) และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะคำร้องดังกล่าวให้ศาลพิจารณาต่อไป

(๒.๒) หากปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าผู้กระทำความผิดไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพนีย (แม้ผู้กระทำความผิดไม่ได้ยื่นคำร้องแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐ) เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อขอให้ขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพนีย หากผู้กระทำความผิดทางพนียยินยอม ตามแบบหนังสือคำร้องขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพนียต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพนีย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (เจ้าหน้าที่ของรัฐ) (แบบพนีย ศร ๑๔)

๕.๗ การสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐานเพื่อส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล

เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีการแจ้งคำสั่งปรับเป็นพนียให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพนียภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งคำสั่งปรับเป็นพนีย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐานและส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป ตามมาตรา ๒๓^{๔๔} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพนีย พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐานแล้วส่งสำนวนให้พนักงานอัยการโดยจัดทำหนังสือตามแบบหนังสือส่งสำนวนคดีความผิดทางพนียตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพนีย ศร ๑๕) โดยแนบเอกสาร/หลักฐานโดยปฏิบัติ ดังนี้

^{๔๔} มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๐ ปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพนียภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพนียได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้เอง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่ต้องส่งให้พนักงานอัยการ

๕.๗.๑ การส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการ ให้หน่วยงานของรัฐส่งไปยังสำนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดที่มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดทางพินัย ในกรุงเทพมหานครให้ส่งอธิบดีอัยการ ในต่างจังหวัดให้ส่งอัยการจังหวัดสำหรับคดีที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการจังหวัด สำนักงานอัยการคดีศาลแขวงหรือสำนักงานอัยการคดีเด็กเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือให้ส่งอธิบดีอัยการสำหรับคดีที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานคดีคดีอื่นนอกจากที่กล่าวข้างต้น ทั้งนี้ สำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีให้พิจารณาตามประกาศคณะกรรมการอัยการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๓ และประกาศคณะกรรมการอัยการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานและการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. กรณีความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใด ให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังสำนักงานคดีที่รับผิดชอบการดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลนั้น

๒. กรณีความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้นในหลายท้องที่ ให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังสำนักงานคดีท้องที่ใดท้องที่หนึ่งที่ได้รับผิดชอบการดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลใดศาลหนึ่งที่เกี่ยวข้องได้

๓. กรณีไม่ปรากฏชัดว่าความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังสำนักงานคดีที่รับผิดชอบการดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่ผู้ถูกกล่าวหาอาศัยอยู่ ทั้งนี้ หากไม่ทราบที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาให้ถือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร

หากมีผู้ถูกกล่าวหาหลายคน หน่วยงานของรัฐจะส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังสำนักงานคดีที่รับผิดชอบการดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่ผู้ถูกกล่าวหาคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่ก็ได้

๕.๗.๒ ให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) เอกสารการสั่งปรับเป็นพินัย รวมทั้งเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการดำเนินการตามขั้นตอนการปรับเป็นพินัยในชั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (เอกสารแบบพินัย ศธ ๑ - ๑๓)

(๒) บัญชีแสดงรายการพยานหลักฐานที่แสดงถึงการกระทำความผิดทางพินัยของผู้กระทำความผิด

(๓) พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

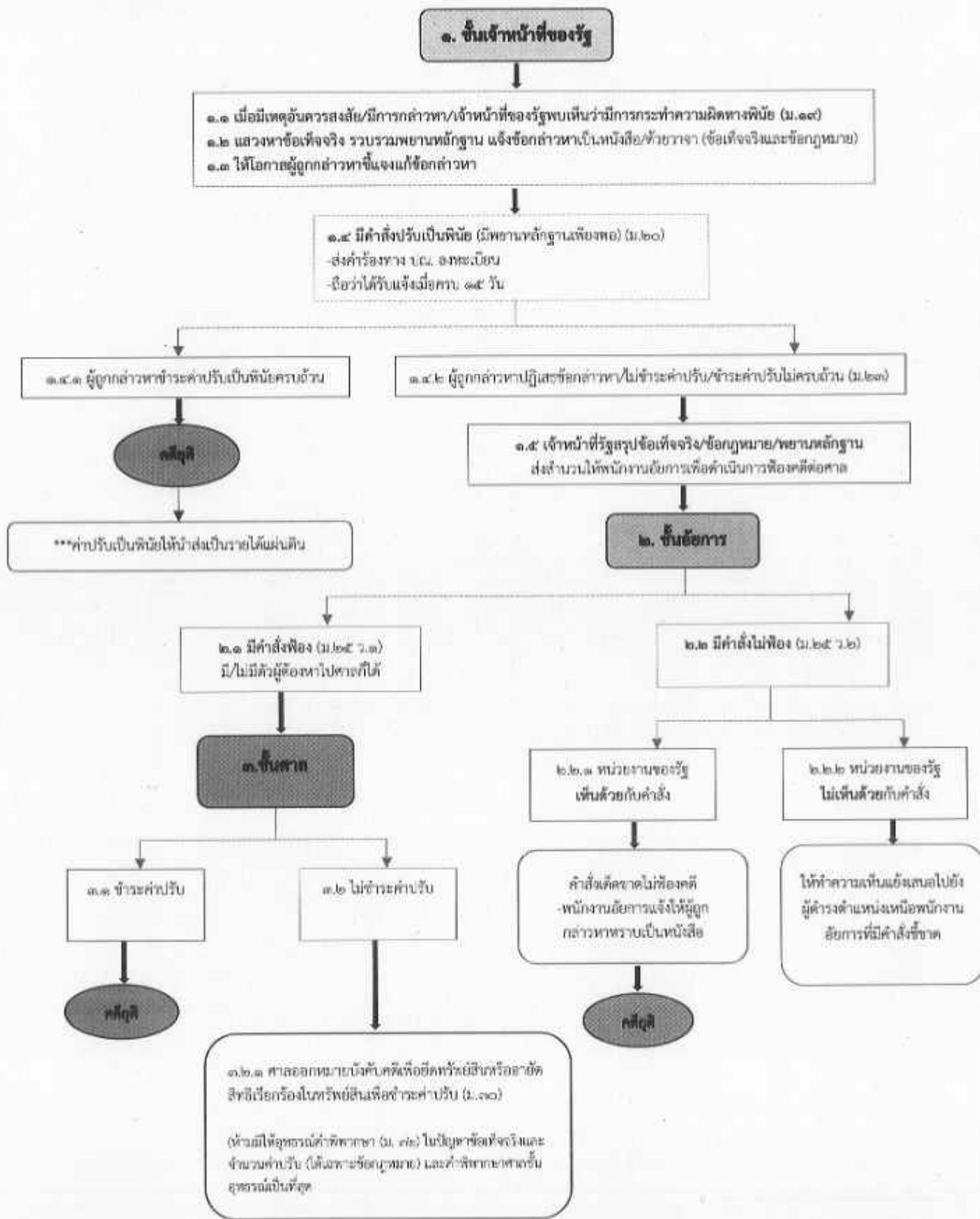
(๔) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๖๖/ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๖

(๕) กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏชื่อตัว ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน และรูปภาพ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาข้อมูลทะเบียนราษฎรซึ่งพิมพ์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางของกรมการปกครองด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สำเนาหนังสือเดินทางในกรณีเป็นบุคคลต่างด้าว ซึ่งต้องปรากฏที่อยู่ปัจจุบันของผู้ถูกกล่าวหา

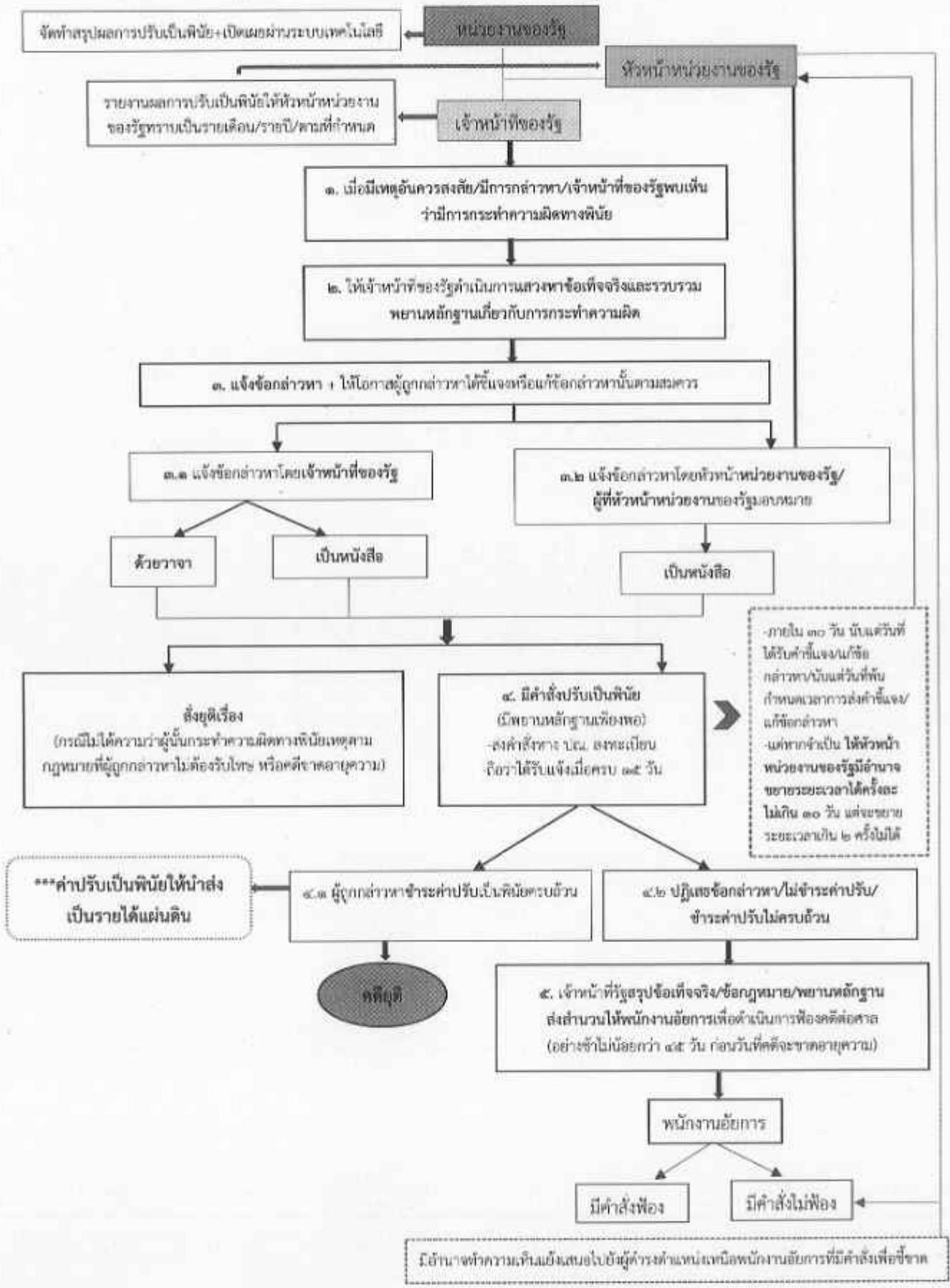
(๖) กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล ต้องมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับนิติบุคคล เช่น หนังสือรับรองนิติบุคคล ซึ่งต้องปรากฏที่อยู่ปัจจุบันของผู้ถูกกล่าวหา

ทั้งนี้ ให้ส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยในรูปแบบสำนวนคดีความผิดทางพินัย และพยานหลักฐานซึ่งน่าจะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาได้ที่หน่วยงานของรัฐส่งไปยังสำนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้จัดส่งในรูปแบบเอกสาร และในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นไฟล์ประเภท PDF หรือ PDF/A ส่วนรูปภาพให้บันทึกเป็นไฟล์ประเภท JPEG ให้สอดคล้องกับประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย โดยการส่งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ให้ส่งเป็นอุปกรณ์บันทึกข้อมูล หรือส่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังสำนักงานคดีนั้น ๆ

๕.๘ ผังกระบวนการปรับเป็นพินัย (Flow Chart)

๕.๔ ฟังขั้นตอนการปฏิบัติงานการปรับเป็นพินัยขึ้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Work Flow)

-ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ได้รับคำสั่งแจ้งแก้ไข ข้อกล่าวหา/รับส่วนที่พ้น กำหนดเวลาการส่งคำสั่งแจ้ง/ แก้ข้อกล่าวหา
-หากทำไม่เป็น ให้หัวหน้า หน่วยงานของรัฐมีอำนาจ ชำระระยะเวลาได้ครั้งละ ไม่นเกิน ๓๐ วัน แต่จะชำระ ระยะเวลาเกิน ๒ ครั้งไม่ได้

มีอำนาจพิจารณาเห็นแจ้งเสนอไปยังผู้ดำรงตำแหน่งเหนือพนักงานอัยการที่มีคำสั่งเพื่อชี้ขาด

บทที่ ๖

กระบวนการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ

๖.๑ แนวปฏิบัติในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้แก่พนักงานอัยการ

เมื่อผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนความผิดทางพินัยนั้นให้แก่พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยการส่งสำนวนให้พนักงานอัยการตามมาตรา ๒๓ ดังกล่าวนี้อำนาจพนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดแนวปฏิบัติในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการ ดังนี้

๑. การส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการ ให้หน่วยงานของรัฐส่งไปยังสำนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดที่มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดทางพินัย ในกรุงเทพมหานครให้ส่งอธิบดีอัยการ ในต่างจังหวัดให้ส่งอัยการจังหวัดสำหรับคดีที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการจังหวัด สำนักงานอัยการคดีศาลแขวงหรือสำนักงานอัยการคดีเด็กเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือให้ส่งอธิบดีอัยการสำหรับคดีที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานคดีอื่นนอกจากที่กล่าวข้างต้น ทั้งนี้ สำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีให้พิจารณาตามประกาศคณะกรรมการอัยการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๓ และประกาศคณะกรรมการอัยการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑.๑ กรณีความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใด ให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังสำนักงานคดีที่รับผิดชอบการดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลนั้น

๑.๒ กรณีความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้นในหลายท้องที่ ให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังสำนักงานคดีท้องที่ใดท้องที่หนึ่งที่รับผิดชอบการดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลใดศาลหนึ่งที่เกี่ยวข้องได้

๑.๓ กรณีไม่ปรากฏชัดว่าความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังสำนักงานคดีที่รับผิดชอบการดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่ผู้ถูกกล่าวหาที่มีที่อยู่ ทั้งนี้ หากไม่ทราบที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาให้ถือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร

หากมีผู้ถูกกล่าวหาหลายคน หน่วยงานของรัฐจะส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังสำนักงานคดีที่รับผิดชอบการดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่ผู้ถูกกล่าวหาคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่ก็ได้

๒. ในสำนวนคดีความผิดทางพินัย นอกจากสำนวนการแสวงหาข้อเท็จจริงและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วจะต้องมีหลักฐานทางราชการออกให้ที่สามารถยืนยันตัวและที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาได้และเอกสารอื่นด้วย ดังนี้

๒.๑ กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏ ชื่อตัว ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน และรูปภาพ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาข้อมูลทะเบียนราษฎรซึ่งพิมพ์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางของกรมการปกครองด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สำเนาหนังสือเดินทาง ในกรณีเป็นบุคคลต่างด้าว

๒.๒ กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล ต้องมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏ รายละเอียดเกี่ยวกับนิติบุคคล เช่น หนังสือรับรองนิติบุคคล

๒.๓ หลักฐานตามข้อ ๒.๑ หรือข้อ ๒.๒ ต้องปรากฏที่อยู่ปัจจุบันของผู้ถูกกล่าวหา

๒.๔ บัญชีแสดงรายการเอกสารและพยานหลักฐานในสำนวนคดีความผิดทางพินัย

๒.๕ สำเนากฎหมายระดับพระราชบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรอง รวมทั้งประกาศหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานของรัฐที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามกฎหมาย

๓. สำนวนคดีความผิดทางพินัยและพยานหลักฐานซึ่งน่าจะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาได้ที่หน่วยงานของรัฐส่งไปยังสำนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้จัดส่งในรูปแบบเอกสาร และในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นไฟล์ประเภท PDF หรือ PDF/A ส่วนรูปภาพให้บันทึกเป็นไฟล์ประเภท JPEG ให้สอดคล้องกับประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย โดยการส่งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ให้ส่งเป็นอุปกรณ์บันทึกข้อมูล หรือส่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ไปยังสำนักงานคดีนั้น ๆ

๔. สำนวนคดีความผิดทางพินัยที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ พิจารณาและทำความเข้าใจว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ฟ้องต่อจากคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ และเมื่อทำความเข้าใจเสร็จแล้วให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยคืนไปยังสำนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ส่งสำนวนคดีมายังหน่วยงานของรัฐเพื่อให้พนักงานอัยการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕. ภายหลังจากส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหาชำระค่าปรับเป็นพินัย หรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะครบหรือไม่ก็ตาม หรือมีการชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบในความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องพินัยคดีความผิดทางพินัย หรือปรากฏข้อเท็จจริงอื่นอันเป็นข้อสำคัญแห่งคดี ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งพนักงานอัยการพร้อมส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว

ในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และส่งผลการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมต่อพนักงานอัยการ ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่สามารถดำเนินการได้หรือมีเหตุขัดข้องประการใดให้แจ้งพนักงานอัยการทราบโดยเร็ว

๖.๒ การพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ

เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนคดีความผิดทางพินัยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว พนักงานอัยการพิจารณาสำนวนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอต่อการฟ้องคดีหรือไม่ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ได้ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕^{๔๔} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยสำนักงานอัยการสูงสุดได้ออกระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ และระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลใช้บังคับเป็นต้นไป ระเบียบนี้จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ ต่อมา เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการเกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย และระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงานอัยการสูงสุดจึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ สรุปแนวทางปฏิบัติได้ ดังนี้

๑. การดำเนินการขึ้นตรวจรับสำนวน

๑.๑ การตรวจสอบเอกสารและพยานหลักฐานในสำนวน (ระเบียบฯ ข้อ ๑๓)

สำนวนคดีความผิดทางพินัยอย่างน้อยควรประกอบด้วยเอกสาร ดังนี้

๑.๑.๑ เอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งต้องเป็นหลักฐานที่ทางราชการออกให้ที่สามารถยืนยันตัวและที่อยู่ปัจจุบันของผู้ถูกกล่าวหาได้

๑.๑.๑.๑ กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏชื่อตัว ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน และรูปภาพ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาข้อมูลทะเบียนราษฎรซึ่งพิมพ์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางของกรมการปกครองด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สำเนาหนังสือเดินทางในกรณีเป็นบุคคลต่างด้าว เป็นต้น

๑.๑.๑.๒ กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล ต้องมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับนิติบุคคล เช่น หนังสือรับรองนิติบุคคล เป็นต้น

๑.๑.๒ เอกสารและพยานหลักฐานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในการกระทำความผิด เช่น รายงานสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐาน เป็นต้น

^{๔๔} มาตรา ๒๕ เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนคดีความผิดทางพินัยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากพนักงานอัยการเห็นควรสั่งฟ้องให้ดำเนินการเพื่อฟ้องคดีต่อศาล โดยจะมีหรือไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาลก็ได้

ในกรณีพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง ให้แจ้งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบพร้อมทั้งเหตุผล หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ทำความเข้าใจและขอให้ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพนักงานอัยการที่มีคำสั่งเพื่อชี้ขาด เมื่อมีคำสั่งชี้ขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ให้พนักงานอัยการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบเป็นหนังสือด้วย

ในการพิจารณาสำนวน พนักงานอัยการมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม รวมทั้งมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำได้ตามที่เห็นสมควร หรือจะสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัตินี้และการกำหนดผู้มีอำนาจชี้ขาดความเห็นแจ้ง ให้อัยการสูงสุดออกระเบียบให้พนักงานอัยการปฏิบัติได้ และเพื่อประโยชน์ในการประสานและร่วมมือกันในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน รวมทั้งสอดคล้องกับเจตนาของพนักงานอัยการ อัยการสูงสุดจะมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบถึงแนวปฏิบัติในการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการในแต่ละท้องที่ก็ได้

๑.๑.๓ เอกสารและพยานหลักฐานเกี่ยวกับข้อกฎหมายและการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย เช่น หนังสือแจ้งข้อกล่าวหา/บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาด้วยวาจาและการรับสารภาพและการไม่ได้แย้ง, หลักฐานการส่งหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา, คำสั่งปรับเป็นพินัย, หลักฐานการส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ, หลักฐานการชำระค่าปรับเป็นพินัย, สำเนากฎหมายระดับพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายลำดับรอง รวมทั้งประกาศหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานของรัฐที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมาย, หลักฐานการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัย, หลักฐานการชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบในความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับคดีความผิดทางพินัย เป็นต้น

๑.๑.๔ เอกสารและพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องตามสมควร (ถ้ามี) เช่น หลักฐานการติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับผู้ถูกกล่าวหาที่ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์, รายละเอียดวิธีการคำนวณค่าปรับ, เอกสารซึ่งทำขึ้นเพื่อแสดงถึงสถานที่เกิดเหตุ, บัญชีทรัพย์สิน, รายงานการตรวจพิสูจน์, พยานวัตถุ เป็นต้น

๑.๑.๕ สำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นไฟล์ประเภท PDF หรือ PDF/A ส่วนรูปภาพให้บันทึกเป็นไฟล์ประเภท JPEG ให้สอดคล้องกับประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย ซึ่งจัดส่งเป็นอุปกรณ์บันทึกข้อมูล หรือส่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

เมื่อเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบข้อมูลบุคคล พยานหลักฐาน และไฟล์วนคดีความผิดทางพินัยแล้ว ให้ดำเนินการลงรับสำนวนในสารบบคดีความผิดทางพินัยในวันที่รับสำนวนและดำเนินการในส่วนอื่นต่อไป แต่ถ้าสำนักงานคดีที่รับสำนวนไว้เป็นสำนักงานคดีที่มีอธิบดีอัยการเป็นผู้บังคับบัญชา ให้เสนอสำนวนต่ออธิบดีอัยการเพื่อมอบหมายสำนวนไปยังสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายในสังกัดต่อไป

๑.๒ การประสานงานกับผู้ถูกกล่าวหา

๑.๒.๑ ในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยนั้น ผู้ถูกกล่าวหาไม่จำเป็นต้องปรากฏตัวต่อพนักงานอัยการ เนื่องจากในการฟ้องคดีความผิดทางพินัยไม่จำเป็นต้องมีตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาลอัยการสูงสุด

๑.๒.๒ ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาปรากฏตัวต่อพนักงานอัยการ ให้เจ้าหน้าที่สำนักงานคดีนั้นสอบถามช่องทางการติดต่อกับผู้ถูกกล่าวหาและบันทึกให้ปรากฏไว้ในสำนวนด้วย เช่น หมายเลขโทรศัพท์ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หรือช่องทางการติดต่อผ่านแอปพลิเคชันอื่นๆ เป็นต้น เพื่อใช้ในการประสานงานแจ้งวันนัดและศาลที่จะฟ้องคดีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบเมื่อพนักงานอัยการมีความเห็นและคำสั่งฟ้องอันเป็นการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงขั้นตอนในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย

๒. การดำเนินการขั้นทำความเข้าใจและคำสั่ง

ในสำนวนคดีความผิดทางพินัย ให้พนักงานอัยการทำความเข้าใจและคำสั่งตามแบบพิมพ์ที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

๒.๑ กรณีสำนวนมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วน (ระเบียบฯ ข้อ ๑๖)

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานยังไม่ถูกต้องครบถ้วน เพียงพอที่จะทำความเข้าใจและคำสั่ง ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเข้าใจและมีคำสั่งแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม รวมทั้งมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือมีคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามประเด็นที่พนักงานอัยการกำหนดก็ได้เมื่อมีคำสั่งแล้วให้เสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อทราบหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมให้ใช้แบบพิมพ์ตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด ส่วนหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือหนังสือแจ้งให้บุคคลทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ ให้ทำเป็นหนังสือราชการ ทั้งนี้ หนังสือตามที่กล่าวมานั้น ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนลงนามเมื่อข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้พิจารณา มีความเห็นและคำสั่งต่อไป

๒.๒ กรณีสำนวนมีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานถูกต้องครบถ้วน (ระเบียบฯ ข้อ ๑๕, ๑๙)

๒.๒.๑ การตรวจสอบเขตอำนาจของศาลและเขตอำนาจของสำนักงานคดี (ระเบียบฯ ข้อ ๑๔)

(๑) ในการทำความเข้าใจและคำสั่ง ให้ฟังตรวจสอบอายุของผู้ถูกกล่าวหา สถานที่เกิดเหตุฐานความผิดทางพินัย และข้อมูลอื่น เพื่อให้ทราบถึงเขตอำนาจของศาลและเขตอำนาจของสำนักงานคดี ทั้งนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญาที่มีเขตอำนาจ หรือศาลชำนัญพิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดทางพินัย โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

- ในกรณีที่ปรากฏแน่ชัดว่าความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้น ในเขตอำนาจของศาลใด ไม่ว่าจะมิผู้ถูกกล่าวหาคนเดียวหรือหลายคนก็ตาม สำนักงานคดีที่มีอำนาจรับสำนวนไว้พิจารณา ได้แก่ สำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลนั้น

- ในกรณีที่ความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในหลายท้องที่ สำนักงานคดีที่มีอำนาจรับสำนวนไว้พิจารณา ได้แก่ สำนักงานคดีท้องที่ใดท้องที่หนึ่งที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลใดศาลหนึ่งที่เกี่ยวข้อง

- ในกรณีที่มิปรากฏชัดว่าความผิดเกิดขึ้นในท้องที่ใด สำนักงานคดีที่มีอำนาจรับสำนวนไว้พิจารณา ได้แก่ สำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่ผู้ถูกกล่าวหาที่มีที่อยู่ ทั้งนี้ หากไม่ทราบที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และหากมิผู้ถูกกล่าวหาหลายคน สำนักงานคดีที่มีอำนาจรับสำนวนไว้พิจารณา ได้แก่ สำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่ผู้ถูกกล่าวหาคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่

(๒) ในกรณีที่ปรากฏว่าสำนวนไม่อยู่ในเขตอำนาจของสำนักงานคดีนั้น ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเข้าใจเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการพิจารณา มีคำสั่งและให้พนักงานอัยการคืนสำนวนคดีให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อดำเนินการส่งไปยังพนักงานอัยการสำนักงานคดีที่คดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจต่อไป

๒.๒.๒ การพิจารณาเรื่องเงื่อนไขระงับคดี (ระเบียบฯ ข้อ ๑๗)

การพิจารณาเรื่องเงื่อนไขระงับคดีความผิดทางพนัน ให้พิจารณาตามระเบียบฯ ข้อ ๑๗ ทั้งนี้ หากปรากฏเงื่อนไขระงับคดี ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเห็นเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งยุติการดำเนินคดี

เมื่อมีคำสั่งยุติการดำเนินคดีแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ เพื่อดำเนินการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

กรณีมีเหตุให้เพิกถอนคำสั่งยุติการดำเนินคดี ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเห็นเสนอให้หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาสั่งเพิกถอนคำสั่งยุติการดำเนินคดีและมีคำสั่งเกี่ยวกับการดำเนินคดีความผิดทางพนันต่อไป

๒.๒.๓ การคืนสำนวน (ระเบียบฯ ข้อ ๑๘, ๒๐)

(๑) กรณีกรรมเดียวเป็นความผิดทางพนันหลายบท

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดทางพนันฐานอื่นด้วย และความผิดฐานอื่นที่ไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหา นั้น เป็นกฎหมายบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่า ให้หัวหน้าพนักงานอัยการสั่งคืนสำนวนคดีความผิดทางพนัน และให้พนักงานอัยการคืนสำนวนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาแล้วแจ้งยืนยันว่าการกระทำดังกล่าวไม่เป็นความผิดทางพนันฐานอื่น ให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งไปยังหัวหน้าหน่วยงานของรัฐพร้อมเหตุผล หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีความเห็นประการใด ให้ดำเนินการไปตามนั้น

(๒) กรณีกรรมเดียวไม่เป็นความผิดทางพนัน

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่เป็นความผิดทางพนันแต่เป็นความผิดอาญา ให้หัวหน้าพนักงานอัยการสั่งคืนสำนวนคดีความผิดทางพนันและสั่งให้มีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคำเนนคดีอาญาต่อไป แล้วให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคำเนนคดีอาญาต่อไป และคืนสำนวนพร้อมแจ้งเหตุผลแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ทราบว่าพนักงานอัยการได้มีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนพิจารณาคำเนนคดีอาญาแล้ว

(๓) กรณีกรรมเดียวเป็นความผิดทางพนันและความผิดอาญาฐานอื่น

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นทั้งความผิดทางพนันและความผิดอาญาฐานอื่น และความผิดอาญานั้นเป็นความผิดที่ไม่อาจเปรียบเทียบได้ ให้หัวหน้าพนักงานอัยการสั่งคืนสำนวนคดีความผิดทางพนันและสั่งให้มีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคำเนนคดีอาญาต่อไป แล้วให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคำเนนคดีอาญาต่อไป และคืนสำนวนพร้อมแจ้งเหตุผลแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ทราบว่าพนักงานอัยการได้มีหนังสือแจ้งให้พนักงานสอบสวนพิจารณาคำเนนคดีอาญาแล้ว

(๔) กรณีเป็นความผิดทางพินัยและเป็นความผิดอาญาฐานอื่นซึ่งเป็นความผิดหลายกรรม

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นความผิดทางพินัย และเป็นความผิดอาญาฐานอื่นด้วยซึ่งเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้พนักงานอัยการสั่งฟ้องสำหรับฐานความผิดทางพินัยและสั่งให้มีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคำเนนคดีอาญาต่อไปสำหรับความผิดอาญา โดยให้มีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคำเนนคดีอาญาต่อไปด้วย

๒.๒.๔ กรณีมีคำสั่งฟ้อง (ระเบียบฯ ข้อ ๑๔, ๒๒, ๒๓)

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นความผิดทางพินัยตามที่ถูกกล่าวหา ให้พนักงานอัยการมีความเห็นและคำสั่งฟ้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้ (๑) ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานจากการแสวงหาข้อเท็จจริง โดยระบุวัน เวลา สถานที่เกิดเหตุและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (๒) การพิจารณาพยานหลักฐานในสำนวนว่าเป็นพยานหลักฐานซึ่งน่าจะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ เช่น พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ รวมทั้งคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา (๓) แนวทางการดำเนินคดีจากพยานหลักฐาน คำให้การของผู้ถูกกล่าวหา และข้อกฎหมายจะทำให้ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระค่าปรับเป็นพินัยได้หรือไม่ และ (๔) คำสั่งฟ้องตามฐานความผิดและบทกฎหมาย

กรณีมีคำสั่งฟ้องแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งกำหนดวันและเวลายื่นฟ้องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบเพื่อดำเนินการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบต่อไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหา แต่ถ้าผู้ถูกกล่าวหาแจ้งช่องทางติดต่อสื่อสารไว้ ให้แจ้งผู้ถูกกล่าวหาทราบกำหนดวันและเวลายื่นฟ้องตามช่องทางติดต่อสื่อสารที่ผู้ถูกกล่าวหาแจ้งไว้อีกหนึ่งด้วย

๒.๒.๕ กรณีมีคำสั่งไม่ฟ้อง (ระเบียบฯ ข้อ ๑๔, ๒๓)

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่เป็นความผิดทางพินัยตามที่ถูกกล่าวหา ให้พนักงานอัยการมีความเห็นและคำสั่งไม่ฟ้อง โดยมีรายละเอียดตามระเบียบฯ ข้อ ๑๔ และให้รับแจ้งคำสั่งไม่ฟ้องพร้อมเหตุผล และส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณา เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐทำความเห็นและส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยกลับมายังพนักงานอัยการแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการซึ่งมิใช่หัวหน้าพนักงานอัยการ ถ้าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ฟ้อง ให้เสนอสำนวนพร้อมกับความเห็นแย้งไปยังหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อชี้ขาด

(๒) กรณีคำสั่งไม่ฟ้องของหัวหน้าพนักงานอัยการ ถ้าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ฟ้อง ให้เสนอสำนวนพร้อมกับความเห็นแย้งไปยังอธิบดีอัยการหรือรองอธิบดีอัยการผู้ได้รับมอบหมายเพื่อชี้ขาด

(๓) ถ้าคดีจะขาดอายุความ หรือมีเหตุอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ให้พนักงานอัยการฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไปก่อน

(๔) เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ถูกกล่าวหาและหน่วยงานของรัฐทราบ

๒.๓ กรณีร้องขอความเป็นธรรม (ระเบียบฯ ข้อ ๒๕)

กรณีผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย หรือผู้ถูกกล่าวหาอื่นหนังสือร้องขอความเป็นธรรมหรือหนังสืออื่นใดโดยกล่าวอ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ให้พนักงานอัยการพิจารณาหนังสือดังกล่าวโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันสำคัญแก่คดีที่จะนำไปสู่ การพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา ดังนี้

(๑) กรณีพิจารณาแล้วเห็นว่า หนังสือดังกล่าวเป็นประเด็นที่ปรากฏข้อเท็จจริง อันเป็นที่แน่ชัดจากพยานหลักฐานในสำนวนแล้ว หรือเป็นประเด็นที่ไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการแสวงหา ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือเป็นประเด็นที่เคยขอความเป็นธรรมและได้เคยพิจารณาไว้แล้ว หรือการยื่นหนังสือ มีลักษณะเป็นการประวิงคดีให้ล่าช้า ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำบันทึกข้อความเสนอความเห็น พร้อมเรื่องร้องขอความเป็นธรรมต่อหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งยุติเรื่องร้องขอความเป็นธรรม

(๒) กรณีพิจารณาแล้วเห็นว่า หนังสือดังกล่าวเป็นสาระแก่คดีอันควรให้ได้รับการ แสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนพิจารณาทำความเข้าใจและมีคำสั่งแล้ว ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม รวมทั้งมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำตามที่เห็นสมควร หรือแจ้งให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ทั้งนี้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่ต้องกลับความเห็น หรือคำสั่งเดิม ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาสั่งแล้วให้รายงานอธิบดีอัยการเพื่อทราบ

๒.๔ ข้อพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางอาญาเพิ่มเติม (ระเบียบฯ ข้อ ๒๑)

(๑) หากพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นความผิดทางพินัย ให้หัวหน้าพนักงานอัยการคืนสำนวน คดีอาญาแก่พนักงานสอบสวน และให้มีหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการ ปรับเป็นพินัยต่อไป ทั้งนี้ หนังสือแจ้งคืนสำนวนและหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ทำเป็นหนังสือราชการ

(๒) หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางพินัยฐานอื่นด้วย โดยเป็นการกระทำอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป และให้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาไปยังพนักงานสอบสวน โดยไม่ต้องคืนสำนวนคดีความผิดทางอาญาแก่พนักงานสอบสวนแต่อย่างใด ทั้งนี้ หนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหนังสือแจ้งผลการพิจารณาไปยังพนักงานสอบสวน ให้ทำเป็นหนังสือราชการ

๓. การดำเนินการขึ้นศาล (ระเบียบฯ หมวด ๓)

๓.๑ การบรรยายคำฟ้อง

คำฟ้องให้ทำเป็นหนังสือ โดยให้นำหลักในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และมีรายละเอียดเพียงพอที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี ซึ่งอย่างน้อยควรมีรายละเอียด ดังนี้

- รายละเอียดตำแหน่งของพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์
- ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ และสัญชาติของจำเลย
- ฐานความผิดทางพินัย
- การกระทำที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิดทางพินัยรวมถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ

เวลาและสถานที่ โดยบรรยายข้อเท็จจริงครบองค์ประกอบความผิด

- ในกรณีมีกฎหมายเฉพาะ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด หรือกฎหมายลำดับรองอื่น ที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายได้ออกตามกฎหมายนั้น อันเป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติที่ทำให้เกิดความผิดแก่ผู้ฝ่าฝืน กฎหมาย ให้บรรยายไว้ในคำฟ้องด้วยว่าจำเลยได้ทราบกฎหมาย ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด หรือ กฎหมายลำดับรองอื่นที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายได้ออกตามกฎหมายนั้นแล้ว

- กรณีที่การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรม ให้บรรยายฟ้องแยกแต่ละกรรมเป็นแต่ละข้อให้ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระค่าปรับเป็นพินัยทุกกรรม

- ข้อเท็จจริงอื่นที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่จำเลย เพื่อให้ศาลใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยหรือให้จำเลยทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ ในกรณีพิเคราะห์แล้วเห็นสมควรบรรยายข้อเท็จจริงดังกล่าวเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

- คำขอท้ายคำฟ้อง ให้อ้างบทกฎหมายที่ฟ้องและมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางพินัย ซึ่งนอกจากจะอ้างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามกฎหมายนั้น (หากมี) แล้ว ให้อ้างกฎกระทรวง ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด หรือกฎหมายลำดับรองอื่นที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายได้ออกตามกฎหมายนั้น อันเป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติที่ทำให้เกิดความผิดแก่ผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย (หากมี) ด้วย

๓.๒ การดำเนินการในวันยื่นฟ้อง

(๑) ในวันยื่นฟ้องนั้นจะมีหรือไม่มีตัวจำเลยไปศาลก็ได้ โดยให้แนบหลักฐานที่ทางราชการออกให้ที่สามารถยืนยันตัวของจำเลยได้ซึ่งปรากฏรูปภาพและที่อยู่ของจำเลย และแนบสำเนาหลักฐานดังกล่าวพร้อมกับคำฟ้องด้วย เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาข้อมูลทะเบียนราษฎรซึ่งพิมพ์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางของกรมการปกครองด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สำเนาหนังสือเดินทางในกรณีเป็นบุคคลต่างด้าว เป็นต้น

(๒) ในกรณียื่นคำฟ้องในรูปแบบเอกสาร ให้ส่งสำเนาคำฟ้องให้เพียงพอกับจำนวนของจำเลยพร้อมคำฟ้อง และส่งอุปกรณ์บันทึกข้อมูลซึ่งมีไฟล์สำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไปพร้อมกันด้วย ทั้งนี้ สำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้จัดทำหรือแปลงเป็นไฟล์ตามที่กำหนดไว้ในประกาศสำนักงานเรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัยด้วย

(๓) ในกรณียื่นคำฟ้องผ่านระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (Court Integral Online Service : CIOS) ให้ส่งสำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบไปในคราวเดียวกันด้วย โดยไม่ต้องส่งสำเนาคำฟ้องผ่านระบบ

๓.๓ การดำเนินการในชั้นพิจารณาคดีของศาล

(๑) ถ้าจำเลยไม่ยื่นคำแถลงความประสงค์ในการต่อสู้คดีหรือไม่มาแถลงความประสงค์ในการต่อสู้คดีภายในกำหนดเวลา ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำฟ้องและหมายเรียก หรือจำเลยแถลงไม่ประสงค์ต่อสู้คดี ศาลจะพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐและจะมีคำพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้

(๒) ถ้าจำเลยประสงค์ต่อสู้คดี ศาลจะสอบถามจำเลยว่าประสงค์จะโต้แย้งในปัญหาเกี่ยวกับทางพินัยหรือจำนวนค่าปรับเป็นพินัย จากนั้นศาลจะพิจารณาว่าจำเลยต้องสืบพยานหรือไม่ หากศาลเห็นว่าจำเลยต้องสืบพยานหลักฐาน ให้พนักงานอัยการนำพยานหลักฐานเข้าสืบตามคำสั่งศาลและตามกำหนดนัด ในกรณีนี้ให้พนักงานอัยการยื่นบัญชีระบุพยานและขอให้ศาลหมายเรียกพยานหลักฐานที่พนักงานอัยการอ้างเป็นพยานโดยไม่สามารถนำมาศาลเองได้ รวมถึงนำพยานบุคคลเข้าเบิกความต่อศาลและนำพยานหลักฐานอื่นเข้าสืบในวันนัดของศาลด้วยในการส่งหมายเรียกพยานโจทก์นั้น ให้พนักงานอัยการส่งหนังสือพร้อมหมายเรียกพยานยังเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบสำนวนเพื่อดำเนินการส่งหมายเรียกให้พยานทราบต่อไป ทั้งนี้ เพื่อติดต่อพยานมาเบิกความต่อศาล พนักงานอัยการอาจแจ้งให้พยานทราบโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มเติมตามที่พยานให้ข้อมูลไว้หรือโดยวิธีการอื่นก็ได้

(๓) ในกรณีพนักงานอัยการประสงค์ให้ศาลมีหนังสือแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้จัดทำคำร้องขอให้ศาลมีหนังสือแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และยื่นผ่านระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (Court Integral Online Service : CIOS) ก่อนวันนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง และติดตามเพื่อรับทราบคำพิพากษาหรือคำสั่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

๓.๔ กรณีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล (ระเบียบฯ ข้อ ๑๘)

กรณีปรากฏเหตุให้คดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ให้พนักงานอัยการแถลงข้อเท็จจริงให้ศาลทราบ

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีหรือมีคำพิพากษายกฟ้องโดยอ้างเหตุคดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาสั่งยุติการดำเนินคดี แต่ถ้าเห็นว่ามีใช้ตามที่ศาลมีคำสั่งให้อุทธรณ์ต่อไป

๓.๕ การประสานงาน และการดำเนินการเกี่ยวกับคดีผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินคดีความผิดทางพินัยและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้ใช้การดำเนินคดีโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก โดยให้หัวหน้าพนักงานอัยการประสานไปยังผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ในการดำเนินการเกี่ยวกับการเข้าใช้ระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (Court Integral Online Service : CIOS)

๔. การดำเนินการภายหลังศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ระเบียบฯ ข้อ ๑๘ และหมวด ๔)

๔.๑ การเสนอความเห็น

เมื่อศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งหรือพนักงานอัยการทราบคำพิพากษาหรือคำสั่งให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนเสนอความเห็นพร้อมสำนวนต่อหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณามีคำสั่งอุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายหรือมีคำสั่งอื่นใดต่อไป แต่ในกรณีเป็นคำสั่งฟ้องของอธิบดีอัยการหรือรองอธิบดีอัยการผู้ได้รับมอบหมาย ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเสนอความเห็นพร้อมสำนวนไปยังอธิบดีอัยการเพื่อพิจารณามีคำสั่งอุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายหรือมีคำสั่งอื่นใดต่อไป

ในคดีที่จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนมีความเห็นเสนอต่อหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป

๔.๒ การทำคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์

ในกรณีมีคำสั่งอุทธรณ์หรือแก้อุทธรณ์ ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนเป็นผู้ดำเนินการทำคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์ และลงนามในฐานะผู้เรียงในคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์แล้วแต่กรณี เสนอหัวหน้าพนักงานอัยการลงนามในฐานะผู้อุทธรณ์หรือผู้แก้อุทธรณ์แล้วแต่กรณี แล้วให้พนักงานอัยการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์ต่อศาล

๔.๓ การแจ้งผลคำพิพากษาหรือคำสั่ง

เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุด ให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งผลคำพิพากษาหรือคำสั่งไปยังหน่วยงานของรัฐตามแบบพิมพ์ที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

๔.๔ การดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี

ในกรณีที่ศาลได้ออกหมายบังคับคดีและสำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพินัยได้รับสำเนาหมายบังคับคดีแล้ว ไม่ว่าจะคดีนั้นจะเป็นคดีที่พนักงานอัยการหรือผู้อื่นเป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีต่อศาลหรือเป็นคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยโดยมิได้มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้สำนักงานคดีดังกล่าวส่งสำเนาหมายบังคับคดีพร้อมสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลและเอกสารในสำนวนคดีที่จำเป็นแก่การบังคับคดี เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของจำเลยหรือผู้กระทำความผิดทางพินัย เป็นต้น ไปยังสำนักงานการบังคับคดีหรือสำนักงานอัยการภาคเพื่อดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ต่อไป

เมื่อสำนักงานการบังคับคดีหรือสำนักงานอัยการภาคได้รับเอกสารดังกล่าวจากศาลหรือจากสำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพินัย ให้ดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ต่อไป โดยให้สำนักงานอัยการที่เกี่ยวข้อง พนักงานอัยการ และเจ้าหน้าที่ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีโดยอนุโลม

๔.๕ การดำเนินคดีในชั้นร้องขอให้พิจารณาพิพากษาใหม่

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้พิจารณาพิพากษาใหม่และให้ดำเนินการพิจารณาพิพากษาใหม่ ให้สำนักงานคดีที่เกี่ยวข้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปเสมือนกรณีรับสำนวนคดีใหม่ แล้วนำสำนวนเลขรับเดิมและสำนวนเลขรับใหม่ผูกติดไว้ด้วยกัน

๕. กำหนดอายุความและการดำเนินการตามบทเฉพาะกาล

๕.๑ อายุความ

อายุความคดีความผิดทางพินัยเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๑๑ ซึ่งกำหนดว่า ในคดีความผิดทางพินัย ถ้ามิได้มีการปรับเป็นพินัยหรือฟ้องภายในกำหนดสองปีนับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ เว้นแต่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัย จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

สำนวนคดีความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของพนักงานอัยการนั้น พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนพึงระมัดระวังเรื่องกำหนดอายุความ ซึ่งยังคงต้องดำเนินการฟ้องต่อศาลภายในกำหนดอายุความเดิม เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๔๔ กำหนดว่าบรรดาความผิดทางพินัยที่เปลี่ยนจากความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ หรือความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๔๑ ที่ได้กระทำก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ให้มีอายุความตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยดังกล่าว ในกรณีที่กฎหมายที่มีโทษปรับทางปกครองไม่ได้กำหนดอายุความไว้ในกฎหมายนั้น ให้มีอายุความตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๕.๒ การดำเนินการเกี่ยวกับคดีความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นคดีความผิดทางพินัยที่ยังดำเนินคดีไม่เสร็จเด็ดขาด

๕.๒.๑ บรรดาความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของพนักงานอัยการให้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีเป็นความผิดทางพินัยเพียงอย่างเดียว ไม่ว่าจะเป็นการกระทำกรรมเดียวหรือหลายกรรมก็ตาม ให้พนักงานอัยการมีหนังสือส่งเรื่องไปให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการต่อไปภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย

(๒) กรณีการกระทำกรรมเดียวเป็นทั้งความผิดอาญาและความผิดทางพินัย ให้นำพนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดีในส่วนของความผิดอาญาต่อไป โดยไม่ต้องมีความเห็นในส่วนของความผิดทางพินัย

(๓) กรณีเป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้นำพนักงานอัยการพิจารณาเป็นรายการ ดังนี้

(ก) ให้นำพนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดีในกรรมที่เป็นความผิดอาญาหรือกรรมที่เป็นทั้งความผิดอาญาและความผิดทางพินัย โดยไม่ต้องมีความเห็นในส่วนของความผิดทางพินัย

(ข) ให้นำพนักงานอัยการมีหนังสือส่งเรื่องไปให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการต่อไป ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย สำหรับกรรมที่เป็นความผิดทางพินัยเพียงอย่างเดียว

(๔) ส่วนคดีอาญาที่พนักงานอัยการมีความเห็นควรสั่งฟ้องแต่ยังไม่ได้ตัวผู้ต้องหามาดำเนินคดี หรือมีคำสั่งฟ้องแล้วแต่ยังไม่ได้นำฟ้องต่อศาล ให้นำพนักงานอัยการส่งเรื่องไปให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการต่อไปภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย สำหรับกรรมที่เป็นความผิดทางพินัยเพียงอย่างเดียว ไม่ว่าจะเป็นการกระทำกรรมเดียวหรือหลายกรรมก็ตาม หรือกรรมที่กรรมใดเป็นความผิดทางพินัยเพียงอย่างเดียว

(๕) ส่วนคดีอาญาที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องแต่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของผู้มีอำนาจทำความเห็นแย้งและภายหลังมีการชี้ขาดว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิด ให้นำพนักงานอัยการปฏิบัติตาม (๔) โดยพิจารณาเป็นรายการ

(๖) ส่วนคดีอาญาที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งยุติการดำเนินคดี ให้นำพนักงานอัยการปฏิบัติตาม (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี

๕.๒.๒ บรรดาความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้นำพนักงานอัยการพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๖ และแนวทางปฏิบัติต่อไป

๖. การส่งหนังสือ เอกสาร หรือวัตถุของพนักงานอัยการ

การส่งหนังสือ เอกสาร หรือวัตถุ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้ประสานงานให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมารับหนังสือ เอกสาร หรือวัตถุที่สำนักงานคดี โดยให้ผู้รับลงชื่อรับไว้เป็นหลักฐานและเก็บหลักฐานรวมไว้ในส่วนของพนักงานอัยการด้วย หรือ

(๒) ส่งหนังสือ เอกสาร หรือวัตถุทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยให้เก็บหลักฐานการรับไว้ในส่วนของพนักงานอัยการด้วย เช่น ใบตอบรับของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เป็นต้น

๗. การอุทธรณ์ว่าระเบียบและแนวทางปฏิบัติ

ในกรณีที่ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการและแนวทางปฏิบัตินี้มีได้กล่าวไว้โดยเฉพาะ ให้ปฏิบัติตามที่เห็นสมควรโดยไม่เสียหายแก่ราชการ ทั้งนี้ ให้นำระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้คำนึงถึงข้อบังคับและระเบียบของส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย

ข้อสังเกต แม้พนักงานอัยการจะมีอำนาจในการพิจารณาสำนวนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอต่อการฟ้องคดีหรือไม่ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ตาม แต่พนักงานอัยการไม่สามารถตรวจสอบการใช้ดุลพินิจในการกำหนดจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ และไม่สามารถกำหนดค่าปรับเป็นพินัยให้เป็นอย่างอื่นแตกต่างจากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดได้ เพราะตามมาตรา ๗^{๖๖} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บุคคลที่มีอำนาจปรับเป็นพินัย คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเท่านั้น

---

^{๖๖} มาตรา ๗ ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยตามจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนดตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินจำนวนสูงสุดที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

บทที่ ๗

การพิจารณาคดีความผิดทางพินัยของศาลและการบังคับคดี

๗.๑ การพิจารณาคดีความผิดทางพินัยของศาล

๗.๑.๑ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี

เนื่องจากคดีความผิดทางพินัยเป็นคดีระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน จึงทำให้คนส่วนมากเข้าใจผิดว่าเป็นคดีที่ต้องนำไปฟ้องยังศาลปกครอง แต่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้กำหนดให้ความผิดทางพินัยต้องฟ้องไปยังศาลยุติธรรม ได้แก่ ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญาที่มีเขตอำนาจ หรือศาลชำนาญพิเศษ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตามมาตรา ๒๘^{๔๔} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๗.๑.๒ เขตอำนาจศาล

สำหรับเขตอำนาจในการพิจารณาคดีของศาลนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๘^{๔๔} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

(๑) ความผิดทางพินัยเกิดในท้องที่เดียว ให้ฟ้องต่อศาลที่ความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลนั้น

(๒) ความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในหลายท้องที่ ให้ฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งก็ได้

(๓) ไม่ปรากฏแน่ชัดว่าความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำความผิดมีที่อยู่ แต่ถ้าไม่ทราบที่อยู่ ให้ถือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎร

(๔) หากมีผู้กระทำความผิดหลายคน ให้ฟ้องคดีต่อศาลที่ผู้กระทำความผิดคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่

๗.๑.๓ การพิจารณาคดีความผิดทางพินัยของศาล

การพิจารณาคดีความผิดทางพินัยของศาลนั้นเป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ และประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย

พนักงานอัยการดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล โดยกระบวนการพิจารณาคดีความผิดทางพินัยในชั้นศาลสามารถดำเนินการผ่านทางระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (CIOS) ได้ ไม่ว่าจะเป็นการยื่นคำคู่ความและเอกสารทางคดี การติดตามผลคำสั่งศาล และการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีหนังสือแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง รวมทั้งการนั่งพิจารณาคดีอาจใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ และการฟ้องคดีความผิดทางพินัยไม่มีค่าธรรมเนียม

^{๔๔} มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ให้ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญาที่มีเขตอำนาจ หรือศาลชำนาญพิเศษ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีพินัยคดีความผิดทางพินัย

^{๔๕} มาตรา ๒๘ เมื่อความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่า เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใด ให้ฟ้องที่ศาลนั้น แต่ถ้าความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในหลายท้องที่ ให้ฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งก็ได้

ในกรณีที่ไม่ปรากฏชัดว่า ความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำความผิดมีที่อยู่ แต่ถ้าไม่ทราบที่อยู่ของผู้กระทำความผิด ให้ถือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร หากมีผู้กระทำความผิดหลายคน ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำความผิดคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่

ศาลมีอำนาจทบทวนคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการสามารถพิจารณาถึงความชอบด้วยกฎหมายของการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตั้งแต่พบการกระทำ ความผิดจนมีคำสั่งปรับเป็นพินัยว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ รวมทั้งการมีคำสั่งปรับเป็นพินัยนั้น มีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด

๗.๑.๔ ผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วน

เมื่อผู้กระทำความผิดทางพินัยนำเงินมาชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วน แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

- (๑) กรณีผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยครบตามจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ กำหนดก่อนศาลมีคำพิพากษา ให้ศาลสั่งจำคุก
- (๒) กรณีผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนตามคำพิพากษาศาล คดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ

๗.๒ การบังคับคดี

กระบวนการบังคับคดีในความผิดทางพินัยจะเกิดขึ้นต่อเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิด ชำระค่าปรับเป็นพินัย แต่ผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าปรับตามคำพิพากษา ตามมาตรา ๓๐^{๔๙} แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ หากผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่ศาลกำหนด และผู้กระทำความผิดไม่ได้ขออนุญาตชำระค่าปรับหรือขอทำงานบริการสังคมหรือขอทำงานสาธารณประโยชน์ แทนค่าปรับเป็นพินัย ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์หรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน ของผู้นั้นเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัย สังเกตว่า ในมาตรา ๓๐ กฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาการชำระค่าปรับ เป็นพินัยไว้ แต่ให้เป็นดุลยพินิจของศาลที่จะกำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควร โดยการบังคับคดีตามคำสั่งศาลนั้น ในมาตรา ๓๑^{๕๐} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้นำมาตรา ๒๔/๑^{๕๑} วรรคสองและวรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ในชั้นบังคับคดีจึงให้เจ้าพนักงานศาล ที่ได้รับแต่งตั้งจากศาลและพนักงานอัยการเป็นผู้มีหน้าที่ และอำนาจในการดำเนินการบังคับคดี และทำหน้าที่ตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด และเมื่อพบทรัพย์สินเจ้าพนักงานศาลหรือพนักงาน อัยการจะแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเข้าไปดำเนินการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน ของผู้กระทำความผิดทางพินัยและขายทอดตลาดต่อไป

^{๔๙} มาตรา ๓๐ ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัย ไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่ศาลกำหนด ให้ศาลมีอำนาจออกหมาย บังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัย

^{๕๐} มาตรา ๓๑ ให้นำความในมาตรา ๒๔/๑ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การบังคับคดี ตามคำสั่งศาลตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๐ ด้วยโดยอนุโลม

^{๕๑} มาตรา ๒๔/๑ ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจออกหมาย บังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อใช้ชำระ

การบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับ แต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดีและให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ยึดทรัพย์สินหรืออายัด สิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากศาลหรือพนักงานอัยการ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐ เรียกค่าชำระธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี

การตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับโดยพนักงานอัยการเพื่อการบังคับคดีตามวรรคสอง ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของอัยการสูงสุด

บทบัญญัติมาตรานี้มีผลกระทบต่อการที่ศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง

ภาคผนวก
ก. แบบฟอร์ม

แบบพินัย ศธ ๑

เลขที่...../.....
หน่วยงาน.....

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
หนังสือการรับแจ้งเหตุแห่งการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษา
ภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๔/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

สถานที่.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ด้วยข้าพเจ้า..... ตำแหน่ง.....
หน่วยงาน..... ได้รับแจ้ง/ทราบเหตุแห่งการกระทำอันเป็นความผิด
ทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๔/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑
จาก..... (ชื่อผู้แจ้งเหตุ) เลขบัตรประจำตัวประชาชน
..... เชื้อชาติ..... สัญชาติ..... อาชีพ.....
อายุ..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน.....
ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....
E-mail..... ไอทีไลน์.....

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. แจ้งด้วยวาจา ว่า (ข้อมูลผู้กระทำความผิด หากมี) .....

มีพฤติการณ์ (เช่น พาเด็กชายอยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับเดินเร่ร่อนขอทาน โดยไม่เด็กชายดังกล่าวไม่ได้เข้า
เรียนในสถานศึกษา เป็นต้น) .....

รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้ายหนังสือนี้ (หากมี)
(หรือ)

๒. แจ้งด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านช่องทาง .....

โดย (ระบุข้อความตามที่ได้รับแจ้ง).....

รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้ายหนังสือนี้

ลงชื่อ.....ผู้แจ้งเหตุ

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับแจ้งเหตุ

(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ การแจ้งโดยวาจาเป็นกรณีที่มีผู้แจ้งเดินทางมาแจ้งเหตุที่หน่วยงานจึงสามารถลงชื่อผู้แจ้งเหตุได้ แต่หากเป็นกรณีแจ้ง
โดยไม่ปรากฏตัวผู้แจ้ง ไม่จำเป็นต้องลงชื่อผู้แจ้งเหตุ

เลขที่...../.....
 หน่วยงาน.....

แบบพินัย ศธ ๒/๑
 หนังสือแจ้งข้อกล่าวหา
 โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 (ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ของกฎกระทรวงแบ่งหน้าที่แห่งวิ
 การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือ
 แก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ
 พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ)

สถานที่.....
 วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ด้วยข้าพเจ้า..... (เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย)
 ตำแหน่ง..... หน่วยงาน.....
 ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ
 พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ของ.....
 (ชื่อผู้ถูกกล่าวหา) อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน.....
 ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
 จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... จึงได้ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริง
 ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาแล้วเห็นว่าเพียงพอที่จะรับฟังว่ามีการกระทำความผิด
 ทางพินัยเกิดขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางพินัย

- ๑.๑ ....(ระบุพฤติการณ์ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด วัน เวลา และสถานที่ที่กระทำความผิด เช่น
 นาง ก ซึ่งเป็นมารดาของ ด.ญ. ข พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยไม่ส่ง ด.ญ. ข ไปเข้าเรียนในสถานศึกษา).....
 .....
 .....
 ๑.๒ ....(ระบุพยานหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบข้อกล่าวหา (ถ้ามี) เช่น ภาพถ่าย คลิปวิดีโอ
 .....
 .....
 .....)

๒. ข้อกฎหมาย

....(ระบุมาตราที่บัญญัติความผิดทางพินัย พร้อมทั้งอัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ)เช่น
 อันเป็นความผิดทางพินัยฐานเป็นผู้ปกครองไม่ส่งเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบหกเข้าเรียน
 ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ และไม่ได้รับการผ่อนผันจากสถานศึกษา และต้องรับโทษปรับ
 เป็นพินัยไม่เกินหนึ่งพันบาท ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕.....
 .....
 .....

๓. ช่องทาง...

๓. ช่องทางการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา

ในการนี้ จึงขอให้ท่านชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยสามารถดำเนินการด้วยวิธี ดังต่อไปนี้

๑. ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาด้วยวาจาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ณ.....
ภายในวันที่..... ตั้งแต่เวลา.....
๒. ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาโดยการทำเป็นหนังสือส่งไปยัง (ที่อยู่ของหน่วยงาน).....

๔. สิทธิในการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา

ทั้งนี้ ท่านมีสิทธิที่จะชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ก็ได้ ภายในระยะเวลา.....วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือนี้ ตามแบบหนังสือคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาความผิดทางวินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๗) หรืออาจขอขยายระยะเวลาการส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาก็ได้ ตามแบบหนังสือขอขยายระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา (แบบพินัย ศธ ๘) ที่ส่งมาพร้อมนี้ หรือท่านอาจรับสารภาพโดยไม่ได้แย้งก็ได้ ตามแบบหนังสือการรับสารภาพและการไม่ได้แย้งตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๓) หากท่านไม่ชี้แจงภายในระยะเวลา.....วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือนี้ หรือไม่ได้ขอขยายระยะเวลาการส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าว เจ้าหน้าที่ของรัฐจะพิจารณาเพื่อมีคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

เลขที่...../.....
 หน่วยงาน.....

แบบพินัย ศธ ๒/๒
 หนังสือแจ้งข้อกล่าวหา
 โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
 (ข้อ ๘ วรรคสอง ของกฎกระทรวงนสวทช้อเพื่อแจ้งวิ
 การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือ
 แทข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ
 พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ/ผู้ที่หัวหน้า
 หน่วยงานของรัฐมอบหมาย)

สถานที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ด้วยข้าพเจ้า..... (หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือ
 ผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมาย) ตำแหน่ง.....
 หน่วยงาน..... ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิด
 ทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับพ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน
 พ.ศ. ๒๕๕๑ ของ..... (ชื่อผู้ถูกกล่าวหา)
 อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน.....
 ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
 จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... จึงได้ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริง
 ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาแล้วเห็นว่าเพียงพอที่จะรับฟังว่ามีการกระทำความผิด
 ทางพินัยเกิดขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัย

- ๑.๑ ....(ระบุพฤติการณ์ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด วัน เวลา และสถานที่ที่กระทำความผิด เช่น นาง ก ซึ่งเป็นมารดาของ ค.ณ. ข พว ค.ณ. ข เดินเร่ร่อนขอทาน โดยไม่ส่ง ค.ณ. ข ไปเข้าเรียนในสถานศึกษา).....
- ๑.๒ ....(ระบุพยานหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบข้อกล่าวหา (ถ้ามี) เช่น ภาพถ่าย คลิปวิดีโอ

๒. ข้อกฎหมาย

...(ระบุมาตราที่บัญญัติความผิดทางพินัย พร้อมทั้งอัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ).เช่น
 อันเป็นความผิดทางพินัยฐานเป็นผู้ปกครองไม่ส่งเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบหกเข้าเรียน
 ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ และไม่ได้รับการผ่อนผันจากสถานศึกษา และต้องรับโทษปรับ
 เป็นพินัยไม่เกินหนึ่งพันบาท ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕.....

๓. ช่องทาง...

๓. ช่องทางการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา

ในการนี้ จึงขอให้ท่านชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยสามารถดำเนินการด้วยวิธี ดังต่อไปนี้

๑. ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาด้วยวาจาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ณ.....
ภายในวันที่..... ตั้งแต่เวลา.....
๒. ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาโดยการทำเป็นหนังสือส่งไปยัง (ที่อยู่ของหน่วยงาน).....

๔. สิทธิในการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา

ทั้งนี้ ท่านมีสิทธิที่จะชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ก็ได้ ภายในระยะเวลา.....วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือนี้ ตามแบบหนังสือคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาความผิดทางวินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๗) หรืออาจขอขยายระยะเวลาการส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาก็ได้ ตามแบบหนังสือขอขยายระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา (แบบพินัย ศธ ๘) ที่ส่งมาพร้อมนี้ หรือท่านอาจรับสารภาพโดยไม่ได้แย้งก็ได้ ตามแบบหนังสือการรับสารภาพและการไม่ได้แย้งตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (แบบพินัย ศธ ๓) หากท่านไม่ชี้แจงภายในระยะเวลา.....วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือนี้ หรือไม่ได้ขอขยายระยะเวลาการส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าว เจ้าหน้าที่ของรัฐจะพิจารณาเพื่อมีคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

(หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ/ผู้ที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมาย)

เลขที่...../.....
หน่วยงาน.....

แบบพิมพ์ ศธ ๓
หนังสือรับสารภาพ กรณีสอบข้อ ๘ วิชาหนึ่ง
กฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การ
รวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงข้อเท็จจริง
ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๕๖

หนังสือการรับสารภาพและการไม่ได้แย้งตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/
พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

สถานที่.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า..... ผู้ถูกกล่าวหา
เลขประจำตัวประชาชน □-□□□□-□□□□□-□□-□ เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....
อาชีพ..... เกิดวันที่..... เดือน..... พ.ศ. .... อายุ..... ปี
อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน..... ตรอก/ซอย.....
ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....
อีเมล..... ไลน์.....

เจ้าหน้าที่ของรัฐได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบ ดังนี้

๑. ข้อกล่าวหา

.....
.....
.....

๒. ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

.....
.....
.....

๓. สิทธิจะให้การพ้นทัณฑ์หรือจะให้อภัยค่าภายหลังภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งก็ได้

ข้าพเจ้าได้ทราบข้อกล่าวหา ข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และสิทธิโดยครบถ้วนแล้ว ขอให้การยอมรับสารภาพ
และมีได้มิข้อโต้แย้ง จึงลงนามไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ..... ผู้กระทำความผิด
(.....)

แบบพินัย ศธ ๔
หนังสือสรุปผลการพิจารณา
การกระทำความผิดทางพินัย

เลขที่...../.....
หน่วยงาน.....

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
หนังสือสรุปผลการพิจารณาความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ
พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

สถานที่.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ด้วยข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....
หน่วยงาน..... ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑
ได้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานการกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วพบว่า
(ชื่อผู้กระทำความผิด)..... เลขบัตรประจำตัว
ประชาชน..... เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....
อาชีพ..... อายุ..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....
ถนน..... ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
ได้กระทำ...(พฤติการณ์ของการกระทำผิด).....

อันเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา..... แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/
พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยจำนวน.....บาท
(.....)

จึงต้องดำเนินการจัดทำคำสั่งปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/
พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ของรัฐ
(.....)
ตำแหน่ง.....

เลขที่.....
หน่วยงาน.....

แบบพินัย คร ๕
การยุติการปรับเป็นพินัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
หนังสือยุติการปรับเป็นพินัย

สถานที่.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ด้วย (ชื่อ - นามสกุล)..... ผู้ถูกกล่าวหา
เลขประจำตัวประชาชน □-□□□□-□□□□□□-□□-□ มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางพินัย
ในข้อหา .....
ตามคดีเลขที่ ..... พิจารณาแล้ว มีความเห็น ดังนี้
 เห็นว่าพฤติการณ์ .....
ของ..... ไม่ได้กระทำความผิดพินัยในเรื่องที่ถูกกล่าวหา
 มีการชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ แทนค่าปรับ
เป็นพินัยครบถ้วนแล้ว
 โดยความตายของผู้กระทำความผิดทางพินัย
 กรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยหลายบท และได้มีการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยและได้มีการชำระ
ค่าปรับไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในความผิดทางพินัยบทใดบทหนึ่งแล้ว อันเป็นกรณีตามมาตรา ๔๕ วรรคท้าย
พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕
 เมื่อมีการเปรียบเทียบความผิดอาญา อันเป็นกรณีตามมาตรา ๑๖ (๔) พระราชบัญญัติว่าด้วย
การปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕
 เมื่อคดีขาดอายุความตามมาตรา ๑๑ หรือพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๒ พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

จึงยุติเรื่อง

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ของรัฐ

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบพินัย ศธ ๕
คำสั่งปรับเป็นพินัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำสั่ง...(ชื่อหน่วยงานของรัฐ).....

เลขที่...../.....

เรื่อง คำสั่งปรับเป็นพินัย

สถานที่ออกคำสั่ง.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ชื่อผู้ถูกกล่าวหา..... เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....

ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน..... ตรอก/ซอย.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า

๑. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางพินัย (มาตรา ๒๑ (๑))

๑.๑ การกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด รวมทั้งวันเวลาและสถานที่ที่กระทำความผิด

.....
.....
.....

๑.๒ คำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา (ถ้ามี)

.....
.....

๑.๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณารายละเอียดของการกระทำความผิดและคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา
ของท่านแล้ว (ถ้ามี) เห็นว่าท่านกระทำความผิดทางพินัยตาม.....(ระบุมตรา และกฎหมาย).....

.....
.....

๒. อัตราค่าปรับเป็นพินัยตามกฎหมายและจำนวนค่าปรับเป็นพินัย (มาตรา ๒๑ (๒))

๒.๑ อัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายกำหนด

การกระทำความผิดของท่าน กฎหมายกำหนดอัตราค่าปรับเป็นพินัย ดังนี้

มาตรา..... แห่งพระราชบัญญัติ.....

อัตราค่าปรับ..... บาท (.....)

มาตรา..... แห่งพระราชบัญญัติ.....

อัตราค่าปรับ..... บาท (.....)

ฯลฯ

๒.๒ จำนวนค่าปรับ...

๒.๒ จำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดให้ต้องชำระ

เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาแล้ว กำหนดให้ท่านต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย ดังนี้

มาตรา.....แห่งพระราชบัญญัติ.....

อัตราค่าปรับ.....บาท (.....)

มาตรา.....แห่งพระราชบัญญัติ.....

อัตราค่าปรับ.....บาท (.....)

ฯลฯ

รวมจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่ท่านต้องชำระทั้งสิ้น.....บาท (.....)

๓. ระยะเวลาที่ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน แต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่
ได้รับแจ้ง (มาตรา ๒๑ (๓)) ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยภายใน.....วัน นับแต่วันที่รับคำสั่งนี้

๔. กระบวนการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการต่อไป ถ้าผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระ
ค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ท่านปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด เจ้าหน้าที่
ของรัฐจะสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐาน เพื่อดำเนินการให้มีการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป

ในการปฏิเสธข้อกล่าวหาสามารถส่งผ่านช่องทางตามข้อ ๗.๒

๕. สิทธิที่จะขอม่อนชำระตามมาตรา ๔ วรรคสอง (มาตรา ๒๑ (๕))

ในกรณีที่ท่านไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ มีสิทธิร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเพื่อผ่อนชำระ
ค่าปรับ โดยให้แจ้งเหตุผลในการขอม่อนชำระ และระบุจำนวนเงินที่ประสงค์จะผ่อนชำระมาในคำร้องขอม่อน
ชำระด้วยผ่านช่องทางตามข้อ ๗.๒

๖. สิทธิในการยื่นคำร้องขอต่อศาลตามมาตรา ๓๐ กรณีไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย (มาตรา ๒๑ (๕))

๖.๑ ในกรณีที่ท่านเป็นบุคคลธรรมดาและกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือ
ทุนทานหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต อาจยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลกำหนดค่าปรับเป็น
พินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็น
พินัยได้ โดยให้แจ้งเหตุผลประกอบการยื่นคำร้องมาด้วย

๖.๒ ในกรณีที่ท่านเป็นบุคคลธรรมดาและไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย อาจยื่นคำร้องต่อศาลโดยแสดง
เหตุผลอันสมควรทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

๖.๓ การยื่นคำร้องตามข้อ ๖.๑ หรือ ๖.๒ สามารถยื่นผ่านช่องทางตามข้อ ๗.๒

๗. ช่องทางชำระค่าปรับเป็นพินัย/ปฏิเสธข้อกล่าวหา/ยื่นคำร้อง (มาตรา ๒๑ (๖))

๗.๑ ท่านสามารถชำระค่าปรับเป็นพินัยได้ผ่านช่องทาง ดังต่อไปนี้

ธนาคาร.....เลขบัญชี.....

เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM) ตามบาร์โคดหรือคิวอาร์โคดที่แนบมาด้วยนี้

บัตรอิเล็กทรอนิกส์

โมบายแบงก์กิง (Mobile Banking) ตามบาร์โคดหรือคิวอาร์โคดที่แนบมาด้วยนี้

อินเทอร์เน็ตแบงก์กิง (Internet Banking) ธนาคาร.....สาขา.....

ระบบการจัดการข้อมูลการชำระค่าธรรมเนียมแบบใบแจ้งการชำระเงิน (Bill Payment) และ
การออกใบเสร็จรับเงินของกรมการปกครอง (e-bill)

ชำระ ณ จุดชำระค่าปรับเป็นพินัยของกรมการปกครอง

/๗.๒ ท่านสามารถ...

๗.๒ ท่านสามารถปฏิเสธข้อกล่าวหา/ยื่นคำร้องขอผ่อนชำระ/ยื่นคำร้องขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามช่องทางต่อไปนี้

(๑) .....ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการบริหารทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕.....

(๒) .....ที่อยู่ของหน่วยงานรัฐในการปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือยื่นคำร้อง หรือส่งหนังสือหรือเอกสาร.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

เลขที่.....
หน่วยงาน.....

แบบพินัย ๓๓ ๘
หนังสือขอยายระยะเวลาชี้แจง
หรือแก้ข้อกล่าวหา

สถานที่.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

เรื่อง ขอยายระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง ในการดำเนินการปรับเป็นพินัย

เรียน

ข้าพเจ้า.....ผู้ถูกกล่าวหา มีความประสงค์ขอยายระยะเวลา
ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง ในการดำเนินการปรับเป็นพินัยตามเลขที่ ...../.....
ที่กำหนดไว้ว่า.....

.....
เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในกำหนด เพราะเหตุ ดังนี้.....
.....
.....

จึงขอยายระยะเวลาออกไปอีก.....วันนับแต่วันที่ครบกำหนดดังกล่าว

ลงชื่อ ..... ผู้ถูกกล่าวหา
(.....)

เลขที่.....
หน่วยงาน.....

แบบพินัย คร ๘
การชำระค่าปรับเป็นพินัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
หนังสือชำระค่าปรับเป็นพินัยพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/
พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

สถานที่.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ด้วย (ชื่อ - นามสกุล)..... ผู้ถูกกล่าวหา
เลขประจำตัวประชาชน □-□□□□-□□□□□□-□□-□ มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดทางพินัย
ในข้อหา .....
จึงเป็นผู้กระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติ
เครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยจำนวน .....บาท
(.....)

บัดนี้ (ชื่อ - นามสกุล)..... ผู้ถูกกล่าวหา ดำเนินการ
ชำระค่าปรับเป็นพินัย ดังนี้

- ชำระค่าปรับเป็นพินัยเต็มจำนวน
ชำระ ณ.....
วันที่ชำระ.....
หลักฐานการชำระเงิน ใบเสร็จเล่มที่.....
- ชำระค่าปรับเป็นพินัยโดยผ่อนชำระเป็นงวด ๆ ดังนี้
งวดที่ ๑ จำนวน .....บาท (.....)
ชำระ ณ.....
วันที่ชำระ.....
หลักฐานการชำระเงิน ใบเสร็จเล่มที่.....
งวดที่ ๒ จำนวน .....บาท (.....)
ชำระ ณ.....
วันที่ชำระ.....
หลักฐานการชำระเงิน ใบเสร็จเล่มที่.....
งวดที่ ๓ จำนวน .....บาท (.....)
ชำระ ณ.....
วันที่ชำระ.....
หลักฐานการชำระเงิน ใบเสร็จเล่มที่.....

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ของรัฐ
(.....)

ตำแหน่ง.....

เลขที่...../.....
หน่วยงาน.....

แบบพินัย ๑๐
แบบคำร้องขอผ่อนชำระ
คำปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๙
แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับ
เป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๔

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
คำร้องขอผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย

สถานที่.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า..... ผู้ถูกกล่าวหา
เลขประจำตัวประชาชน □-□□□□-□□□□□-□□-□ เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....
อาชีพ..... เกิดวันที่..... เดือน..... พ.ศ. .... อายุ..... ปี
อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน..... ตรอก/ซอย.....
ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....
อีเมล..... ไลน์..... ขอยื่นคำร้องมีความตามที่จะกล่าวต่อไปนี้

ข้าพเจ้าได้กระทำความผิดตาม..... (พระราชบัญญัติ/กฎหมายใด).....
มาตรา..... ข้อหา.....
มีบทลงโทษตามมาตรา..... ซึ่งเป็นความผิดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยสามารถ
ดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ และเจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาปรับเป็นพินัย จำนวนเงิน.....บาท
(.....) ข้าพเจ้าไม่สามารถชำระค่าปรับได้ในคราวเดียว

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แนบรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของข้าพเจ้ามาพร้อมกับคำร้องด้วยแล้ว และขอยืนยัน
ว่าเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ..... ผู้กระทำความผิด
(.....)

คำสั่ง

พิเคราะห์แล้ว เห็นสมควร

- อนุญาตให้ผ่อนชำระ ดังนี้
จำนวน.....งวด ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ของรัฐ
งวดละ.....บาท (.....)
นัดชำระทุกวันที่.....ของเดือน.....
เริ่มชำระงวดแรก.....
ลงชื่อ.....ผู้กระทำความผิด
- ไม่อนุญาตให้ผ่อนชำระ
(.....)

หมายเหตุ : ๑. ให้พิจารณาฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เว้นแต่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ
เป็นพินัย ตามข้อ ๗ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ตามข้อ ๑๘ วรรคสอง ของระเบียบ
กรมการปกครอง ว่าด้วยการปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดกรมการปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๖

๒. ส่วนการกำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาในการผ่อนชำระ ให้พิจารณาจากจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ประกอบกับฐานะการเงิน รายได้
รายจ่ายและภาระหนี้สิน เพื่อให้กระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้กระทำความผิดทางพินัยและครอบครัว ตามข้อ ๗ วรรคสอง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ทั้งนี้ การผ่อนชำระจะต้องเสร็จสิ้นก่อนศาลอาญามีคำสั่งว่าผิดวินัย ตามข้อ ๑๘ วรรคสาม
ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดกรมการปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๖

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แนบรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของข้าพเจ้ามาพร้อมกับคำร้องด้วยแล้ว และขอยืนยัน
ว่าเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ ..... ผู้กระทำความผิด
(.....)

คำสั่ง

พิจารณาแล้ว เห็นสมควร

- ยกคำร้อง เนื่องจาก
  - ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะชำระค่าปรับได้
  - โดยสภาพความผิดไม่สมควรอนุญาต
  - อื่น ๆ

อนุญาตให้ผู้ต้องหาทำงานบริการสังคมหรืองานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามขอ
มีระยะเวลาทำงานทั้งสิ้น.....วัน โดยเมื่อทำงานครบ.....ชั่วโมง ให้ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน
เริ่มทำงานภายใน.....วัน นับแต่วันนี้และให้อยู่ภายใต้การดูแลของ.....
แจ้งคำสั่งให้ผู้ดูแลทราบ

ลงชื่อ.....ผู้พิพากษา
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้กระทำความผิด
(.....)

เลขที่...../.....
หน่วยงาน.....

แบบพินัย ๑๒
แบบชำระเพื่อให้อำนาจปรับเป็นพินัยต่ำกว่า
ที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือ
ทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตาม
มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการ
ปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือคำร้องขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือขอทำงานบริการสังคมหรือ
ทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/
พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ (เจ้าหน้าที่ของรัฐ)

สถานที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ด้วยข้าพเจ้า..... (เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย)

ตำแหน่ง..... หน่วยงาน.....

ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/
พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน
การกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบ
นักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วพบว่า (ชื่อผู้กระทำความผิด)..... เลขบัตรประจำตัว

ประชาชน..... เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....

อาชีพ..... อายุ..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....

ถนน..... ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

ได้กระทำความผิดตาม.....(พระราชบัญญัติ/กฎหมายใด).....มาตรา

.....ข้อหา.....

มีบทลงโทษตามมาตรา.....ซึ่งเป็นความผิดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจปรับ
เป็นพินัยสามารถดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ และเจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาปรับเป็นพินัย จำนวนเงิน
.....บาท (.....)

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วเห็นว่า (ชื่อผู้กระทำความผิด).....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน..... ไม่สามารถชำระค่าปรับ

เพราะเหตุความยากจนเหลือทนทานหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต ข้าพเจ้ามีความ
ประสงค์ ดังนี้

ขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือ

ขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ โดยมีความประสงค์

จะขอทำงานตามที่ระบุข้างล่างนี้ หรือตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย เห็นสมควรกำหนด

งานช่วยเหลือดูแลอำนวยความสะดวก หรือให้ความบันเทิงแก่คนพิการ คนชรา

เด็กกำพร้า หรือผู้ป่วยในสถานสงเคราะห์ หรือสถานพยาบาล

งานวิชาการหรืองานบริการด้านการศึกษา เช่น การสอนหนังสือ การค้นคว้าวิจัย หรือการแปล

เอกสาร เป็นต้น

งานวิชาชีพ งานช่างฝีมือ หรืองานที่ต้องใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ เช่น งานช่างฝีมือ

เครื่องยนต์ ก่อสร้าง คอมพิวเตอร์ หรือวิชาชีพอย่างอื่น เป็นต้น

งานบริการสังคมหรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อื่น เช่น งานทำความสะอาดหรือพัฒนาสถานที่สาธารณะ งานปลูกป่า หรือดูแลสวนป่า หรือสวนสาธารณะ งานจราจร เป็นต้น
เหตุผลที่เลือก เพราะ.....

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แนบรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของผู้กระทำความผิดมาพร้อมกับคำร้องด้วยแล้ว และขอยืนยันว่าเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ..... เจ้าหน้าที่ของรัฐ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ให้ความยินยอม

ลงชื่อ ..... ผู้กระทำความผิด

(.....)

คำสั่ง

พิจารณาแล้ว เห็นสมควร

- ยกคำร้อง เนื่องจาก
  - ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะชำระค่าปรับได้
  - โดยสภาพความผิดไม่สมควรอนุญาต
  - อื่น ๆ

อนุญาตให้ผู้ต้องหาทำงานบริการสังคมหรืองานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามขอ มีระยะเวลาทำงานทั้งสิ้น.....วัน โดยเมื่อทำงานครบ.....ชั่วโมง ให้ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน เริ่มทำงานภายใน.....วัน นับแต่วันนี้และให้อยู่ภายใต้การดูแลของ.....
แจ้งคำสั่งให้ผู้ดูแลทราบ

ลงชื่อ.....ผู้พิพากษา

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้กระทำความผิด

(.....)

เลขที่...../.....
หน่วยงาน.....

แบบพินัย ๑๔
แบบตัวร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงาน
สาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตาม
มาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำหนังสือคำร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัย
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑
ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง

สถานที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า.....ผู้กระทำความผิด

เลขประจำตัวประชาชน □-□□□□-□□□□□-□□-□ เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....

อาชีพ..... เกิดวันที่..... เดือน..... พ.ศ. .... อายุ.....ปี

อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน..... ตรอก/ซอย.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....

อีเมล..... ไลน์..... ขอยื่นคำร้องมีข้อความตามที่จะกล่าวต่อไปนี้

ข้าพเจ้าได้กระทำความผิดตาม.....(พระราชบัญญัติ/กฎหมายใด).....

มาตรา..... ข้อหา.....

มีบทลงโทษตามมาตรา..... ซึ่งเป็นความผิดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยสามารถ

ดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ และเจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาปรับเป็นพินัย จำนวนเงิน.....บาท

(.....) โดยข้าพเจ้าเป็นบุคคลธรรมดา และไม่มีเงินชำระ

ค่าปรับเป็นพินัย จึงมีความประสงค์ ดังนี้

ขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ โดยมีความประสงค์จะ

ขอทำงานตามที่ระบุข้างล่างนี้ หรือตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย เห็นสมควรกำหนด

งานช่วยเหลือดูแลอำนวยความสะดวก หรือให้ความบันเทิงแก่คนพิการ คนชรา เด็ก

กำพร้า หรือผู้ป่วยในสถานสงเคราะห์ หรือสถานพยาบาล

งานวิชาการหรืองานบริการด้านการศึกษา เช่น การสอนหนังสือ การค้นคว้าวิจัย หรือการ

แปลเอกสาร เป็นต้น

งานวิชาชีพ งานช่างฝีมือ หรืองานที่ต้องใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ เช่น งานช่างฝีมือ

เครื่องยนต์ ก่อสร้าง คอมพิวเตอร์ หรือวิชาชีพอย่างอื่น เป็นต้น

งานบริการสังคมหรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อื่น เช่น งานทำความสะอาดหรือพัฒนา

สถานที่สาธารณะ งานปลูกป่า หรือดูแลสวนป่า หรือสวนสาธารณะ งานจราจร เป็นต้น

เหตุผลที่เลือก เพราะ.....

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แนบรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของข้าพเจ้ามาพร้อมกับคำร้องด้วยแล้ว และขอยืนยันว่า เป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ ..... ผู้กระทำความผิด
(.....)

คำสั่ง

พิจารณาแล้ว เห็นสมควร

- ยกคำร้อง เนื่องจาก
  - ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะชำระค่าปรับได้
  - โดยสภาพความผิดไม่สมควรอนุญาต
  - อื่น ๆ

อนุญาตให้ผู้ต้องหาทำงานบริการสังคมหรืองานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามขอ มีระยะเวลาทำงานทั้งสิ้น.....วัน โดยเมื่อทำงานครบ.....ชั่วโมง ให้ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน เริ่มทำงานภายใน.....วัน นับแต่วันนี้และให้อยู่ภายใต้การดูแลของ..... แจ้งคำสั่งให้ผู้ดูแลทราบ

ลงชื่อ.....ผู้พิพากษา
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้กระทำความผิด
(.....)

เลขที่...../.....
หน่วยงาน.....

แบบพินัย ๑๔
แบบคำร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงาน
สาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตาม
มาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำหนังสือคำร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัย
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑
ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง (เจ้าหน้าที่ของรัฐ)

สถานที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ด้วยข้าพเจ้า..... (เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย)

ตำแหน่ง..... หน่วยงาน.....

ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/
พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน
การกระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕/พระราชบัญญัติเครื่องแบบ
นักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วพบว่า (ชื่อผู้กระทำความผิด)..... เลขบัตรประจำตัว

ประชาชน..... เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....

อาชีพ..... อายุ..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....

ถนน..... ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

ได้กระทำความผิดตาม..... (พระราชบัญญัติ/กฎหมายใด).....

มาตรา..... ข้อหา.....

โดยมีบทลงโทษตามมาตรา..... ซึ่งเป็นความผิดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

สามารถดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ และเจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาปรับเป็นพินัย จำนวนเงิน.....บาท

(.....)

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วเห็นว่า (ชื่อผู้กระทำความผิด).....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน..... เป็นบุคคลธรรมดา และไม่มีเงินชำระค่าปรับ

เป็นพินัย จึงเห็นควรให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ แทนการชำระค่าปรับเป็นพินัย

ขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ โดยมีความประสงค์

จะขอทำงานตามที่ระบุข้างล่างนี้ หรือตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย เห็นสมควรกำหนด

งานช่วยเหลือดูแลอำนวยความสะดวก หรือให้ความบันเทิงแก่คนพิการ คนชรา

เด็กกำพร้า หรือผู้ป่วยในสถานสงเคราะห์ หรือสถานพยาบาล

งานวิชาการหรืองานบริการด้านการศึกษา เช่น การสอนหนังสือ การค้นคว้าวิจัย

หรือการแปลเอกสาร เป็นต้น

งานวิชาชีพ งานช่างฝีมือ หรืองานที่ต้องใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ เช่น งานช่างฝีมือ

เครื่องยนต์ ก่อสร้าง คอมพิวเตอร์ หรือวิชาชีพอย่างอื่น เป็นต้น

งานบริการสังคมหรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อื่น เช่น งานทำความสะอาดหรือพัฒนา

สถานที่สาธารณะ งานปลูกป่า หรือดูแลสวนป่า หรือสวนสาธารณะ งานจราจร เป็นต้น

เหตุผลที่เลือก เพราะ.....

ทั้งนี้...

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แนบรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของข้าพเจ้ามาพร้อมกับคำร้องด้วยแล้ว และขอยืนยันว่าเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ของรัฐ
(.....)
ตำแหน่ง.....

ให้ความยินยอม

ลงชื่อ .....ผู้กระทำความผิด
(.....)

คำสั่ง

พิจารณาแล้ว เห็นสมควร

- ยกคำร้อง เนื่องจาก
  - ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะชำระค่าปรับได้
  - โดยสภาพความผิดไม่สมควรอนุญาต
  - อื่น ๆ

อนุญาตให้ผู้ต้องหาทำงานบริการสังคมหรืองานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามขอ มีระยะเวลาทำงานทั้งสิ้น.....วัน โดยเมื่อทำงานครบ.....ชั่วโมง ให้ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน เริ่มทำงานภายใน.....วัน นับแต่วันนี้และให้อยู่ภายใต้การดูแลของ.....
แจ้งคำสั่งให้ผู้ดูแลทราบ

ลงชื่อ.....ผู้พิพากษา
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้กระทำความผิด
(.....)

แบบพินัย ๑๕
รายงานการสรุปสำนวน

เลขที่...../.....
หน่วยงาน.....

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
รายงานการสรุปสำนวน

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

เสนอ .....

ด้วย.....(ชื่อผู้ถูกกล่าวหา)..... ถูกกล่าวหาว่า .....

ตามคดีเลขที่...../.....

หน่วยงาน..... วันเวลาเกิดเหตุ .....

สถานที่เกิดเหตุ .....

บัดนี้ ได้ทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงเรียบร้อยแล้ว ข้อเท็จจริงที่ได้ดังนี้

๑. มูลกรณีเรื่องนี้ปรากฏขึ้นเนื่องจาก .....

๒. รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรวจสอบพยานเอกสารและสอบปากคำพยานบุคคลหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง จำนวน.....ปาก สรุปได้ข้อเท็จจริง ดังนี้ว่า.....(สรุปข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามที่ได้จากการสืบข้อเท็จจริง).....

๓. ได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหาแล้ว.....(ชื่อผู้ถูกกล่าวหา).....ได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา / ให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหา.....(สรุปตามประเด็นที่สำคัญมีว่าอย่างไร).....

๔. การพิจารณาโทษปรับเป็นพินัยและความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า.....(กำหนดประเด็นและวินิจฉัยเปรียบเทียบพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหากับพยานหลักฐานที่รับฟังหักล้างข้อกล่าวหาได้และเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดพินัยอย่างไรหรือไม่).....

๕. การดำเนินการ

ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๐ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับ เป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนดจึงขอสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๒๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อไป

/๖. เอกสารที่เกี่ยวข้อง..

๖. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๖.๑ บัญชีแสดงรายการพยานหลักฐานที่แสดงถึงการกระทำความผิดทางพนันของผู้กระทำ ความผิด และหลักฐานที่ชี้ว่าความผิดได้เกิดขึ้น อ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดในเขตอำนาจศาลนั้น หรือเป็นกรณีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพนัน พ.ศ. ๒๕๖๕

๖.๒ เอกสารการสั่งปรับ

๖.๓ กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีเอกสารซึ่งปรากฏชื่อตัว ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน และรูปภาพ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาข้อมูลทะเบียนราษฎรซึ่งพิมพ์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางของกรมการปกครองด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สำเนาหนังสือเดินทางในกรณีเป็นบุคคลต่างด้าว (ต้องปรากฏที่อยู่ปัจจุบันของผู้ถูกกล่าวหา)

๖.๔ กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล ต้องมีเอกสารซึ่งปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับนิติบุคคล เช่น หนังสือรับรองนิติบุคคล (ต้องปรากฏที่อยู่ปัจจุบันของผู้ถูกกล่าวหา)

๖.๕ ประกาศที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายกำหนดตำแหน่ง

๖.๖ เอกสารการมอบหมายงานหรือคำสั่งตั้งให้รับผิดชอบงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๖.๗ บัตรประจำตัวข้าราชการหรือคำสั่งแต่งตั้ง

๖.๘ สำเนากฎหมายระดับพระราชบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรอง รวมทั้งประกาศหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานของรัฐที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจปรับเป็นพนันตามกฎหมาย

๖.๙ เอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

จึงเสนอสำนวนการสอบสวนมาเพื่อโปรดพิจารณาต่อไป

ลงชื่อ ..... เจ้าหน้าที่ของรัฐ
(.....)

ภาคผนวก
ข. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ
การศึกษาภาคบังคับ
พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕
ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษาภาคบังคับ” หมายความว่า การศึกษาขั้นปีที่หนึ่งถึงขั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๑๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๑ ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ปกครอง มีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอาศัยอยู่ด้วย ต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่ เว้นแต่ผู้ปกครองได้อาศัยอยู่ด้วยกับผู้นั้น

การแจ้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒ ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ

มาตรา ๑๓ ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๔ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๕ ผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควร กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียนในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๗ ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๑๘ ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ให้คณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ หรือคณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ

พระราชบัญญัติ

เรื่องแบบนักเรียน

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พุทธศักราช ๒๔๘๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“นักเรียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ซึ่งศึกษาในระดับอุดมศึกษาค่ากว่าปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติแต่ไม่รวมถึงสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

“เครื่องแบบนักเรียน” หมายความว่า เครื่องแต่งกาย สิ่งประกอบเครื่องแต่งกายและเครื่องหมายต่าง ๆ ที่กำหนดให้นักเรียนแต่งตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นักเรียนแต่งเครื่องแบบนักเรียน

ลักษณะของเครื่องแบบนักเรียน วิธีการแต่ง เงื่อนไขในการแต่ง และการยกเว้นไม่ต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

นักเรียนผู้ใดไม่แต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่ได้รับยกเว้นตามวรรคสองอาจได้รับโทษทางวินัยตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

มาตรา ๖ สถานศึกษาใดมีความประสงค์จะขอใช้เครื่องแบบนักเรียนเป็นอย่างอื่น นอกเหนือจากที่กำหนดตามมาตรา ๕ วรรคสอง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อกระทรวงศึกษาธิการตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

มาตรา ๗ ผู้ใดแต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่มีสิทธิที่จะแต่งหรือแต่งกายเลียนแบบเครื่องแบบนักเรียน ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนเป็นนักเรียน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๘ บรรดาระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการออกระเบียบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติบางประการจึงไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงโดยกำหนดให้มีเครื่องแบบนักเรียนไว้เป็นมาตรฐานกลาง เพื่อประโยชน์ในการประหยัด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสร้างวินัยให้แก่ นักเรียน รวมทั้งเป็นการคุ้มครอง เพื่อมิให้บุคคลอื่น แต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่สิทธิที่จะแต่ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
พ.ศ. ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติว่ารัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิด
ร้ายแรง กรณีจึงเป็นการสมควรกำหนดให้การกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ
ตามกฎหมายในกรณีที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงและโดยสภาพไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรม
อันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือไม่มีผลกระทบต่อส่วนรวมอย่างกว้างขวางเป็นความผิดทางพินัย
โดยไม่ถึงเป็นความผิดอาญา และให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม โดยไม่ถึง
เป็นโทษอาญา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
พ.ศ. ๒๕๖๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ปรับเป็นพินัย” หมายความว่า สั่งให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินที่กฎหมายกำหนด

“ความผิดทางพินัย” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎหมายนั้นบัญญัติให้ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคล และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น บรรดาที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย หรือที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง

การปรับเป็นพินัยไม่เป็นโทษอาญา

มาตรา ๖ ในกรณีพระราชบัญญัตินี้มิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว

ในกรณีปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าผู้กระทำความผิดทางพินัยไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้ ให้แจ้งหนังสือหรือเอกสารในรูปแบบที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยสามารถเข้าใจได้ หรือจะแจ้งให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยทราบด้วยการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นก็ได้

ในกระบวนการพิจารณาความผิดทางพินัย หากผู้ถูกกล่าวหา หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการ หรือศาล จัดหาล่ามภาษามือให้หรือจัดให้ถาม ตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

มาตรา ๗ ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยตามจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนดตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินจำนวนสูงสุดที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๘ ให้นำบทบัญญัติในภาค ๓ บทบัญญัติทั่วไป ลักษณะ ๑ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป เฉพาะหมวด ๒ การใช้กฎหมายอาญา หมวด ๔ ความรับผิดในทางอาญา หมวด ๕ การพยายามกระทำความผิด และหมวด ๖ ตัวการและผู้สนับสนุน แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะวางระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ ระเบียบดังกล่าวเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๙ ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(๑) ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำความผิดทางพินัย และพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับสภาพความผิดทางพินัย

(๒) ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางพินัย

(๓) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย

(๔) สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัย

ในการชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าผู้กระทำความผิดทางพินัยร้องขอ และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลจะให้ผ่อนชำระก็ได้ และในกรณีเช่นนั้นหากผู้กระทำความผิดทางพินัยผิดนัดงวดหนึ่งงวดใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้การผ่อนชำระเป็นอันยกเลิกและผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยที่ยังค้างชำระอยู่ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนด หากไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๓๐ แล้วแต่กรณี

รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่งและการผ่อนชำระตามวรรคสองเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้และระเบียบของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘ วรรคสอง ก็ได้

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดา และกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทานหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต ผู้นั้นอาจยื่นคำร้องเพื่อให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดา และไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย ผู้นั้นอาจยื่นคำร้องโดยแสดงเหตุผลอันสมควรเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้สั่งปรับเป็นพินัย และผู้นั้นไม่ได้แย้งคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป ถ้าคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล การยื่นคำร้องให้ยื่นต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้น ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทานหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต ศาลจะกำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือจะว่ากล่าวตักเตือนโดยไม่ปรับเป็นพินัย หรือหากผู้นั้นยินยอม จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ หรือในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้นั้นไม่มีเงินชำระค่าปรับ จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ หากผู้นั้นยินยอม

ในกรณีที่ความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง และผู้กระทำความผิดทางพินัยยินยอม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลพิจารณามีคำสั่งตามวรรคสาม

ในกรณีที่ความปรากฏต่อศาลในขณะที่พิพากษาว่ามีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ศาลมีอำนาจสั่งตามวรรคสามได้แม้ผู้กระทำความผิดจะมีได้ยื่นคำร้องก็ตาม

ให้นำความในมาตรา ๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การสั่งของศาล ตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม

หากผู้กระทำความผิดทางพินัยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือเงื่อนไขที่ศาลกำหนดในการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ ศาลจะเพิกถอนคำสั่ง และออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ โดยให้หักจำนวนวันที่ทำงานมาแล้วออกจากค่าปรับเป็นพินัย

คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๑ ในคดีความผิดทางพินัย ถ้ามิได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือฟ้องภายในกำหนดสองปีนับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ เว้นแต่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัย จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๒ เมื่อได้มีคำสั่งหรือคำพิพากษาอันเป็นที่สุดให้ผู้ใดชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าผู้นั้นมิได้ชำระหรือชำระค่าปรับเป็นพินัยแล้วแต่ยังไม่ครบถ้วน และเกินห้าปีนับแต่วันที่มีคำสั่งหรือคำพิพากษาดังกล่าว จะบังคับตามคำสั่งหรือคำพิพากษาคือผู้นั้นมิได้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช่บังคับแก่การขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้สั่งปรับเป็นพินัยรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบ และให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยของหน่วยงานนั้นแล้วเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นประจำทุกปี

หมวด ๒

กระบวนการพิจารณาคดีความผิดทางพินัย

มาตรา ๑๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจะมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติไว้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด

ในการกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นใดที่มีชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ วรรคสาม และถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยก็ได้ แต่ถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงเกินหนึ่งหมื่นบาท ต้องกำหนดให้การปรับเป็นพินัยกระทำเป็นองค์คณะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่น้อยกว่าสามคน

มาตรา ๑๕ การกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดในการปรับผู้กระทำความผิดทางพินัย

ก่อนที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยจะชำระค่าปรับเป็นพินัย หากความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดทางพินัยตามกฎหมายอื่นที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่าด้วย ให้ระงับการรับชำระค่าปรับเป็นพินัยและส่งสำนวนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยสำหรับความผิดที่กฎหมายกำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่า เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่งต่อไป

ในกรณีที่ได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยและชำระค่าปรับไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในความผิดทางพินัยบทใดบทหนึ่งแล้วไม่ว่าจะเป็นบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดหรือไม่ ให้ความผิดทางพินัยสำหรับการกระทำความผิดในบทอื่นเป็นอันยุติ

มาตรา ๑๖ การกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นทั้งความผิดทางพินัยและความผิดอาญา ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าความผิดอาญานั้นไม่อาจเปรียบเทียบได้ ให้ระงับการดำเนินการปรับเป็นพินัย และแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

(๒) ในกรณีตาม (๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปรับเป็นพินัยไปก่อนแล้ว การปรับเป็นพินัยดังกล่าวไม่เป็นการตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่จะดำเนินคดีอาญา และในกรณีที่ศาลในคดีอาญามีคำพิพากษาถึงที่สุดลงโทษอาญาแก่ผู้กระทำความผิด ให้ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติและให้ศาลในคดีอาญาสั่งคืนค่าปรับเป็นพินัยที่ได้ชำระแล้วให้แก่ผู้กระทำความผิด ในกรณีที่

ศาลในคดีอาญาพิพากษาลงโทษปรับไม่ว่าจะลงโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้ศาลในคดีอาญาสั่งให้นำค่าปรับเป็นพินัยที่ชำระแล้วมาหักกลบกับโทษปรับ หากยังมีจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยที่ชำระแล้วเหลืออยู่ ให้ศาลในคดีอาญาสั่งให้คืนเงินที่เหลือนั้นให้แก่ผู้กระทำความผิดด้วย

(๓) ถ้าความผิดอาญานั้นเปรียบเทียบได้ และผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามคำสั่งของศาลแล้ว ให้คดีอาญานั้นเป็นอันเลิกกัน แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะเรียกค่าเสียหายจากการกระทำของผู้กระทำความผิดนั้น

(๔) ถ้าความผิดอาญานั้นเปรียบเทียบได้ และได้มีการชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ความผิดทางพินัยนั้นเป็นอันยุติ

มาตรา ๑๗ ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัยอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ปรับเป็นพินัยผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป

ภายใต้บังคับวรรคสาม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการปรับเป็นพินัย และความผิดทางพินัยตามวรรคหนึ่งอยู่ในอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างหน่วยงานกัน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยในความผิดที่อยู่ในอำนาจของตน และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจพิจารณาในความผิดทางพินัยอื่นทราบเพื่อดำเนินการต่อไปด้วย

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่ง นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะวางระเบียบกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกันหรือทำแทนกัน ในการดำเนินการปรับเป็นพินัยก็ได้ ระเบียบดังกล่าวเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๘ เมื่อปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าผู้ใดกระทำความผิดอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน และบางกรรมเป็นความผิดทางพินัย บางกรรมเป็นความผิดอาญา ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยในกรรมที่เป็นความผิดทางพินัย และแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินคดีอาญาสำหรับกรรมที่เป็นความผิดอาญาต่อไป

ในการสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดอาญา หากพบว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยรวมอยู่ด้วย ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัย

มาตรา ๑๙ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามี การกระทำความผิดทางพินัยไม่ว่าความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหา ข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา นั้น ตามสมควร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๐ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๙ แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐาน เพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและส่งคำสั่งให้ผู้นั้น ทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วย การทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้ง ตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ

มาตรา ๒๑ คำสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ ให้ทำเป็นหนังสือโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัย
- (๒) อัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ และจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ กำหนดให้ต้องชำระ
- (๓) ระยะเวลาที่ต้องชำระซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน แต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง
- (๔) กระบวนการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการต่อไป ถ้าผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธ ข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๕) สิทธิในการขอผ่อนชำระตามมาตรา ๙ วรรคสอง หรือการยื่นคำร้องขอต่อศาล ตามมาตรา ๑๐
- (๖) รายละเอียดอื่นใดที่เห็นสมควรอันจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจสภาพแห่งการกระทำ ความผิดหรือที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ถูกกล่าวหา

มาตรา ๒๒ ความในมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ ไม่ใช่บังคับแก่การดำเนินการ เกี่ยวกับความผิดทางพินัยที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติวิธีดำเนินการไว้เป็นการเฉพาะ หรือแตกต่างไปจากบทบัญญัติแห่งมาตราดังกล่าว

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๐ ปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือไม่ชำระค่าปรับ เป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน

และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้เอง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่ต้องส่งให้พนักงานอัยการ

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาพบการกระทำความผิดทางพินัย ให้มีหน้าที่แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายนั้น ๆ เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป เว้นแต่เป็นความผิดทางพินัยที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีเช่นนั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๒๕ เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนคดีความผิดทางพินัยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากพนักงานอัยการเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ดำเนินการเพื่อฟ้องคดีต่อศาล โดยจะมีหรือไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาลก็ได้

ในกรณีพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง ให้แจ้งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบพร้อมทั้งเหตุผล หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ทำความเข้าใจแย้งเสนอไปยังผู้ดำรงตำแหน่งเหนือพนักงานอัยการที่มีคำสั่งเพื่อชี้ขาด เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้วให้พนักงานอัยการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบเป็นหนังสือด้วย

ในการพิจารณาสำนวน พนักงานอัยการมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม รวมทั้งมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำได้ตามที่เห็นสมควร หรือจะสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัตินี้ และการกำหนดผู้มีอำนาจชี้ขาดความเห็นแย้ง ให้อัยการสูงสุดออกระเบียบให้พนักงานอัยการปฏิบัติได้ และเพื่อประโยชน์ในการประสานและร่วมมือกันในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนรวมทั้งสอดคล้องกับเขตอำนาจของพนักงานอัยการ อัยการสูงสุดจะมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบถึงแนวปฏิบัติในการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการในแต่ละท้องที่ก็ได้

มาตรา ๒๖ ในการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัย หากพนักงานอัยการเห็นว่า เป็นความผิดทางอาญาหรือมีการกระทำความผิดทางอาญารวมอยู่ด้วย ให้พนักงานอัยการแจ้งให้พนักงานสอบสวนเพื่อพิจารณาดำเนินคดีอาญาต่อไป

ในการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางอาญา หากพนักงานอัยการเห็นว่าเป็นความผิดทางพินัย หรือมีการกระทำความผิดทางพินัยรวมอยู่ด้วย ให้พนักงานอัยการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป

มาตรา ๒๗ ถ้าผู้กระทำความผิดทางพินัยชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนตามจำนวนที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดก่อนฟ้องคดีต่อศาล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ยุติการดำเนินการฟ้องคดี หรือถ้าได้มีการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ก่อนศาลมีคำพิพากษา ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดี

มาตรา ๒๘ ให้ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญาที่มีเขตอำนาจ หรือศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดทางพินัย

วิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัยให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบ ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ข้อบังคับตามวรรคสองต้องคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นการ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร และจะกำหนดให้ศาลพิจารณาหลังจำเลยก็ได้ แต่ไม่ว่ากรณีจะเป็น ประการใด จำเลยมีสิทธิแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลอื่นซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับให้มา ต่อสู้คดีแทนได้ โดยมีให้ถือว่าเป็นการพิจารณาหลังจำเลย และในการส่งเอกสารให้กำหนด ให้สามารถส่งทางอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นที่เหมาะสมได้ด้วย ในกรณีสมควร จะกำหนดค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีไว้ด้วยก็ได้ ข้อบังคับดังกล่าวเมื่อได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๒๙ เมื่อความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใด ให้ฟ้องที่ศาลนั้น แต่ถ้าความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในหลายท้องที่ ให้ฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่ใด ท้องที่หนึ่งได้

ในกรณีที่ปรากฏชัดว่าความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำความผิด มีที่อยู่ แต่ถ้าไม่ทราบที่อยู่ของผู้กระทำความผิด ให้ถือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร หากมีผู้กระทำความผิดหลายคน ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำ ความผิดคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่

มาตรา ๓๐ ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัย ไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่ศาลกำหนด ให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้น เพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัย

มาตรา ๓๑ ให้นำความในมาตรา ๒๙/๑ วรรคสองและวรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การบังคับคดีตามคำสั่งศาลตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๓๐ ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริงและจำนวนค่าปรับเป็นพินัย

ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีสิทธิอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายตามเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับที่ออกตามมาตรา ๒๘ เงื่อนไขดังกล่าวต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อผู้อุทธรณ์และสังคมโดยรวม ในการรับภาระค่าใช้จ่ายประกอบกัน

คำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๓ คดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ ด้วยเหตุดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีการชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ แทนค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนแล้ว

(๒) โดยความตายของผู้กระทำความผิดทางพินัย

(๓) เมื่อมีการเปรียบเทียบความผิดอาญาตามมาตรา ๑๖ (๔)

(๔) เมื่อคดีขาดอายุความตามมาตรา ๑๓ หรือพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๒ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐบันทึกการกระทำความผิดทางพินัยของบุคคลใดรวมไว้ในบันทึกประวัติอาชญากรรม หรือในฐานะเป็นประวัติอาชญากรรม

มาตรา ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการชำระค่าปรับเป็นพินัย จะกำหนดให้ชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้

มาตรา ๓๖ ค่าปรับเป็นพินัยให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน เว้นแต่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยหรือกฎหมายอื่นจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๗ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ผู้มีหน้าที่และอำนาจในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศตามมาตรา ๘ วรรคสอง มาตรา ๙ วรรคสาม มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗ วรรคสาม มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๕ วรรคสี่ มาตรา ๒๘ วรรคสอง และมาตรา ๓๕ ดำเนินการออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อนวันพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศดังกล่าวต้องไม่ใช้บังคับก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๘ ในวาระเริ่มแรกให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนตามที่เห็นสมควร เพื่อให้คำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการเสนอแนะการออกกฎกระทรวง และระเบียบ ตามมาตรา ๘ วรรคสอง และมาตรา ๑๗ วรรคสาม โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ทำหน้าที่หน่วยธุรการของคณะกรรมการดังกล่าว และให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

เมื่อครบห้าปีหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประเมินความจำเป็นในการให้มีคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ โดยในกรณีมีความจำเป็นต้องมีคณะกรรมการต่อไปให้เสนอแนะหน่วยงานที่จะทำหน้าที่หน่วยธุรการของคณะกรรมการต่อไปด้วย ในกรณีที่เห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีคณะกรรมการดังกล่าวต่อไป และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วย ให้คณะกรรมการดังกล่าวสิ้นสุดลงนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติหรือวันที่คณะรัฐมนตรีกำหนด แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เห็นควรมีคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งต่อไป คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเป็นคราว ๆ หรือตลอดไปก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น การแต่งตั้งและวาระการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๙ เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๐ บรรดาความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยก็ได้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ก่อนตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชกฤษฎีกานั้น ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาได้มีมติไม่เห็นชอบให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อไป

การตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งจะเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยตามกฎหมายที่ระบุไว้ในบัญชีบางมาตราหรือทุกมาตรา โดยจะกำหนดเงื่อนไขในการเปลี่ยนไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

มาตรา ๔๑ ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ และบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ ไม่รวมถึง

(๑) ความผิดที่มีโทษจำคุกหรือโทษที่สูงกว่าสำหรับกรณีที่เป็นผู้กระทำความผิดแต่มีโทษปรับสถานเดียวสำหรับกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดเดียวกันนั้น

(๒) ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวแต่มีเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำความผิดอีกหรือเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดโทษจำคุกหรือโทษปรับอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ไม่เกินที่กฎหมายนั้นกำหนด เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะในการกำหนดโทษปรับอาญาเป็นการปรับเป็นพินัยไม่เกินอัตราที่กำหนดสำหรับการกำหนดโทษปรับอาญา

บรรดาข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ยังใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าได้กำหนดความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้เปลี่ยนความผิดอาญานั้นเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๓ เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามกฎหมายในบัญชี ๓

ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับทางปกครองที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่กฎหมายตามวรรคหนึ่งได้กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับทางปกครองไว้แล้ว ให้ถือว่ากฎหมายนั้นได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่กฎหมายดังกล่าวมิได้กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับทางปกครองไว้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๔ เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

มาตรา ๔๔ บรรดาความผิดทางพินัยที่เปลี่ยนจากความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ หรือความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๔๓ ที่ได้กระทำก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ให้มีอายุความตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยดังกล่าว ในกรณีที่กฎหมายที่มีโทษปรับทางปกครองใดไม่ได้กำหนดอายุความไว้ในกฎหมายนั้น ให้มีอายุความตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๕ บรรดาความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒

(๑) ถ้าอยู่ในระหว่างการดำเนินการดำเนินการของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ ให้ถือว่าผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ และดำเนินการปรับเป็นพินัยไป ตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ถ้าอยู่ในระหว่างการดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ส่งเรื่องไปให้เจ้าหน้าที่ของรัฐภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยเพื่อดำเนินการต่อไป

(๓) ถ้าอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้ศาลพิจารณาปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๖ ผู้ใดต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ ให้ผู้นั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้าผู้นั้นยังถูกกักขังแทนค่าปรับอยู่ก็ให้การกักขังนั้นสิ้นสุดลง และค่าปรับที่ยังไม่ได้ชำระให้เป็นอันพับไป

มาตรา ๔๗ บรรดาความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ หากมีการบันทึกประวัติอาชญากรรมของบุคคลผู้กระทำความผิดหรือมีการบันทึกไว้ในฐานะเป็นประวัติอาชญากรรม ให้ประวัตินั้นเป็นอันสิ้นผล และจะนำไปใช้ยื่นบุคคลนั้นในทางที่เป็นโทษมิได้

เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๓๔ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่และอำนาจจัดทำหรือจัดเก็บประวัติอาชญากรรมตามวรรคหนึ่งลบข้อมูลความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยของบุคคลที่ถูกบันทึกในประวัติอาชญากรรมสำหรับความผิดนั้น ให้แล้วเสร็จภายในสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่ความผิดอาญานั้นเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย

มาตรา ๔๘ บรรดาความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้มีคำสั่งให้ปรับทางปกครองแล้วก่อนพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง การพิจารณาและการโต้แย้งคำสั่ง รวมทั้งการบังคับชำระค่าปรับให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะกระทำความผิดต่อไปจนแล้วเสร็จ

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑ ผู้ใดกระทำความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองก่อนวันพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมิได้มีคำสั่งให้ปรับทางปกครองก่อนวันพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว การดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

บัญชี ๑

ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔
๒. พระราชบัญญัติกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๖๒
๓. พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙
๔. พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. ๒๕๓๐
๕. พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗
๖. พระราชบัญญัติการกักขังแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘
๗. พระราชบัญญัติการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พ.ศ. ๒๕๔๘
๘. พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
๙. พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓
๑๐. พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕
๑๑. พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘
๑๒. พระราชบัญญัติการอาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕
๑๓. พระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔
๑๔. พระราชบัญญัติการทางพิเศษแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๐
๑๕. พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒
๑๖. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓
๑๗. พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘
๑๘. พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒
๑๙. พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑
๒๐. พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑
๒๑. พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘
๒๒. พระราชบัญญัติการรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓
๒๓. พระราชบัญญัติการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดเชยความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. ๒๕๖๐
๒๔. พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. ๒๕๓๔
๒๕. พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
๒๖. พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
๒๗. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
๒๘. พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘
๒๙. พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. ๒๕๔๔
๓๐. พระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์รับจ้างทางหลวงและสะพาน พ.ศ. ๒๕๔๗
๓๑. พระราชบัญญัติกีดขวางทาง พ.ศ. ๒๕๔๒

๓๒. พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕
๓๓. พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๓
๓๔. พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. ๒๕๕๐
๓๕. พระราชบัญญัติคลังสินค้า ไซโล และห้องเย็น พ.ศ. ๒๕๕๘
๓๖. พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า พุทธศักราช ๒๔๗๔
๓๗. พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๔
๓๘. พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓
๓๙. พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช ๒๔๘๗
๔๐. พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘
๔๑. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑
๔๒. พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒
๔๓. พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐
๔๔. พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. ๒๕๔๒
๔๕. พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐
๔๖. พระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒
๔๗. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒
๔๘. พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔
๔๙. พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางแพ่งต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. ๒๕๖๐
๕๐. พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑
๕๑. พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม พ.ศ. ๒๕๔๓
๕๒. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒
๕๓. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕
๕๔. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓
๕๕. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑
๕๖. พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒
๕๗. พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖
๕๘. พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗
๕๙. พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑
๖๐. พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๑
๖๑. พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๕๘
๖๒. พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔
๖๓. พระราชบัญญัติงาช้าง พ.ศ. ๒๕๕๘
๖๔. พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑
๖๕. พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔
๖๖. พระราชบัญญัติจดหมายเหตุแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖
๖๗. พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒
๖๘. พระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. ๒๔๙๖
๖๙. พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘

๗๐. พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘
๗๑. พระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘
๗๒. พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙
๗๓. พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕
๗๔. พระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๔๒
๗๕. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖
๗๖. พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕
๗๗. พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑
๗๘. พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘
๗๙. พระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๐
๘๐. พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕
๘๑. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖
๘๒. พระราชบัญญัติบำรุงพันธุ์สัตว์ พ.ศ. ๒๕๐๙
๘๓. พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕
๘๔. พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕
๘๕. พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓
๘๖. พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗
๘๗. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙
๘๘. พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔
๘๙. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
๙๐. พระราชบัญญัติปฎิบัติ พ.ศ. ๒๕๑๘
๙๑. พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘
๙๒. พระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ พ.ศ. ๒๕๔๖
๙๓. พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑
๙๔. พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒
๙๕. พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐
๙๖. พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๓
๙๗. พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๓
๙๘. พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขายออก พ.ศ. ๒๕๐๓
๙๘. พระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒
๑๐๐. พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒
๑๐๑. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘
๑๐๒. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒
๑๐๓. พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. ๒๕๒๖
๑๐๔. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
๑๐๕. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗
๑๐๖. พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช ๒๔๘๑
๑๐๗. พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘

๑๐๘. พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓
 ๑๐๙. พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘
 ๑๑๐. พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘
 ๑๑๑. พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕
 ๑๑๒. พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘
 ๑๑๓. พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐
 ๑๑๔. พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕
 ๑๑๕. พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐
 ๑๑๖. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓
 ๑๑๗. พระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕
 ๑๑๘. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐
 ๑๑๙. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔
 ๑๒๐. พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒
 ๑๒๑. พระราชบัญญัติวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. ๒๕๔๗
 ๑๒๒. พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘
 ๑๒๓. พระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖
 ๑๒๔. พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕
 ๑๒๕. พระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๖
 ๑๒๖. พระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗
 ๑๒๗. พระราชบัญญัติวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๗
 ๑๒๘. พระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗
 ๑๒๙. พระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๕๖
 ๑๓๐. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓
 ๑๓๑. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕
 ๑๓๒. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒
 ๑๓๓. พระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๒๑
 ๑๓๔. พระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการฮัจย์ พ.ศ. ๒๕๒๔
 ๑๓๕. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐
 ๑๓๖. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐
 ๑๓๗. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
 ๑๓๘. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓
 ๑๓๙. พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔
 ๑๔๐. พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙
 ๑๔๑. พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑
 ๑๔๒. พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๓
 ๑๔๓. พระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. ๒๕๕๑

๑๔๔. พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖
๑๔๕. พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. ๒๕๔๓
๑๔๖. พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐
๑๔๗. พระราชบัญญัติสภาการเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๒๖
๑๔๘. พระราชบัญญัติสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒
๑๔๙. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗
๑๕๐. พระราชบัญญัติสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๗
๑๕๑. พระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔
๑๕๒. พระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๐
๑๕๓. พระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙
๑๕๔. พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
๑๕๕. พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๔๘๒
๑๕๖. พระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘
๑๕๗. พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗
๑๕๘. พระราชบัญญัติสำหรับรักษาช้างป่า พระพุทธศักราช ๒๕๖๔
๑๕๙. พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. ๒๕๒๘
๑๖๐. พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘
๑๖๑. พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙
๑๖๒. พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๕๘
๑๖๓. พระราชบัญญัติให้อำนาจปฏิบัติการเกี่ยวกับกองทุนการเงินและธนาคารระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๔
๑๖๔. พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
๑๖๕. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐
๑๖๖. พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. ๒๕๒๗
๑๖๗. พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐
๑๖๘. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

บัญชี ๒

ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๓
๒. พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓
๓. พระราชบัญญัติการเดินทางอากาศ พ.ศ. ๒๕๔๗
๔. พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๓
๕. พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐
๖. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕
๗. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๒
๘. พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑
๙. พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘
๑๐. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒
๑๑. พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐
๑๒. พระราชบัญญัติข้างวังวัดเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๕
๑๓. พระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕
๑๔. พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑
๑๕. พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐
๑๖. พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๑
๑๗. พระราชบัญญัติไพรชณีย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗
๑๘. พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒
๑๙. พระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๘
๒๐. พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔
๒๑. พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐
๒๒. พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐
๒๓. ประมวลกฎหมายยาเสพติด
๒๔. พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐
๒๕. พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
๒๖. พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕
๒๗. พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พุทธศักราช ๒๔๘๒
๒๘. พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐
๒๙. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
๓๐. พระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. ๒๕๕๖
๓๑. พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๔
๓๒. พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒
๓๓. พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

บัญชี ๓

ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

---

๑. พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒
๒. พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช ๒๔๘๑
๓. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดให้มีการปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดโทษอาญาให้เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด และฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เนื่องจากกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดโทษปรับ ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ย่อมสามารถชำระค่าปรับได้ แต่ผู้มีฐานะยากจนและไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระค่าปรับได้จะถูกกักขังแทนค่าปรับอันกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างรุนแรง ประกอบกับเมื่อค่านึงถึงข้อห้ามหรือข้อบังคับที่กฎหมายกำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติแล้ว จะพบว่ามิข้อห้ามหรือข้อบังคับจำนวนมากอาจรุกล้ำเข้าไปในสิทธิพื้นฐานหรือสร้างภาระอันเกินสมควรแก่ประชาชน และนับวันจะมีกฎหมายตราออกมากำหนดการกระทำให้เป็นความผิดมากขึ้น หลายกรณีทำให้ประชาชนกลายเป็นผู้กระทำความผิดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ บางกรณีกระทำไปเพราะความยากจนเหลือทนทาน และเมื่อได้กระทำความผิดแล้ว ก็ต้องถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ถูกจับกุม คุมขัง พิมพ์ลายนิ้วมือ และลงบันทึกประวัติอาชญากรเป็นประวัติติดตัวตลอดไป และในที่สุดไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ กระบวนการที่กล่าวมาย่อมสร้างรอยต่างให้เกิดแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้ามีทางใดที่จะป้องกันมิให้ประชาชนจะต้องตกเข้าสู่กระบวนการนี้ได้ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและจัดความเหลื่อมล้ำในสังคมลงได้ตามสมควร แม้ว่ากำหนดมาตรการอันเป็นโทษที่ผู้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมิให้กฎหมายมีสภาพบังคับ แต่โทษนั้นก็ไม่จำเป็นต้องใช้โทษอาญาเสมอไป ซึ่งนานาประเทศได้เริ่มปรับเปลี่ยนบทลงโทษจากความผิดอาญาเป็นมาตรการอื่นที่มีใช้โทษอาญามากขึ้น รวมทั้งการใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษทางอาญา เช่น การคุมประพฤติกรณีจึงสมควรที่ประเทศไทยจะพัฒนากฎหมายไทยให้สอดคล้องกับนานาประเทศ และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนยิ่งขึ้น โดยปรับเปลี่ยนโทษอาญาบางประการที่มุ่งต่อการปรับเป็นเงินตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ เปลี่ยนเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยที่สร้างขึ้นใหม่ไม่ให้มีสภาพเป็นโทษอาญา โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่าปรับที่ต้องชำระให้เหมาะสมกับสภาพความร้ายแรงแห่งการกระทำและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดให้สอดคล้องกัน และในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่มีเงินชำระค่าปรับ อาจขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับได้ โดยไม่มีการกักขังแทนค่าปรับดังเช่นที่เป็นอยู่ในคดีอาญา การเปลี่ยนสภาพบังคับไม่ให้เป็นโทษอาญาโดยกำหนดวิธีการดำเนินการขึ้นใหม่เป็นการเฉพาะนี้ ย่อมจะช่วยให้ประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการทางอาญา และไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัวอีกต่อไป การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะ เป็นกลไกทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย นอกจากนั้น สำหรับกฎหมายบางฉบับที่กำหนดให้มีโทษทางปกครอง แต่บัญญัติให้ฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอาญาเพื่อบังคับชำระค่าปรับทางปกครองไว้แล้ว สมควรเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยเช่นเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓๙ มีผลให้ความผิดทางอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นความผิดทางพินัยตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ต้องดำเนินการประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้ เป็นผู้ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยในความผิดตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

(๑) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๒) ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา หรือปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ที่มีสถานศึกษาในสังกัด ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร

(๓) ผู้บริหารสถานศึกษาทุกสังกัด

ข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามประกาศนี้ ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย
ตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑
พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓๔ มีผลให้ความผิดทางอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นความผิดทางพินัยตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้องดำเนินการประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้ เป็นผู้ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยในความผิดตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

(๑) ศึกษาธิการจังหวัด

(๒) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๓) ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามประกาศนี้ ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

กฎกระทรวง

การแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา
พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป
ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“การกล่าวหา” หมายความว่า การที่บุคคลใดได้แจ้งต่อข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ ว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยขึ้น โดยรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม และจะแจ้งเป็นหนังสือ หรือด้วยวาจา หรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม

“การแสวงหาข้อเท็จจริง” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานด้วย

“ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายที่กำหนดความผิดทางพินัยบัญญัติให้มีอำนาจในการดำเนินการตามกฎหมายนั้น ทั้งนี้ บรรดาที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคล และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น บรรดาที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หรือปลัดทบวง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง หรือสำนักงานปลัดทบวง แล้วแต่กรณี

(๒) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดกรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม แล้วแต่กรณี

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัด

(๔) ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดรัฐวิสาหกิจ

(๕) ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๖) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา หรือนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ในกรณีท้เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดกองค้การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือกองค้การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณี

(๗) นายกสภาวิชาชีพ ในกรณีท้พนักงานหรือลูกจ้างของสภาวิชาชีพมีอำนาจปรับเป็นพินัย

(๘) ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการหรือคณะบุคคลที่เรียกชื่ออย่างอื่น ตามท้กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

ข้อ ๓ การดำเนินการใด ๆ ในคดีความผิดทางพินัยที่มีบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีเป็นผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา หรือพยาน เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

หมวด ๓

การแสวงหาข้อเท็จจริง

ข้อ ๔ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามีกรกระทำคามผิดทางพินัยเกิดขึ้น ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นเอง มีการกล่าวหา หรือความปรากฏด้วยวิธีอื่นใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเริ่มการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยมีช้ช้

ในกรณีท้ความตามวรรคหนึ่งปรากฏต่อข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ

ข้อ ๕ ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาข้อเท็จจริงสำหรับการกระทำคามผิดทางพินัยที่เกิดขึ้นไม่ว่าในท้องที่ใด ท้ราชอาณาจักร และการแสวงหาข้อเท็จจริงให้กระทำได้ในทุกท้องที่ท้ราชอาณาจักร ทั้งนี้ เว้นแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะได้กำหนดเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้เป็นอย่างอื่น

(๒) ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตาม (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนก็ได้

ข้อ ๖ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าท้สามารถจะทำได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการกระทำคามผิดทางพินัย เพื่อให้รู้ว่ามีการกระทำคามผิดทางพินัยหรือไม่และใครเป็นผู้กระทำคามผิด และในกรณีท้ผู้ถูกกล่าวหาเสนอพยานหลักฐานใด ๆ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของตน ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานนั้นไว้ในสำนวนการแสวงหาข้อเท็จจริง

ข้อ ๗ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือส่งเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดให้ตามที่จำเป็นก็ได้

หมวด ๒

การให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา

ข้อ ๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามีบุคคลกำลังกระทำความผิดทางพินัย หรือ มีพยานหลักฐานซึ่งแทบจะไม่มี ความสงสัยว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดทางพินัย และเจ้าหน้าที่ของรัฐ คนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาให้ผู้ถูกกล่าวหา ทราบข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัย และแจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหาจะมีสิทธิจะให้การทันทีหรือจะให้ถ้อยคำภายหลังภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งก็ได้ หากผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพและมีข้อโต้แย้ง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึก การรับสารภาพและการไม่โต้แย้งนั้นไว้ และให้ผู้กระทำความผิดลงนามไว้เป็นหลักฐาน แล้วออกคำสั่ง ปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ เว้นแต่กรณีการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต้องกระทำเป็นองค์คณะ ให้เสนอองค์คณะเพื่อพิจารณาออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

เมื่อมีผู้กระทำความผิดทางพินัย และมีใช้เป็นกรณีที่จะดำเนินการได้ตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้า หน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายแจ้งข้อกล่าวหา พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัยต่อผู้ถูกกล่าวหาเป็นหนังสือ และแจ้งให้ ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล การแจ้งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้แจ้งต่อผู้จัดการ หรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคลนั้น

ข้อ ๙ การชี้แจง การแก้ข้อกล่าวหา หรือการยอมรับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ถูกกล่าวหาจะทำเป็นหนังสือ หรือทำด้วยวาจา หรือทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ในกรณีที่ทำ ด้วยวาจาให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบันทึกไว้และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงนามไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๐ ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิทำหนังสือแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด ซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วให้เป็นผู้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแทนตนหรือร่วมกับตนได้

ข้อ ๑๑ ถ้าปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาตกเป็นผู้วิกลจริตในระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐระงับการแสวงหาข้อเท็จจริงไว้จนกว่าผู้นั้นจะหายวิกลจริต ในกรณีที่คดีขาดอายุความ ก่อนที่ผู้นั้นจะหายวิกลจริต ให้ยุติเรื่องและจำหน่ายคดีจากสารบบ

ข้อ ๑๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ไม่ว่าจะผู้ถูกกล่าวหา จะได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้พิจารณาจากคำชี้แจงหรือคำแก้ข้อกล่าวหา (ถ้ามี) ประกอบกับข้อเท็จจริงที่แสวงหาได้แล้วเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางพินัย ให้ดำเนินการ สั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ ต่อไป ในกรณีที่ไม่ได้ความว่าผู้นั้นกระทำความผิดทางพินัย หรือมีเหตุ ตามกฎหมายที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ต้องรับโทษ หรือคดีขาดอายุความแล้ว ให้ยุติเรื่องและแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา และผู้กล่าวหาทราบ

ข้อ ๑๓ ภายใต้บังคับแห่งอายุความตามมาตรา ๑๑ การพิจารณาและออกคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามข้อ ๑๒ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา หากมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้การพิจารณาและออกคำสั่งไม่แล้วเสร็จ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่จะขยายระยะเวลาเกินสองครั้งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๓๘

ในกรณีที่จะฟ้องคดีต่อผู้ถูกกล่าวหา เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องส่งสำนวนให้พนักงานอัยการอย่างช้าไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวันก่อนวันที่คดีจะขาดอายุความ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติว่า เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่าการกระทำความผิดทางพินัยไม่ว่าความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา นั้น ตามสมควร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

การชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์
พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ การชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้ชำระตามจำนวนที่ระบุไว้ในคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย ณ สถานที่หรือโดยวิธีการที่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้ในคำสั่งดังกล่าว ผ่านช่องทาง ดังต่อไปนี้

- (๑) ธนาคาร
- (๒) หน่วยบริการรับชำระเงินที่เป็นของรัฐหรือเอกชนตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด
- (๓) เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM)
- (๔) บัตรอิเล็กทรอนิกส์
- (๕) โมบายล์แบงกิง (Mobile Banking)
- (๖) อินเทอร์เน็ตแบงกิง (Internet Banking)
- (๗) สถานที่หรือวิธีการอื่นใดที่สามารถเข้าถึงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

ข้อ ๓ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีช่องทางการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามข้อ ๒ โดยพิจารณาให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ได้โดยสะดวกอย่างน้อยหนึ่งช่องทาง และหน่วยงานของรัฐจะเรียกค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากค่าปรับเป็นพินัยไม่ได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการชำระค่าปรับเป็นพินัย จะกำหนดให้ชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย
พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรวางระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายที่กำหนดความผิดทางพินัยบัญญัติให้อำนาจในการดำเนินการตามกฎหมายนั้น ทั้งนี้ บรรดาที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน นายทะเบียน คณะบุคคล และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น บรรดาที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจปรับเป็นพินัยหรือที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หรือปลัดทบวง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง หรือสำนักงานปลัดทบวง แล้วแต่กรณี

(๒) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดกรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม แล้วแต่กรณี

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัด

(๔) ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดรัฐวิสาหกิจ

(๕) ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๖) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณี

(๗) นายกสภาวิชาชีพ ในกรณีที่พนักงานหรือลูกจ้างของสภาวิชาชีพมีอำนาจปรับเป็นพินัย

(๘) ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการหรือคณะบุคคลที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจปรับเป็นพินัย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง ตามมาตรา ๓๘

ข้อ ๔ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีช่องทางติดต่อสื่อสารโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นใด

ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นใดมีสิทธิยื่นคำร้อง คำรับสารภาพ คำชี้แจง คำแก้ข้อกล่าวหา การปฏิเสธข้อกล่าวหา การแจ้ง ยิน หรือส่งหนังสือหรือเอกสารอื่นใดต่อหน่วยงานของรัฐโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

ในการติดต่อสื่อสารที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการติดต่อผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นใด ให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้เมื่อผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นนั้นยินยอมหรือร้องขอ

ข้อ ๕ ในการดำเนินการปรับเป็นพินัย หากผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดไม่อาจกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎ หรือคำสั่งได้เพราะมีเหตุการณ์ที่จำเป็นอันมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของผู้นั้น ถ้าผู้นั้นมีคำขอหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นสมควร เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขยายระยะเวลา และดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดที่ล่วงมาแล้วเสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการยื่นคำขอ ต้องยื่นคำขอ ภายในสิบห้าวันนับแต่เหตุการณ์เช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง

ข้อ ๖ ในการวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยของรัฐมนตรี ตามมาตรา ๙ วรรคสาม อย่างน้อยต้องกำหนดให้มีผล ดังต่อไปนี้

(๑) ในการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริง ตามมาตรา ๙ (๑) เพื่อกำหนดจำนวนค่าปรับเป็นพินัยในเบื้องต้น จากนั้นจึงพิจารณาข้อเท็จจริง ตามมาตรา ๙ (๒) ถึง (๔) ประกอบ เพื่อใช้เป็นเหตุในการลดหรือเพิ่มจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น

(๒) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัย จำนวนค่าปรับเป็นพินัยต้องไม่ต่ำกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ แต่ต้องไม่เกินอัตราขั้นสูงที่กฎหมายซึ่งบัญญัติ ความผิดทางพินัยกำหนดไว้

(๓) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีฐานะยากจนและกระทำความผิดด้วยความจำเป็น เพื่อยังชีพของตนและครอบครัว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดค่าปรับเป็นพินัยในอัตราต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าสิบบาทหรือไม่น้อยกว่าอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ แล้วแต่กรณี โดยมีให้นำความใน (๒) มาใช้บังคับ

ข้อ ๗ ในการพิจารณาให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยผ่อนชำระตามมาตรา ๙ วรรคสอง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เว้นแต่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย

การกำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาในการผ่อนชำระ ให้พิจารณาจากจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ประกอบกับฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เพื่อไม่ให้กระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้กระทำความผิดทางพินัยและครอบครัว ทั้งนี้ การผ่อนชำระต้องเสร็จสิ้นก่อนขาดอายุความตามมาตรา ๑๑ ไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

ข้อ ๘ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยไม่ได้ออกระเบียบตามข้อ ๖ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามแนวทางตามข้อ ๖

ข้อ ๙ ในการรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจัดทำรายงานเป็นรายเดือน รายไตรมาส หรือรายปี ตามที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนด โดยให้คำนึงถึงปริมาณคดีความผิดทางพินัย

การจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยเพื่อเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตามมาตรา ๑๓ อย่างน้อยต้องระบุข้อมูล ดังต่อไปนี้

(๑) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย

(๒) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัย

(๓) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐส่งสำนวนให้พนักงานอัยการตามมาตรา ๒๓

(๔) จำนวนคดีที่พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล

(๕) จำนวนคดีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางพินัย และจำนวนคดีที่ศาลสั่งยกฟ้องหรือไม่รับไว้พิจารณา

(๖) จำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่ได้รับการชำระ

(๗) จำนวนคดีที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๑๐ โดยแยกคำสั่งตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(๘) ข้อมูลอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้แยกตามประเภทฐานความผิด

การจัดทำข้อมูลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถประมวลผลได้

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดมีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย โดยในกรณีที่กฎหมายกำหนดอัตราค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดไว้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาการปรับเป็นพินัยก็ได้

การพิจารณาปรับเป็นพินัยที่ต้องทำเป็นองค์คณะ ให้องค์คณะประกอบด้วยหัวหน้าองค์คณะหนึ่งคน และองค์คณะอีกไม่น้อยกว่าสองคน

เมื่อรัฐมนตรีกำหนดให้การพิจารณาปรับเป็นพินัยในเรื่องใดอยู่ในอำนาจของผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยเพียงคนเดียว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่พบเห็นการกระทำความผิด หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดจากบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

เมื่อการพิจารณาปรับเป็นพินัยเรื่องใดต้องทำเป็นองค์คณะ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดผู้เป็นหัวหน้าองค์คณะและองค์คณะจากบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง ตามที่เห็นสมควร

ในระหว่างการพิจารณาปรับเป็นพินัย หากมีเหตุที่ทำให้องค์คณะคนใดคนหนึ่งไม่อาจพิจารณาปรับเป็นพินัยต่อไปได้ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐในบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง เพื่อประกอบเป็นองค์คณะแทน

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่การปรับเป็นพินัยกระทำเป็นองค์คณะ ในการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งหัวหน้าองค์คณะและองค์คณะทุกคนมีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัย จะงดออกเสียงมิได้

ให้หัวหน้าองค์คณะตามข้อ ๑๐ วรรคสี่ ถ้ามององค์คณะที่เข้าร่วมพิจารณาที่ละคน ให้ออกความเห็นและลงมติทุกประเด็นที่จะพิจารณา โดยให้หัวหน้าออกความเห็นและลงมติเป็นคนสุดท้าย การวินิจฉัยให้ถือตามความเห็นของฝ่ายข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ออกเสียงลงคะแนนใหม่โดยพลันอีกครั้งหนึ่ง ถ้าคะแนนเสียงยังเท่ากันอีก ให้ถือว่าองค์คณะมีมติในทางที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหามากกว่าหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหาน้อยกว่า แล้วแต่กรณี

องค์คณะที่ร่วมพิจารณาผู้ใดไม่เห็นพ้องด้วยกับเสียงข้างมากมีสิทธิทำความเห็นแย้งแนบไว้ในสำนวน

ข้อ ๑๒ คำสั่งปรับเป็นพินัยหรือยุติการปรับเป็นพินัยต้องทำเป็นหนังสือระบุวัน เดือน ปี และลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือลายมือชื่อขององค์คณะทุกคน แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๓ หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามแนวทางที่ระบุไว้ท้ายระเบียบนี้ คำสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๒๐ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ (๑) ถึง (๕) และจะมีรายละเอียดตามแนวทางที่ระบุไว้ท้ายระเบียบนี้ด้วยก็ได้

ข้อ ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๙ และการจัดทำรายงานตามมาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการปรับเป็นพินัยไว้เป็นหลักฐาน แต่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในทางที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิดทางพินัยในเรื่องอื่นที่มีใช้การพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยหรือการจัดทำรายงานดังกล่าวมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

การเก็บรักษาข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้จัดเก็บโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ศาลกำหนดวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัยโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ การจัดทำสำนวนตามมาตรา ๒๓ ให้จัดทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับวิธีพิจารณาคดีที่ศาลกำหนดดังกล่าว

ข้อ ๑๖ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจกำหนดระเบียบปฏิบัติเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ได้ แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายและระเบียบนี้ โดยให้คำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร

ข้อ ๑๗ ในวาระเริ่มแรกไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ หากมีกรณีที่ไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้หรือการปฏิบัติตามระเบียบนี้ก่อให้เกิดการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจขออนุมัติคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการแตกต่างจากระเบียบนี้ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้ และให้คณะกรรมการมีอำนาจอนุมัติให้ดำเนินการแตกต่างจากระเบียบนี้ได้ตามที่จำเป็น โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเป็นสำคัญ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาการกระทำความผิดทางพนัน

เลขที่ .../...

... (ชื่อหน่วยงานของรัฐ) ...

สถานที่ออกหนังสือ
วันที่ออกหนังสือ
ชื่อผู้ถูกกล่าวหา ที่อยู่
ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพนัน ๑. การกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด รวมทั้งวัน เวลา และสถานที่ที่กระทำความผิด ๒. พยานหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบข้อกล่าวหา (ถ้ามี)
ข้อกฎหมาย (ข้อกล่าวหา โดยระบุมাত্রาที่บัญญัติความผิดทางพนัน พร้อมทั้งอัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ)
ช่องทางการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา (ให้ระบุสถานที่ในการจัดส่งหรือช่องทางติดต่อสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์)
สิทธิในการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา ท่านมีสิทธิที่จะชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ก็ได้ หากท่านไม่ชี้แจงภายในระยะเวลา ... วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะพิจารณาเพื่อมีคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

ลงชื่อ ..... เจ้าหน้าที่ของรัฐ

หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาการกระทำความผิดทางพนัน

เลขที่ .../...

... (ชื่อหน่วยงานของรัฐ) ...

สถานที่ออกหนังสือ
วันที่ออกหนังสือ
ชื่อผู้ถูกกล่าวหา ที่อยู่
ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพนัน ๑. การกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด รวมทั้งวัน เวลา และสถานที่ที่กระทำความผิด ๒. พยานหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบข้อกล่าวหา (ถ้ามี)
ข้อกฎหมาย (ข้อกล่าวหา โดยระบุมাত্রาที่บัญญัติความผิดทางพนัน พร้อมทั้งอัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ)
ช่องทางการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา (ให้ระบุสถานที่ในการจัดส่งหรือช่องทางติดต่อสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์)
สิทธิในการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา ท่านมีสิทธิที่จะชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ก็ได้ หากท่านไม่ชี้แจงภายในระยะเวลา ... วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะพิจารณาเพื่อมีคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

ลงชื่อ ..... หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ/ ผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมาย

คำสั่ง ... (ชื่อหน่วยงานของรัฐ) ...

เลขที่ ... / ...

เรื่อง คำสั่งปรับเป็นพินัย

สถานที่ออกคำสั่ง
วันที่ออกคำสั่ง
ชื่อผู้ถูกกล่าวหา ที่อยู่
<p>๑. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัย (มาตรา ๒๑ (๑))</p> <p>๑.๑ การกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด รวมทั้งวัน เวลา และสถานที่ที่กระทำความผิด</p> <p>๑.๒ คำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา (ถ้ามี)</p> <p>๑.๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณารายละเอียดของการกระทำความผิดและคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาของท่านแล้ว (ถ้ามี) เห็นว่า ท่านกระทำความผิดทางพินัยตามมาตรา... มาตรา... และมาตรา... แห่งพระราชบัญญัติ...</p>
<p>๒. อัตราค่าปรับเป็นพินัยตามกฎหมายและจำนวนค่าปรับเป็นพินัย (มาตรา ๒๑ (๒))</p> <p>๒.๑ อัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายกำหนด</p> <p>การกระทำความผิดของท่าน กฎหมายกำหนดอัตราค่าปรับเป็นพินัย ดังนี้</p> <p>มาตรา ... อัตราค่าปรับ ... บาท</p> <p>มาตรา ... อัตราค่าปรับ ... บาท</p> <p>มาตรา ... อัตราค่าปรับ ... บาท</p> <p> ฯลฯ ฯลฯ</p> <p>๒.๒ จำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดให้ต้องชำระ</p> <p>เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาแล้ว กำหนดให้ท่านต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย ดังนี้</p> <p>มาตรา ... จำนวนค่าปรับ ... บาท</p> <p>มาตรา ... จำนวนค่าปรับ ... บาท</p> <p>มาตรา ... จำนวนค่าปรับ ... บาท</p> <p> ฯลฯ ฯลฯ</p> <p>รวมจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่ท่านต้องชำระทั้งสิ้น ... บาท</p>

๓. ระยะเวลาที่ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันแต่ไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง (มาตรา ๒๑ (๓))

ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยภายใน ... วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนี้

๔. กระบวนการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการต่อไป ถ้าผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด (มาตรา ๒๑ (๔))

ในกรณีที่ท่านปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด เจ้าหน้าที่ของรัฐจะสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐาน เพื่อดำเนินการให้มีการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป

ในการปฏิเสธข้อกล่าวหาสามารถส่งผ่านช่องทางตามข้อ ๗.๒

๕. สิทธิในการขอผ่อนชำระตามมาตรา ๔ วรรคสอง (มาตรา ๒๑ (๕))

ในกรณีที่ท่านไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ มีสิทธิร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือศาลเพื่อผ่อนชำระค่าปรับ โดยให้แจ้งเหตุผลในการขอผ่อนชำระและระบุจำนวนเงินที่ประสงค์ จะผ่อนชำระมาในคำร้องขอผ่อนชำระด้วยผ่านช่องทางตามข้อ ๗.๒

๖. สิทธิในการยื่นคำร้องขอต่อศาลตามมาตรา ๑๐ กรณีไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย (มาตรา ๒๑ (๕))

(๑) ในกรณีที่ท่านเป็นบุคคลธรรมดาและกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจน เหลือหนาทนหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต อาจยื่นคำร้องเพื่อให้ศาล กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงาน สาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้ โดยให้แจ้งเหตุผลประกอบการยื่นคำร้องมาด้วย

(๒) ในกรณีที่ท่านเป็นบุคคลธรรมดาและไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย อาจยื่นคำร้องต่อศาล โดยแสดงเหตุผลอันสมควรเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ เป็นพินัยได้

(๓) การยื่นคำร้องตาม (๑) หรือ (๒) สามารถยื่นผ่านช่องทางตามข้อ ๗.๒

๗. ช่องทางการชำระค่าปรับเป็นพินัย / ปฏิเสธข้อกล่าวหา / ยื่นคำร้อง (มาตรา ๒๑ (๖))

๗.๑ ท่านสามารถชำระค่าปรับเป็นพินัยได้ผ่านช่องทาง ดังต่อไปนี้

- ธนาคาร .... เลขบัญชี ....
- หน่วยบริการรับชำระเงินของ ...
- เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM) ตามบาร์โคดหรือคิวอาร์โคดที่แนบมาด้วยนี้
- บัตรอิเล็กทรอนิกส์
- โมบายล์แบงกิง (Mobile Banking) ตามบาร์โคดหรือคิวอาร์โคดที่แนบมาด้วยนี้
- อินเทอร์เน็ตแบงกิง (Internet Banking) ธนาคาร .... เลขบัญชี ....
- สถานที่หรือวิธีการอื่นใดที่สามารถเข้าถึงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้
- ชำระ ณ จุดรับชำระค่าปรับเป็นพินัยของ...

๗.๒ ท่านสามารถปฏิเสธข้อกล่าวหา / ยื่นคำร้องขอผ่อนชำระ / ยื่นคำร้องขอให้กำหนดค่าปรับ เป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ แทนการชำระค่าปรับเป็นพินัย ตามช่องทางต่อไปนี้

(๑) ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทาง อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕

.....

(๒) ที่อยู่ของหน่วยงานของรัฐในการปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือยื่นคำร้อง หรือส่งหนังสือ หรือเอกสาร

.....

ลงชื่อ ..... เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ออกคำสั่ง
(ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นองค์คณะ ให้ลงลายมือชื่อขององค์คณะทุกคน)

ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด

ว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ

พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัยซึ่งมีวิธีการดำเนินคดีที่แตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญา ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีความผิดทางพินัยเป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงสมควรให้มีระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ อัยการสูงสุดจึงออกระเบียบ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลใช้บังคับ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“อธิบดีอัยการ” หมายความว่า อธิบดีอัยการหรืออธิบดีอัยการภาคที่รับผิดชอบในการดำเนินคดี

“รองอธิบดีอัยการ” หมายความว่า รองอธิบดีอัยการหรือรองอธิบดีอัยการภาคที่รับผิดชอบในการดำเนินคดี

“หัวหน้าพนักงานอัยการ” หมายความว่า อัยการพิเศษฝ่ายที่รับผิดชอบในการดำเนินคดีประจำศาลชั้นต้นหรืออัยการจังหวัดที่รับผิดชอบในการดำเนินคดี

“ผู้กลั่นกรองงาน” หมายความว่า พนักงานอัยการที่มีอาวุโสถัดจากหัวหน้าพนักงานอัยการลงมาซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้กลั่นกรองงาน

“พนักงานอัยการเจ้าของสำนวน” หมายความว่า พนักงานอัยการคนหนึ่งหรือหลายคนหรือคณะทำงาน ผู้ได้รับการสั่งจ่ายสำนวนให้ดำเนินคดีความผิดทางพินัยตามที่ได้รับมอบหมาย และให้หมายความรวมถึงผู้กลั่นกรองงานด้วย

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยอยู่ในบังคับบัญชาหรือภายใต้การกำกับดูแล

“การดำเนินคดี” หมายความว่า การดำเนินการเกี่ยวกับคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

“สำนักงานคดี” หมายความว่า สำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญา

ข้อ ๔ อัยการสูงสุดเป็นผู้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ อัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจออกประกาศ คำสั่ง หลักเกณฑ์และวิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่ง ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๖ เพื่อให้การดำเนินการตามระเบียบนี้ เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว อาจดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

ข้อ ๗ ส่วนวน สารบบ แบบพิมพ์ และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับคดีความผิดทางวินัย ให้เป็นไปตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๘ อธิบดีอัยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้าง และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภายในที่กำหนดในกฎหมาย ประกาศคณะกรรมการอัยการ และคำสั่งสำนักงานอัยการสูงสุด มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผน จัดองค์กรบริหารงานบุคคล อำนาจการประสานงาน การปฏิบัติราชการ ควบคุม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติราชการในความรับผิดชอบ ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย ระเบียบ และคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุด

รองอธิบดีอัยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้าง และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภายในที่กำหนดในกฎหมาย ประกาศคณะกรรมการอัยการ และคำสั่งสำนักงานอัยการสูงสุด รองจากอธิบดีอัยการ มีอำนาจและหน้าที่อำนาจการประสานงานการปฏิบัติราชการ ควบคุม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติราชการในความรับผิดชอบให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย ระเบียบและคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุดและอธิบดีอัยการ

หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้าง และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภายในที่กำหนดในกฎหมาย ประกาศคณะกรรมการอัยการ และคำสั่งสำนักงานอัยการสูงสุด มีอำนาจและหน้าที่อำนาจการประสานงานการปฏิบัติราชการ ควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย ระเบียบ และคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุด อธิบดีอัยการ และรองอธิบดีอัยการ

ข้อ ๙ การมอบหมายให้ดำเนินคดี การควบคุมและการตรวจสอบ เป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาอาจกำหนดการแบ่งภาระหน้าที่ หรือมอบหมายงานให้พนักงานอัยการในบังคับบัญชาคนใดคนหนึ่งปฏิบัติงาน หรือช่วยกลั่นกรองงานเป็นการทั่วไป หรือเป็นการเฉพาะเรื่องก็ได้

การเรียกคืนสำนวน การเปลี่ยนตัวผู้ดำเนินคดี หรือการโอนสำนวน จะกระทำมิได้ เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าเป็นกรณีที่จะเสียความเป็นอิสระในการพิจารณาสิ่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามกฎหมายโดยสุจริต รวดเร็ว เทียบธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง ให้ผู้บังคับบัญชาเรียกคืนสำนวนหรือโอนสำนวนโดยเปลี่ยนตัวพนักงานอัยการเจ้าของสำนวน แล้วให้รายงานอธิบดีอัยการหรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี เพื่อทราบ

ผู้บังคับบัญชาอาจเรียกสำนวนคดีหนึ่งคดีใดที่อยู่ในเขตอำนาจมาตรวจสอบพิจารณาหรือดำเนินคดีเสียเอง หรือจะมอบหมายให้พนักงานอัยการคนใดดำเนินคดีแทนก็ได้ และในกรณีที่เห็นควรกลับความเห็นหรือกลับคำสั่งเดิม ให้เสนอผู้บังคับบัญชาถัดขึ้นไปหนึ่งชั้นเพื่อพิจารณาสั่ง

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ระเบียบนี้มีได้กำหนดไว้ให้นำระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องหาหรือในปัญหาหรือข้อขัดข้องอันเกิดจากการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้หาหรือไปยังอัยการสูงสุด โดยเสนอผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

ข้อ ๑๒ ในการดำเนินคดี หากพบข้อบกพร่องหรือช่องว่างของกฎหมาย ให้พนักงานอัยการรับรายงานพร้อมด้วยความเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขโดยเสนอผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นไปยังอัยการสูงสุด ทั้งนี้ ไม่ว่าคดีจะเสร็จเด็ดขาดแล้วหรือไม่ก็ตาม

หมวด ๒ กระบวนการก่อนฟ้องคดี

ข้อ ๑๓ ก่อนรับสำนวนคดีความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการตรวจสอบข้อมูลบุคคลและพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดี

เมื่อได้รับสำนวนคดีความผิดทางพินัยแล้ว ให้ดำเนินการลงรับสำนวนเข้าไว้ในสารบบคดีความผิดทางพินัยในวันที่รับสำนวน และให้ส่งจ่ายสำนวนโดยเร็ว

ข้อ ๑๔ หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้ส่งจ่ายสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการในบังคับบัญชาและต้องลงชื่อในคำสั่งพร้อมวัน เดือน ปีที่ส่ง แม้จะส่งจ่ายให้ตนเองก็ตาม และการคืนสำนวนคดีความผิดทางพินัย ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาสั่ง

กรณีที่คำสั่งหรือระเบียบนี้มีได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้กำหนดวิธีปฏิบัติเป็นกรณีเฉพาะเรื่องไว้ การคืนสำนวนคดีความผิดทางพินัยในกรณีไม่อยู่ในเขตอำนาจของสำนักงานคดีนั้น ให้พนักงานอัยการสำนักงานคดีนั้นส่งสำนวนคดีคืนเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อส่งไปยังพนักงานอัยการสำนักงานคดีที่คดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจ

ข้อ ๑๕ เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนคดีความผิดทางพินัยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว พนักงานอัยการต้องพิจารณาสำนวนคดีให้เสร็จสิ้นกระแสความด้วยความรอบคอบและรวดเร็ว แล้วจึงมีความเห็นและคำสั่ง

ข้อ ๑๖ กรณีพนักงานอัยการเห็นว่าการรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้พนักงานอัยการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม รวมทั้งมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำได้ตามที่เห็นสมควร หรือสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการก็ได้

การแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนเป็นผู้พิจารณาสั่ง และให้เสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อทราบ

ข้อ ๑๗ ในการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัย ให้พนักงานอัยการพิจารณาเรื่องเงื่อนไข ระเบียบคดีก่อน และพนักงานอัยการพึงระมัดระวังในเรื่องเงื่อนไขระเบียบคดีตลอดระยะเวลาการดำเนินคดี เงื่อนไขระเบียบคดี ได้แก่

(๑) ผู้กระทำความผิดทางพินัยถึงแก่ความตาย

(๒) เมื่อได้มีการชำระค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนตามจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดก่อนศาลชั้นต้น มีคำพิพากษา หรือมีการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนแล้ว

(๓) เมื่อการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นทั้งความผิดทางพินัยและความผิดอาญาซึ่งความผิดอาญา เป็นความผิดที่เปรียบเทียบได้ และได้มีการชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว

(๔) เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำผิดยกเลิกความผิดทางพินัยเช่นนั้น

(๕) เมื่อคดีขาดอายุความ

(๖) มีเหตุคดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติตามกฎหมาย

กรณีที่เกิดมีเงื่อนไขระเบียบคดีในวรรคสอง ให้พนักงานอัยการสั่งคดีว่า “ยุติการดำเนินคดี เพราะ ... (ระบุเงื่อนไขระเบียบคดีหรือเหตุตามกฎหมาย) ...”

การสั่งยุติการดำเนินคดีในวรรคสาม ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเห็นเสนอ หัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่ง

เมื่อมีคำสั่งยุติการดำเนินคดีตามวรรคสามแล้ว ให้พนักงานอัยการแจ้งคำสั่งยุติการดำเนินคดี แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว

ถ้าความปรากฏภายหลังว่าเหตุในการออกคำสั่งตามข้อนี้ไม่ถูกต้องหรือมีเหตุที่ต้องเพิกถอนคำสั่ง ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเห็นเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาสั่งเพิกถอน คำสั่งนั้น

ข้อ ๑๘ ถ้าความปรากฏแก่พนักงานอัยการว่าคดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ให้พนักงานอัยการแถลงข้อเท็จจริงดังกล่าวให้ศาลทราบ

ถ้าความปรากฏต่อศาลเองว่าคดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติและศาลได้สอบถามพนักงานอัยการ ให้พนักงานอัยการแถลงข้อเท็จจริงให้ศาลทราบ

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีหรือมีคำพิพากษายกฟ้องโดยอ้างเหตุคดีความผิดทางพินัย เป็นอันยุติตามข้อ ๑๗ ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาสั่งยุติการดำเนินคดี แต่ถ้าเห็นว่า มีใช้กรณีตามข้อ ๑๗ ให้อุทธรณ์ต่อไป

ข้อ ๑๙ พนักงานอัยการต้องทำความเห็นในสำนวนคดีความผิดทางพินัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานจากการแสวงหาข้อเท็จจริง โดยระบุวัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

(๒) การพิจารณาพยานหลักฐานในสำนวนว่าเป็นพยานหลักฐานซึ่งน่าจะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ เช่น พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ รวมทั้งคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา

(๓) แนวทางการดำเนินคดีจากพยานหลักฐาน คำให้การของผู้ถูกกล่าวหา และข้อกฎหมายจะทำให้ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระค่าปรับเป็นพินัยได้หรือไม่

(๔) คำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องตามฐานความผิดและบทกฎหมาย

ข้อ ๒๐ ในการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัย การพิจารณาฐานความผิดย่อมพิจารณาจากการกระทำที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐกล่าวหา หากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่ากรกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางพินัยฐานอื่นด้วย โดยเป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยหลายบทและความผิดทางพินัยฐานอื่นนั้นเป็นกฎหมายบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่า ให้พนักงานอัยการคืนสำนวนคดีความผิดทางพินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัยต่อไป

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่ากรกระทำดังกล่าวไม่เป็นความผิดทางพินัยฐานอื่นที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่าตามที่พนักงานอัยการได้พิจารณาไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งไปยังหัวหน้าหน่วยงานของรัฐพร้อมด้วยเหตุผล และหากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีความเห็นประการใด ให้พนักงานอัยการดำเนินการไปตามนั้น

หากพนักงานอัยการพิจารณากรกระทำดังกล่าวแล้วเห็นว่าเป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่เป็นความผิดทางพินัยตามที่กล่าวหา แต่เป็นความผิดอาญา

(๒) เป็นความผิดอาญาฐานอื่นด้วย โดยเป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นทั้งความผิดทางพินัยและความผิดอาญา และความผิดอาญาฐานอื่นนั้นเป็นความผิดที่ไม่อาจเปรียบเทียบได้

(๓) เป็นความผิดอาญาฐานอื่นด้วย โดยเป็นการกระทำอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน

ให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจเพื่อพิจารณาดำเนินคดีอาญา ทั้งนี้ หากเป็นกรณี (๑) หรือ (๒) ให้พนักงานอัยการคืนสำนวนคดีความผิดทางพินัยพร้อมแจ้งเหตุผลแห่งการคืนสำนวนนั้นแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบด้วยว่าพนักงานอัยการได้มีหนังสือแจ้งให้พนักงานสอบสวนพิจารณาดำเนินคดีอาญาต่อไปแล้ว

ข้อ ๒๑ ในการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางอาญา หากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นความผิดทางพินัย ให้พนักงานอัยการคืนสำนวนคดีอาญาแก่พนักงานสอบสวน และให้มีหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป

หากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่ากรกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางพินัยฐานอื่น ด้วย โดยเป็นการกระทำอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป

ข้อ ๒๒ ข้าราชการอัยการชั้น ๔ ข้าราชการอัยการชั้น ๕ และข้าราชการอัยการชั้น ๖ ผู้ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าพนักงานอัยการ เมื่อได้รับมอบหมายให้พิจารณาสำนวนคดีความผิดทางวินัยใด ให้ดำเนินคดีนั้นได้เช่นเดียวกับหัวหน้าพนักงานอัยการ และเมื่อสั่งคดีแล้วให้เสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อทราบ กรณีมีคำสั่งฟ้องให้เสนอความเห็นและคำสั่งพร้อมด้วยร่างคำฟ้อง

การเสนอเพื่อทราบ ให้เสนอก่อนยื่นคำฟ้อง เมื่อหัวหน้าพนักงานอัยการมีความเห็นและคำสั่งประการใด ให้ปฏิบัติตามนั้น

กรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนไม่อาจเสนอเพื่อทราบก่อนยื่นคำฟ้อง เช่น คดีจะขาดอายุความฟ้องร้องหรือเหตุอื่นที่อาจทำให้เกิดความเสียหาย ให้เสนอเพื่อทราบภายหลังยื่นคำฟ้องโดยเร็ว

ข้อ ๒๓ ข้าราชการอัยการชั้น ๒ และข้าราชการอัยการชั้น ๓ เมื่อได้รับมอบหมายให้พิจารณาสำนวนคดีความผิดทางวินัยใด ให้ตรวจพิจารณาสำนวนแล้วทำความเห็นเสนอผู้ก่อกองงาน โดยให้ผู้ก่อกองงานสั่งคดีนั้นได้เช่นเดียวกับหัวหน้าพนักงานอัยการ แต่ต้องเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อทราบ และให้นำความในวรรคสองและวรรคสามของข้อ ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม กรณีที่สำนักงานอัยการใดไม่มีผู้ก่อกองงาน หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้และมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจรอได้ ให้ทำความเห็นเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งต่อไป

กรณีมีคำสั่งฟ้อง ให้เสนอความเห็นและคำสั่งพร้อมด้วยร่างคำฟ้อง

ในการสั่งจ่ายสำนวน ให้หัวหน้าพนักงานอัยการระบุชื่อผู้ก่อกองงานในการสั่งจ่ายสำนวนคดีความผิดทางวินัยให้พนักงานอัยการด้วย

ข้าราชการอัยการชั้น ๑ ให้หัวหน้าพนักงานอัยการสั่งจ่ายสำนวนคดีที่เหมาะสมกับสถานภาพ โดยระบุชื่อพนักงานอัยการผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ร่วมตรวจสำนวนด้วย ทั้งนี้ เมื่อข้าราชการอัยการชั้น ๑ ตรวจสำนวนแล้ว ให้ทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาดำเนินการตามระเบียบนี้ต่อไป

ข้อ ๒๔ ในกรณีมีคำสั่งฟ้อง ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้ลงนามในคำฟ้อง เว้นแต่กรณีจำเป็นและเร่งด่วน ให้พนักงานอัยการผู้มีอาวุโสถัดลงมาเป็นผู้ลงนามในคำฟ้อง

ในกรณีที่มิคำสั่งตั้งคณะทำงานเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินคดี ให้หัวหน้าคณะทำงานหรือผู้ที่คณะทำงานมอบหมายเป็นผู้ลงนามในคำฟ้อง

ข้อ ๒๕ ก่อนฟ้องคดีความผิดทางวินัยต่อศาล หากผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัยหรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหา ยื่นหนังสือร้องขอความเป็นธรรมหรือหนังสืออื่นใดต่อพนักงานอัยการ โดยกล่าวอ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ให้พนักงานอัยการรับคำร้องขอความเป็นธรรมดังกล่าวไว้พิจารณาโดยให้คำนึงถึงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันสำคัญแก่คดีที่จะนำไปสู่การพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา

หากประเด็นตามหนังสือดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง เป็นประเด็นที่ปรากฏข้อเท็จจริงอันเป็นที่แน่ชัด จากพยานหลักฐานในสำนวนแล้ว หรือเป็นประเด็นที่ไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการแสวงหา ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือเป็นประเด็นที่ผู้ร้องเคยขอความเป็นธรรมและพนักงานอัยการได้เคยพิจารณาไว้แล้ว หรือการยื่นหนังสือมีลักษณะเป็นการประวิงคดีให้ล่าช้า ให้ทำบันทึกข้อความเสนอความเห็นพร้อมเรื่อง ร้องขอความเป็นธรรมเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการพิจารณาสั่งยุติเรื่องร้องขอความเป็นธรรมนั้น

หากประเด็นตามหนังสือดังกล่าวตามวรรคหนึ่งเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการแสวงหา ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ให้พนักงานอัยการดำเนินการตามข้อ ๑๖ ต่อไป ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่ต้องกลับ ความเห็นหรือกลับคำสั่งเดิม ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาสั่งแล้วให้รายงานอธิบดีอัยการ เพื่อทราบ

ข้อ ๒๖ กรณีปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยผู้ถูกกล่าวหาผิดตัว ให้พนักงานอัยการรีบดำเนินการเพื่อสั่งไม่ฟ้องคดีเกี่ยวกับผู้ถูกกล่าวหาทันทีโดยเร็ว

กรณีมีคำสั่งฟ้องแล้ว หากปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่ามีคำสั่งฟ้องผู้ถูกกล่าวหาผิดตัว ให้พนักงาน อัยการเจ้าของสำนวนรีบดำเนินการเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งไม่ฟ้องคดีเกี่ยวกับ ผู้ถูกกล่าวหาทันทีโดยเร็ว โดยไม่ถือว่าเป็นการกลับความเห็นหรือคำสั่งเดิม

ภายหลังยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว หากปรากฏว่าเป็นการยื่นฟ้องจำเลยผิดตัว ให้พนักงานอัยการ เจ้าของสำนวนรีบดำเนินการเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณามีคำสั่ง และเมื่อหัวหน้าพนักงาน อัยการมีคำสั่งให้ถอนฟ้อง ให้พนักงานอัยการดำเนินการถอนฟ้องคดีที่เกี่ยวกับจำเลยนั้นโดยเร็ว โดยให้ถือว่าคำสั่งให้ถอนฟ้องของหัวหน้าพนักงานอัยการเป็นที่สุด และให้มีหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทราบต่อไป

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง ให้รีบแจ้งคำสั่งไม่ฟ้องพร้อมเหตุผลและ ส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เพื่อพิจารณา

ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของพนักงานอัยการ และทำความเข้าใจ แยกคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ ให้เสนอสำนวนพร้อมกับความเห็นแย้งไปยังหัวหน้าพนักงานอัยการ เพื่อชี้ขาด แต่ในกรณีที่เป็นคำสั่งไม่ฟ้องของหัวหน้าพนักงานอัยการ เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวน พร้อมกับความเห็นแย้งของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแล้ว ให้พนักงานอัยการเสนอสำนวนพร้อมกับ ความเห็นแย้งไปยังอธิบดีอัยการหรือรองอธิบดีอัยการผู้ได้รับมอบหมายเพื่อชี้ขาด

ถ้าคดีจะขาดอายุความ หรือมีเหตุอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ให้พนักงานอัยการฟ้องคดีนั้น ตามความเห็นของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไปก่อน

เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ให้พนักงานอัยการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบเป็นหนังสือ

หมวด ๓
กระบวนการภายหลังมีคำสั่งฟ้อง

ข้อ ๒๘ ในการบรรยายฟ้องให้นำหลักในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และพนักงานอัยการควรยึดหลักต่อไปนี้ด้วย

(๑) ใช้ภาษาอย่างถูกต้อง ใช้ถ้อยคำโดยกระชับไม่ฟุ่มเฟือย แต่ต้องไม่ขาดข้อความจนเป็นเหตุให้จำเลยหลงต่อสู้หรือไม่ทราบว่าจะต่อสู้คดีได้อย่างไร

(๒) บรรยายข้อเท็จจริงให้ครบองค์ประกอบความผิดและบทกฎหมายที่ฟ้อง ในกรณีที่การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรม ให้บรรยายฟ้องแยกแต่ละกรรมเป็นแต่ละข้อให้ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระค่าปรับเป็นพินัยทุกกรรม

(๓) เมื่อเห็นสมควรและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้บรรยายข้อเท็จจริงในสำนวนคดีความผิดทางพินัยที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่จำเลยเพื่อให้ศาลใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยหรือให้จำเลยทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์

ข้อ ๒๙ การระบุฐานความผิดในคำฟ้อง ให้ระบุฐานความผิดที่ฟ้องให้ครบถ้วนและใช้ฐานความผิดหรือองค์ประกอบความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ข้อ ๓๐ ในกฎหมายบางฉบับ นอกจากพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามกฎหมายนั้นแล้วยังมีกฎกระทรวง ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด หรือกฎหมายลำดับรองอื่นที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายได้ออกตามกฎหมายนั้น อันเป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติที่ทำให้เกิดความผิดแก่ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายอีกด้วย พนักงานอัยการต้องบรรยายไว้ในฟ้องด้วยว่าจำเลยได้ทราบกฎกระทรวง ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด หรือกฎหมายลำดับรองอื่นดังกล่าวแล้ว

ข้อ ๓๑ ในการฟ้องคดีความผิดทางพินัย พนักงานอัยการจะฟ้องคดีโดยมีหรือไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาลก็ได้

หมวด ๔
กระบวนการภายหลังศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ข้อ ๓๒ เมื่อศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง หากเป็นกรณีที่ศาลพิพากษาให้จำเลยชำระค่าปรับเป็นพินัยตามฟ้อง ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนเสนอสำนวนพร้อมด้วยรายงานการคดีตามแบบ อ.ก. ๑๓ และความเห็นชั้นศาลพิพากษตามแบบ อ.ก. ๑๔ ต่อหัวหน้าพนักงานอัยการโดยเร็วเพื่อพิจารณามีคำสั่งอุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์ในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายต่อไป

กรณีที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องทุกข้อหาหรือบางข้อหา หรือพิพากษาให้จำเลยชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เต็มตามฟ้องหรือมีคำสั่งยกคำร้องทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งพร้อมเสนอสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้น คำเบิกความพยานโจทก์ จำเลย และเอกสารหลักฐาน

ที่โจทก์จำเลยอ้างส่งศาลในคดีไปยังหัวหน้าพนักงานอัยการโดยเร็ว แต่ในกรณีที่เป็นคำสั่งฟ้องของอธิบดีอัยการ หรือรองอธิบดีอัยการผู้ได้รับมอบหมาย ให้หัวหน้าพนักงานอัยการทำความเห็นและเสนอสำนวนไปยังอธิบดีอัยการเพื่อพิจารณามีคำสั่งอุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์ในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายต่อไปโดยเร็ว

การทำความเห็นตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ระบุข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เห็นด้วยหรือโต้แย้งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น โดยมีรายละเอียดในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายพอสมควร

คดีที่จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนจัดทำรายงานการคดีตามแบบ อ.ก. ๑๓ โดยละเอียดว่าได้รับสำเนาอุทธรณ์จากศาลเมื่อใด และให้มีความเห็นเสนอต่อหัวหน้าพนักงานอัยการโดยเร็ว เพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป

ข้อ ๓๓ ในกรณีที่ออกคำสั่งอุทธรณ์หรือแก้อุทธรณ์ ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนรับผิดชอบในการทำคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์ แล้วดำเนินการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์ต่อไป

ข้อ ๓๔ การบังคับคดีผู้กระทำความผิดทางทินัยตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้นำระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

นารี ตันตเสถียร

อัยการสูงสุด

ที่ อส ๐๐๐๗(ทก)/ว ๓๐๖

สำนักงานอัยการสูงสุด
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๗ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

เรียน รองอัยการสูงสุด ผู้ตรวจการอัยการ อธิบดีอัยการ อธิบดีอัยการภาค อัยการพิเศษฝ่าย เลขานุการ
อัยการสูงสุด เลขาธิการสถาบันนิติวัชร์ อัยการจังหวัด ผู้อำนวยการสถาบัน เลขานุการสำนักงาน
อัยการสูงสุด และผู้อำนวยการสำนักงาน

อ้างถึง หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(ทก)/ว ๑๗๖ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานอัยการสูงสุดได้แจ้งให้ทราบว่ายัยการสูงสุดได้ออกระเบียบ
สำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งได้ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ โดยระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลใช้บังคับเป็นต้นไป จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ
เกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ
จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิด
ทางพินัยของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๖

จึงเรียนมาเพื่อทราบและประกอบการพิจารณาในการปฏิบัติราชการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำนาจ เจตน์เจริญรักษ์)

อธิบดีอัยการ สำนักงานวิชาการ รักษาการในตำแหน่ง
รองอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน
อัยการสูงสุด

สำนักงานวิชาการ
สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย
โทร./โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๔๔๔๑
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : dlaw@ago.go.th

วันสถาปนาองค์กรอัยการ ครบรอบ ๑๓๐ ปี ๑ เมษายน ๒๕๖๖

แนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดี
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

สำนวนคดีความผิดทางพินัยมีข้อพิจารณาเบื้องต้นในการดำเนินคดีตามแนวทางปฏิบัติ ดังต่อไปนี้
ข้อความเป็นเบื้องต้น

“ความผิดทางพินัย” คือ การกระทำหรืองดเว้นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎหมายนั้นบัญญัติให้ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

(๑) กฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๖๘ ฉบับ เฉพาะความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวจะถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

(๒) กฎหมายในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๓๓ ฉบับ เฉพาะความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวจะถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยโดยการตราพระราชกฤษฎีกา

(๓) กฎหมายในบัญชี ๓ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๓ ฉบับ เฉพาะความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองจะถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

(๔) ข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งกำหนดความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวจะถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

(๕) กฎหมายเฉพาะอื่นที่กำหนดให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย หรือที่กำหนดความผิดทางพินัยไว้เป็นการเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติพิษกระท่อม พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้น

ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ และบัญชี ๒ ที่ไม่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ได้แก่

(ก) ความผิดที่มีโทษจำคุกหรือโทษที่สูงกว่าสำหรับกรณีที่เป็นผู้กระทำความผิดแต่มีโทษปรับสถานเดียวสำหรับกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดเพียงคนเดียว

(ข) ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวแต่มีเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำความผิดอีกหรือเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

ข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับความผิดทางพินัย

กรณีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดโทษจำคุกหรือโทษปรับอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ไม่เกินที่กฎหมายนั้นกำหนด จะเปลี่ยนอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะในการกำหนดโทษปรับอาญาเป็นการปรับเป็นพินัย ไม่เกินอัตราที่กำหนดสำหรับการกำหนดโทษปรับอาญา ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

การดำเนินคดีความผิดทางพินัย

๑. การดำเนินการชั้นตรวจรับสำนวน

๑.๑ การตรวจสอบเอกสารและพยานหลักฐานในสำนวน (ระเบียบฯ ข้อ ๑๓)

สำนวนคดีความผิดทางพินัยอย่างน้อยควรประกอบด้วยเอกสาร ดังนี้

๑.๑.๑ เอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งต้องเป็นหลักฐานที่ทางราชการออกให้ที่สามารถยืนยันตัวและที่อยู่ปัจจุบันของผู้ถูกกล่าวหาได้

๑.๑.๑.๑ กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏชื่อตัว ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน และรูปภาพ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาข้อมูลทะเบียนราษฎรซึ่งพิมพ์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางของกรมการปกครองด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สำเนาหนังสือเดินทางในกรณีเป็นบุคคลต่างด้าว เป็นต้น

๑.๑.๑.๒ กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล ต้องมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับนิติบุคคล เช่น หนังสือรับรองนิติบุคคล เป็นต้น

๑.๑.๒ เอกสารและพยานหลักฐานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในการกระทำผิด เช่น รายงานสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐาน เป็นต้น

๑.๑.๓ เอกสารและพยานหลักฐานเกี่ยวกับข้อกฎหมายและการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย เช่น หนังสือแจ้งข้อกล่าวหา/บันทึกแจ้งข้อกล่าวหาด้วยวาจาและการรับสารภาพและการไม่ได้แย้ง, หลักฐานการส่งหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา, คำสั่งปรับเป็นพินัย, หลักฐานการส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ, หลักฐานการชำระค่าปรับเป็นพินัย, สำเนากฎหมายระดับพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายลำดับรอง รวมทั้งประกาศหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานของรัฐที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมาย, หลักฐานการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัย, หลักฐานการชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบในความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับคดีความผิดทางพินัย เป็นต้น

๑.๑.๔ เอกสารและพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องตามสมควร (ถ้ามี) เช่น หลักฐานการติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับผู้ถูกกล่าวหาที่ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์, รายละเอียดวิธีการคำนวณค่าปรับ, เอกสารซึ่งทำขึ้นเพื่อแสดงถึงสถานที่เกิดเหตุ, บัญชีทรัพย์สิน, รายงานการตรวจพิสูจน์, พยานวัตถุ เป็นต้น

๑.๑.๕ สำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นไฟล์ประเภท PDF หรือ PDF/A ส่วนรูปภาพให้บันทึกเป็นไฟล์ประเภท JPEG ให้สอดคล้องกับประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย ซึ่งจัดส่งเป็นอุปกรณ์บันทึกข้อมูล หรือส่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

เมื่อเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบข้อมูลบุคคล พยานหลักฐาน และไฟล์สำนวนคดีความผิดทางพินัยแล้ว ให้ดำเนินการลงรับสำนวนในสารบบคดีความผิดทางพินัยในวันที่รับสำนวนและดำเนินการในส่วนอื่นต่อไป แต่ถ้าสำนักงานคดีที่รับสำนวนไว้เป็นสำนักงานคดีที่มีอธิบดีอัยการเป็นผู้บังคับบัญชา ให้เสนอสำนวนต่ออธิบดีอัยการเพื่อมอบหมายสำนวนไปยังสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายในสังกัดต่อไป

๑.๒ การประสานงานกับผู้ถูกกล่าวหา

๑.๒.๑ ในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยนั้น ผู้ถูกกล่าวหาไม่จำเป็นต้องปรากฏตัวต่อพนักงานอัยการ เนื่องจากในการฟ้องคดีความผิดทางพินัยไม่จำเป็นต้องมีตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาล

๑.๒.๒ ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาปรากฏตัวต่อพนักงานอัยการ ให้เจ้าหน้าที่สำนักงานคดีนั้น สอบถามช่องทางการติดต่อกับผู้ถูกกล่าวหาและบันทึกให้ปรากฏไว้ในสำนวนด้วย เช่น หมายเลขโทรศัพท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หรือช่องทางการติดต่อผ่านแอปพลิเคชันอื่นๆ เป็นต้น เพื่อใช้ในการ ประสานงานแจ้งวันนัดและศาลที่จะฟ้องคดีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบเมื่อพนักงานอัยการมีความเห็นและคำสั่งฟ้อง อันเป็นการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงขั้นตอนในการดำเนินคดีความผิด ทางพินัย

๒. การดำเนินการขึ้นทำความเห็นและคำสั่ง

ในสำนวนคดีความผิดทางพินัย ให้พนักงานอัยการทำความเห็นและคำสั่งตามแบบพิมพ์ ที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

๒.๑ กรณีสำนวนมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วน (ระเบียบฯ ข้อ ๑๖)

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานยังไม่ถูกต้องครบถ้วนเพียงพอที่จะทำ ความเห็นและคำสั่ง ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเห็นและมีคำสั่งแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม รวมทั้งมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือมีคำสั่ง เป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามประเด็นที่พนักงานอัยการกำหนดก็ได้ เมื่อมีคำสั่งแล้วให้เสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อทราบ

หนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมให้ใช้แบบพิมพ์ตามที่สำนักงานอัยการ สูงสุดกำหนด ส่วนหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือหนังสือแจ้งให้บุคคลทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ ให้ทำเป็น หนังสือราชการ ทั้งนี้ หนังสือตามที่กล่าวมานั้นให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนลงนาม

เมื่อข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้พิจารณามีความเห็นและคำสั่งต่อไป

๒.๒ กรณีสำนวนมีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานถูกต้องครบถ้วน (ระเบียบฯ ข้อ ๑๕, ๑๔)

๒.๒.๑ การตรวจสอบเขตอำนาจของศาลและเขตอำนาจของสำนักงานคดี (ระเบียบฯ ข้อ ๑๔)

(๑) ในการทำความเห็นและคำสั่ง ให้พึงตรวจสอบอายุของผู้ถูกกล่าวหา สถานที่เกิดเหตุ ฐานความผิดทางพินัย และข้อมูลอื่น เพื่อให้ทราบถึงเขตอำนาจของศาลและเขตอำนาจของสำนักงานคดี ทั้งนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญาที่มี เขตอำนาจ หรือศาลชั้นอุทธรณ์ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิด ทางพินัย โดยมีข้อพิจารณาดังนี้

- ในกรณีที่ปรากฏแน่ชัดว่าความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้นใน เขตอำนาจของศาลใด ไม่ว่าจะมิผู้ถูกกล่าวหาคนเดียวหรือหลายคนก็ตาม สำนักงานคดีที่มีอำนาจรับสำนวนไว้ พิจารณา ได้แก่ สำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลนั้น

- ในกรณีที่ความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในหลายท้องที่ สำนักงานคดีที่มีอำนาจ รับสำนวนไว้พิจารณา ได้แก่ สำนักงานคดีท้องที่ใดท้องที่หนึ่งที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพินัย ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลใดศาลหนึ่งที่เกี่ยวข้อง

- ในกรณีที่มิปรากฏชัดว่าความผิดเกิดขึ้นในท้องที่ใด สำนักงานคดีที่มีอำนาจ รับสำนวนไว้พิจารณา ได้แก่ สำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจ ของศาลที่ผู้ถูกกล่าวหาที่มีอยู่ ทั้งนี้ หากไม่ทราบที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐาน ทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และหากมิผู้ถูกกล่าวหาหลายคน สำนักงานคดีที่มีอำนาจ

รับสำนวนไว้พิจารณา ได้แก่ สำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพนันที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่ผู้ถูกกล่าวหาคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่

(๒) ในกรณีที่ปรากฏว่าสำนวนไม่อยู่ในเขตอำนาจของสำนักงานคดีนั้น ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเห็นเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการพิจารณามีคำสั่งและให้พนักงานอัยการคืนสำนวนคดีให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อดำเนินการส่งไปยังพนักงานอัยการสำนักงานคดีที่คดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจต่อไป

๒.๒.๒ การพิจารณาเรื่องเงื่อนไขขอประกันคดี (ระเบียบฯ ข้อ ๑๗)

การพิจารณาเรื่องเงื่อนไขขอประกันคดีความผิดทางพนัน ให้พิจารณาตามระเบียบฯ ข้อ ๑๗ ทั้งนี้ หากปรากฏเงื่อนไขขอประกันคดี ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเห็นเสนอหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งยุติการดำเนินคดี

เมื่อมีคำสั่งยุติการดำเนินคดีแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบเพื่อดำเนินการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

กรณีมีเหตุให้เพิกถอนคำสั่งยุติการดำเนินคดี ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเห็นเสนอให้หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาสั่งเพิกถอนคำสั่งยุติการดำเนินคดีและมีคำสั่งเกี่ยวกับการดำเนินคดีความผิดทางพนันต่อไป

๒.๒.๓ การคืนสำนวน (ระเบียบฯ ข้อ ๑๔, ๒๐)

(๑) กรณีกรรมเดียวเป็นความผิดทางพนันหลายบท

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดทางพนันฐานอื่นด้วย และความผิดฐานอื่นที่ไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหา นั้นเป็นกฎหมายบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่า ให้หัวหน้าพนักงานอัยการสั่งคืนสำนวนคดีความผิดทางพนัน และให้พนักงานอัยการคืนสำนวนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาแล้วแจ้งยืนยันว่าการกระทำดังกล่าวไม่เป็นความผิดทางพนันฐานอื่น ให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งไปยังหัวหน้าหน่วยงานของรัฐพร้อมเหตุผล หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีความเห็นประการใด ให้ดำเนินการไปตามนั้น

(๒) กรณีกรรมเดียวไม่เป็นความผิดทางพนัน

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่เป็นความผิดทางพนัน แต่เป็นความผิดอาญา ให้หัวหน้าพนักงานอัยการสั่งคืนสำนวนคดีความผิดทางพนันและสั่งให้มีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคำเนนคดีอาญาต่อไป แล้วให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคำเนนคดีอาญาต่อไป และคืนสำนวนพร้อมแจ้งเหตุผลแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ทราบว่าพนักงานอัยการได้มีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนพิจารณาคำเนนคดีอาญาแล้ว

(๓) กรณีกรรมเดียวเป็นความผิดทางพนันและความผิดอาญาฐานอื่น

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นทั้งความผิดทางพนันและความผิดอาญาฐานอื่น และความผิดอาญานั้นเป็นความผิดที่ไม่อาจเปรียบเทียบได้ ให้หัวหน้าพนักงานอัยการสั่งคืนสำนวนคดีความผิดทางพนันและสั่งให้มีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคำเนนคดีอาญาต่อไป แล้วให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคำเนนคดีอาญาต่อไป และคืนสำนวนพร้อมแจ้งเหตุผลแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ทราบว่าพนักงานอัยการได้มีหนังสือแจ้งให้พนักงานสอบสวนพิจารณาคำเนนคดีอาญาแล้ว

(๔) กรณีเป็นความผิดทางพินัยและเป็นความผิดอาญาฐานอื่นซึ่งเป็นความผิดหลายกรรม

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นความผิดทางพินัยและเป็นความผิดอาญาฐานอื่นด้วยซึ่งเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้พนักงานอัยการสั่งฟ้องสำหรับฐานความผิดทางพินัยและสั่งให้มีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาดำเนินคดีอาญาต่อไปสำหรับความผิดอาญา โดยให้มีหนังสือแจ้งพนักงานสอบสวนในท้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาดำเนินคดีอาญาต่อไปด้วย

๒.๒.๔ กรณีมีคำสั่งฟ้อง (ระเบียบฯ ข้อ ๑๙, ๒๒, ๒๓)

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นความผิดทางพินัยตามที่ถูกกล่าวหา ให้พนักงานอัยการมีความเห็นและคำสั่งฟ้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้ (๑) ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานจากการแสวงหาข้อเท็จจริง โดยระบุวัน เวลา สถานที่เกิดเหตุและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (๒) การพิจารณาพยานหลักฐานในสำนวนว่าเป็นพยานหลักฐานซึ่งน่าจะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ เช่น พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ รวมทั้งคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา (๓) แนวทางการดำเนินคดีจากพยานหลักฐาน คำให้การของผู้ถูกกล่าวหา และข้อกฎหมายจะทำให้ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระค่าปรับเป็นพินัยได้หรือไม่ และ (๔) คำสั่งฟ้องตามฐานความผิดและบทกฎหมาย

กรณีมีคำสั่งฟ้องแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งกำหนดวันและเวลายื่นฟ้องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบเพื่อดำเนินการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบต่อไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหา แต่ถ้าผู้ถูกกล่าวหาแจ้งช่องทางการติดต่อสื่อสารไว้ ให้แจ้งผู้ถูกกล่าวหาทราบกำหนดวันและเวลายื่นฟ้องตามช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ผู้ถูกกล่าวหาแจ้งไว้อีกทางหนึ่งด้วย

๒.๒.๕ กรณีมีคำสั่งไม่ฟ้อง (ระเบียบฯ ข้อ ๑๙, ๒๗)

หากพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่เป็นความผิดทางพินัยตามที่ถูกกล่าวหา ให้พนักงานอัยการมีความเห็นและคำสั่งไม่ฟ้อง โดยมีรายละเอียดตามระเบียบฯ ข้อ ๑๙ และให้รีบแจ้งคำสั่งไม่ฟ้องพร้อมเหตุผล และส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณา เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐทำความเห็นและส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยกลับมายังพนักงานอัยการแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการซึ่งมิใช่หัวหน้าพนักงานอัยการ ถ้าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ฟ้อง ให้เสนอสำนวนพร้อมกับความเห็นแย้งไปยังหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อชี้ขาด

(๒) กรณีคำสั่งไม่ฟ้องของหัวหน้าพนักงานอัยการ ถ้าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ฟ้อง ให้เสนอสำนวนพร้อมกับความเห็นแย้งไปยังอธิบดีอัยการหรือรองอธิบดีอัยการผู้ได้รับมอบหมายเพื่อชี้ขาด

(๓) ถ้าคดีจะขาดอายุความ หรือมีเหตุอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ให้พนักงานอัยการฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไปก่อน

(๔) เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ถูกกล่าวหาและหน่วยงานของรัฐทราบ

๒.๓ กรณีร้องขอความเป็นธรรม (ระเบียบฯ ข้อ ๒๕)

กรณีผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหา ยื่นหนังสือร้องขอความเป็นธรรมหรือหนังสืออื่นใดโดยกล่าวอ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ให้พนักงานอัยการ

พิจารณาหนังสือดังกล่าวโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันสำคัญแก่คดีที่จะนำไปสู่การพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา ดังนี้

(๑) กรณีพิจารณาแล้วเห็นว่า หนังสือดังกล่าวเป็นประเด็นที่ปรากฏข้อเท็จจริงอันเป็นที่แน่ชัดจากพยานหลักฐานในสำนวนแล้ว หรือเป็นประเด็นที่ไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือเป็นประเด็นที่เคยขอความเป็นธรรมและได้เคยพิจารณาไว้แล้ว หรือการยื่นหนังสือมีลักษณะเป็นการประวิงคดีให้ล่าช้า ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำบันทึกข้อความเสนอความเห็นพร้อมเรื่องร้องขอความเป็นธรรมต่อหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสิ่งยุติเรื่องร้องขอความเป็นธรรม

(๒) กรณีพิจารณาแล้วเห็นว่า หนังสือดังกล่าวเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนพิจารณาทำความเข้าใจและมีคำสั่งแล้วดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม รวมทั้งมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำตามที่เห็นสมควร หรือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ทั้งนี้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่ต้องกลับความเห็นหรือคำสั่งเดิม ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาสิ่งแล้วให้รายงานอธิบดีอัยการเพื่อทราบ

๒.๔ ข้อพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางอาญาเพิ่มเติม (ระเบียบฯ ข้อ ๒๑)

(๑) หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นความผิดทางพินัย ให้หัวหน้าพนักงานอัยการคืนสำนวนคดีอาญาแก่พนักงานสอบสวน และให้มีหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป ทั้งนี้ หนังสือแจ้งคืนสำนวนและหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ทำเป็นหนังสือราชการ

(๒) หากพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางพินัยฐานอื่นด้วย โดยเป็นการกระทำอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป และให้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาไปยังพนักงานสอบสวนด้วย โดยไม่ต้องคืนสำนวนคดีความผิดทางอาญาแก่พนักงานสอบสวนแต่อย่างใด ทั้งนี้ หนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและหนังสือแจ้งผลการพิจารณาไปยังพนักงานสอบสวน ให้ทำเป็นหนังสือราชการ

๓. การดำเนินการชั้นศาล (ระเบียบฯ หมวด ๓)

๓.๑ การบรรยายคำฟ้อง

คำฟ้องให้ทำเป็นหนังสือ โดยให้นำหลักในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และมีรายละเอียดเพียงพอที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี ซึ่งอย่างน้อยควรมีรายละเอียดดังนี้

- รายละเอียดตำแหน่งของพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์
- ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ และสัญชาติของจำเลย
- ฐานความผิดทางพินัย
- การกระทำที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิดทางพินัยรวมถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ โดยบรรยายข้อเท็จจริงครบองค์ประกอบความผิด

สถานที่ โดยบรรยายข้อเท็จจริงครบองค์ประกอบความผิด

- ในกรณีมีกฎหมายเฉพาะ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด หรือกฎหมายลำดับรองอื่นที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายได้ออกตามกฎหมายนั้น อันเป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติที่ทำให้เกิดความผิดแก่ผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย ให้บรรยายไว้ในคำฟ้องด้วยว่าจำเลยได้ทราบกฎหมาย ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด หรือกฎหมายลำดับรองอื่นที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายได้ออกตามกฎหมายนั้นแล้ว

- กรณีที่การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรม ให้บรรยายฟ้องแยกแต่ละกรรมเป็นแต่ละข้อให้ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระค่าปรับเป็นพินัยทุกกรรม

- ข้อเท็จจริงอื่นที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่จำเลย เพื่อให้ศาลใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยหรือให้จำเลยทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ ในกรณีที่พิจารณาแล้วเห็นสมควรบรรยายข้อเท็จจริงดังกล่าวเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

- คำขอท้ายคำฟ้อง ให้อ้างบทกฎหมายที่ฟ้องและมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางพินัย ซึ่งนอกจากจะอ้างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามกฎหมายนั้น (หากมี) แล้ว ให้อ้างกฎกระทรวง ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด หรือกฎหมายลำดับรองอื่นที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายได้ออกตามกฎหมายนั้น อันเป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติที่ทำให้เกิดความผิดแก่ผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย (หากมี) ด้วย

๓.๒ การดำเนินการในวันยื่นฟ้อง

(๑) ในวันยื่นฟ้องนั้นจะมีหรือไม่มีตัวจำเลยไปศาลก็ได้ โดยให้แนบหลักฐานที่ทางราชการออกให้ที่สามารถยืนยันตัวของจำเลยได้ซึ่งปรากฏรูปภาพและที่อยู่ของจำเลย และแนบสำเนาหลักฐานดังกล่าวไปพร้อมกับคำฟ้องด้วย เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาข้อมูลทะเบียนราษฎรซึ่งพิมพ์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางของกรมการปกครองด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สำเนาหนังสือเดินทางในกรณีเป็นบุคคลต่างด้าว เป็นต้น

(๒) ในกรณียื่นคำฟ้องในรูปแบบเอกสาร ให้ส่งสำเนาคำฟ้องให้เพียงพอกับจำนวนของจำเลยไปพร้อมกับคำฟ้อง และส่งอุปกรณ์บันทึกข้อมูลซึ่งมีไฟล์สำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไปพร้อมกันด้วย ทั้งนี้ สำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ให้จัดทำหรือแปลงเป็นไฟล์ตามที่กำหนดไว้ในประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัยด้วย

(๓) ในกรณียื่นคำฟ้องผ่านระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (Court Integral Online Service : CIOS) ให้ส่งสำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบไปในคราวเดียวกันด้วย โดยไม่ต้องส่งสำเนาคำฟ้องผ่านระบบ

๓.๓ การดำเนินการในชั้นพิจารณาคดีของศาล

(๑) ถ้าจำเลยไม่ยื่นคำแถลงความประสงค์ในการต่อสู้คดีหรือไม่มาแถลงความประสงค์ในการต่อสู้คดีภายในกำหนดเวลา ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำฟ้องและหมายเรียก หรือจำเลยแถลงไม่ประสงค์ต่อสู้คดี ศาลจะพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐและจะมีคำพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้

(๒) ถ้าจำเลยประสงค์ต่อสู้คดี ศาลจะสอบถามจำเลยว่าประสงค์จะโต้แย้งในปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดทางพินัยหรือจำนวนค่าปรับเป็นพินัย จากนั้นศาลจะพิจารณาว่าจำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานหรือไม่ หากศาลเห็นว่าจำเป็นต้องสืบพยานหลักฐาน ให้พนักงานอัยการนำพยานหลักฐานเข้าสืบตามคำสั่งศาลและตามกำหนดนัด ในกรณีนี้ให้พนักงานอัยการยื่นบัญชีระบุพยานและขอให้ศาลหมายเรียกพยานหลักฐานที่พนักงานอัยการอ้างเป็นพยานโดยไม่สามารถนำมาศาลเองได้ รวมถึงนำพยานบุคคลเข้าเบิกความต่อศาลและนำพยานหลักฐานอื่นเข้าสืบในวันนัดของศาลด้วย

ในการส่งหมายเรียกพยานโจทก์นั้น ให้พนักงานอัยการส่งหนังสือพร้อมหมายเรียกพยานไปยังเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบสำนวนเพื่อดำเนินการส่งหมายเรียกให้พยานทราบต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการติดต่อพยานมาเบิกความต่อศาล พนักงานอัยการอาจแจ้งให้พยานทราบโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มเติมตามที่พยานให้ข้อมูลไว้หรือโดยวิธีการอื่นก็ได้

(๓) ในกรณีพนักงานอัยการประสงค์ให้ศาลมีหนังสือแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้จัดทำคำร้องขอให้ศาลมีหนังสือแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และยื่นผ่านระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (Court Integral Online Service : CIOS) ก่อนวันนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง และติดตามเพื่อรับทราบคำพิพากษาหรือคำสั่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

๓.๔ กรณีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล (ระเบียบฯ ข้อ ๑๘)
กรณีปรากฏเหตุให้คดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ให้พนักงานอัยการแถลงข้อเท็จจริงให้ศาลทราบ

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีหรือมีคำพิพากษายกฟ้องโดยอ้างเหตุคดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาสั่งยุติการดำเนินคดี แต่ถ้าเห็นว่ามิใช่ตามที่ศาลมีคำสั่งให้อุทธรณ์ต่อไป

๓.๕ การประสานงาน และการดำเนินการเกี่ยวกับคดีผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์
เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินคดีความผิดทางพินัยและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้ใช้การดำเนินคดีโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก โดยให้หัวหน้าพนักงานอัยการประสานไปยังผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ในการดำเนินการเกี่ยวกับการเข้าใช้ระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (Court Integral Online Service : CIOS)

๔. การดำเนินการภายหลังศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ระเบียบฯ ข้อ ๑๘ และหมวด ๔)

๔.๑ การเสนอความเห็น
เมื่อศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งหรือพนักงานอัยการทราบคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนเสนอความเห็นพร้อมสำนวนต่อหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณามีคำสั่งอุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายหรือมีคำสั่งอื่นใดต่อไป แต่ในกรณีเป็นคำสั่งฟ้องของอธิบดีอัยการหรือรองอธิบดีอัยการผู้ได้รับมอบหมาย ให้หัวหน้าพนักงานอัยการเสนอความเห็นพร้อมสำนวนไปยังอธิบดีอัยการเพื่อพิจารณามีคำสั่งอุทธรณ์หรือไม่อุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายหรือมีคำสั่งอื่นใดต่อไป

ในคดีที่จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนมีความเห็นเสนอต่อหัวหน้าพนักงานอัยการเพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป

๔.๒ การทำคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์
ในกรณีมีคำสั่งอุทธรณ์หรือให้แก้อุทธรณ์ ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนเป็นผู้ดำเนินการทำคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์ และลงนามในฐานะผู้เรียงในคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์แล้วแต่กรณี เสนอหัวหน้าพนักงานอัยการลงนามในฐานะผู้อุทธรณ์หรือผู้แก้อุทธรณ์แล้วแต่กรณี แล้วให้พนักงานอัยการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์ต่อศาล

๔.๓ การแจ้งผลคำพิพากษาหรือคำสั่ง
เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุด ให้พนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งผลคำพิพากษาหรือคำสั่งไปยังหน่วยงานของรัฐตามแบบพิมพ์ที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

๔.๔ การดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี
ในกรณีที่ศาลได้ออกหมายบังคับคดีและสำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพินัยได้รับสำเนาหมายบังคับคดีแล้ว ไม่ว่าจะคดีนั้นจะเป็นคดีที่พนักงานอัยการหรือผู้อื่นเป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดี

ต่อศาลหรือเป็นคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยโดยมิได้มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้สำนักงานคดีดังกล่าวส่งสำเนาหมายบังคับคดีพร้อมสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลและเอกสารในสำนวนคดีที่จำเป็นแก่การบังคับคดี เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของจำเลยหรือผู้กระทำความผิดทางพินัย เป็นต้น ไปยังสำนักงานการบังคับคดีหรือสำนักงานอัยการภาคเพื่อดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ต่อไป

เมื่อสำนักงานการบังคับคดีหรือสำนักงานอัยการภาคได้รับเอกสารดังกล่าวจากศาลหรือจากสำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีความผิดทางพินัย ให้ดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ต่อไป โดยให้สำนักงานอัยการที่เกี่ยวข้อง พนักงานอัยการ และเจ้าหน้าที่ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีโดยอนุโลม

๔.๕ การดำเนินคดีในชั้นร้องขอให้พิจารณาพิพากษาใหม่

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้พิจารณาพิพากษาใหม่และให้ดำเนินการพิจารณาพิพากษาใหม่ ให้สำนักงานคดีที่เกี่ยวข้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปเสมือนกรณีรับสำนวนคดีใหม่ แล้วนำสำนวนเลขรับเดิมและสำนวนเลขรับใหม่ผูกติดไว้ด้วยกัน

๕. กำหนดอายุความและการดำเนินการตามบทเฉพาะกาล

๕.๑ อายุความ

อายุความคดีความผิดทางพินัยเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๑๑ ซึ่งกำหนดว่าในคดีความผิดทางพินัย ถ้ามิได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือฟ้องภายในกำหนดสองปี นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ เว้นแต่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

สำนวนคดีความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของพนักงานอัยการนั้น พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนพึงระมัดระวังเรื่องกำหนดอายุความ ซึ่งยังคงดำเนินการฟ้องต่อศาลภายในกำหนดอายุความเดิม เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๔๔ กำหนดว่าบรรดาความผิดทางพินัยที่เปลี่ยนจากความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ หรือความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๔๓ ที่ได้กระทำก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ให้มีอายุความตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยดังกล่าว ในกรณีที่กฎหมายที่มีโทษปรับทางปกครองได้ไม่ได้กำหนดอายุความไว้ในกฎหมายนั้น ให้มีอายุความตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๕.๒ การดำเนินการเกี่ยวกับคดีความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นคดีความผิดทางพินัยที่ยังดำเนินคดีไม่เสร็จเด็ดขาด

๕.๒.๑ บรรดาความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของพนักงานอัยการให้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีเป็นความผิดทางพินัยเพียงอย่างเดียว ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดเดียวหรือหลายกรรมก็ตาม ให้พนักงานอัยการมีหนังสือส่งเรื่องไปให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการต่อไปภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย

(๒) กรณีการกระทำความผิดเดียวเป็นทั้งความผิดอาญาและความผิดทางพินัย ให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดีในส่วนของความผิดอาญาต่อไป โดยไม่ต้องมีความเห็นในส่วนของความผิดทางพินัย

(๓) กรณีเป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้พนักงานอัยการพิจารณาเป็นรายกรรม ดังนี้

(ก) ให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดีในกรรมที่เป็นความผิดอาญาหรือกรรมที่เป็นทั้งความผิดอาญาและความผิดทางพินัยโดยไม่ต้องมีความเห็นในส่วนของความผิดทางพินัย

(ข) ให้พนักงานอัยการมีหนังสือส่งเรื่องไปให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการต่อไปภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย สำหรับกรรมที่เป็นความผิดทางพินัยเพียงอย่างเดียว

(๔) ส่วนคดีอาญาที่พนักงานอัยการมีความเห็นควรสั่งฟ้องแต่ยังไม่ได้ตัวผู้ต้องหา มาดำเนินคดี หรือมีคำสั่งฟ้องแล้วแต่ยังไม่ได้ยื่นฟ้องต่อศาล ให้พนักงานอัยการส่งเรื่องไปให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการต่อไปภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย สำหรับกรณีที่เป็นการกระทำผิดเพียงอย่างเดียว ไม่ว่าจะเป็นการกระทำกรรมเดียวหรือหลายกรรมก็ตาม หรือกรณีที่กรรมใดเป็นความผิดทางพินัยเพียงอย่างเดียว

(๕) ส่วนคดีอาญาที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องแต่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของผู้มีอำนาจทำความเห็นแย้งและภายหลังมีการชี้ขาดว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิด ให้พนักงานอัยการปฏิบัติตาม (๔) โดยพิจารณาเป็นรายกรรม

(๖) ส่วนคดีอาญาที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งยุติการดำเนินคดี ให้พนักงานอัยการปฏิบัติตาม (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี

๕.๒.๒ บรรดาความผิดอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้พนักงานอัยการพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๖ และแนวทางปฏิบัติต่อไป

๖. การส่งหนังสือ เอกสาร หรือวัตถุของพนักงานอัยการ

การส่งหนังสือ เอกสาร หรือวัตถุ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้ประสานงานให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมารับหนังสือ เอกสาร หรือวัตถุที่สำนักงานคดี โดยให้ผู้รับลงชื่อรับไว้เป็นหลักฐานและเก็บหลักฐานรวมไว้ในสำนวนของพนักงานอัยการด้วย หรือ

(๒) ส่งหนังสือ เอกสาร หรือวัตถุทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยให้เก็บหลักฐานการรับไว้ในสำนวนของพนักงานอัยการด้วย เช่น ใบตอบรับของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เป็นต้น

๗. การอุทธรณ์วางระเบียบและแนวทางปฏิบัติ

ในกรณีที่ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของพนักงานอัยการ และแนวทางปฏิบัตินี้มีได้กล่าวไว้โดยเฉพาะ ให้ปฏิบัติตามไปตามที่เห็นสมควรโดยไม่เสียหายแก่ราชการ ทั้งนี้ให้นำระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้คำนึงถึงข้อบังคับและระเบียบของส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย

สำนักนิติการ สป.
รับที่ 2435
วันที่ ๕ ต.ค. ๒๕๖๖
เวลา ๗๐.4๐

กระทรวงศึกษาธิการ
เลขที่รับ 16667
วันที่ 29 ก.ย. 2566
เวลา 13.๐๐ นก.สอ.สป.

Law

ที่ อส ๐๐๐๗(พท)/ 14438

สำนักงานอัยการสูงสุด
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๗ กันยายน ๒๕๖๖

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
รับที่ ๗๖๓
วันที่ ๒๕ ก.ย. ๒๕๖๖
เวลา 15.49 น.

เรื่อง แนวปฏิบัติในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการ

เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาประกาศคณะกรรมการอัยการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๓
๒. สำเนาประกาศคณะกรรมการอัยการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔
๓. สำเนาประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย

ตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๓ กำหนดว่า กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางพินัยปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป และมาตรา ๒๕ กำหนดว่า เพื่อประโยชน์ในการประสานและร่วมมือกันในการปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนรวมทั้งสอดคล้องกับเขตอำนาจของพนักงานอัยการ อัยการสูงสุดจะมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบถึงแนวปฏิบัติในการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการในแต่ละท้องที่ที่ได้ นั้น

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินคดีความผิดทางพินัยเป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัยและอนุบัญญัติที่ออกตามกฎหมายดังกล่าว จึงกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการ ดังนี้

๑. การส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการ ให้หน่วยงานของรัฐส่งไปยังสำนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีความผิดทางพินัย โดยในกรุงเทพมหานครให้ส่งอธิบดีอัยการ ส่วนในต่างจังหวัดให้ส่งอัยการจังหวัดสำหรับคดีที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการจังหวัด สำนักงานอัยการคดีศาลแขวงหรือสำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือให้ส่งอธิบดีอัยการสำหรับคดีที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานคดีอื่นนอกจากที่กล่าวข้างต้น ทั้งนี้ สำนักงานคดีที่มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีให้พิจารณาตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒ ดังนี้

๑.๑ กรณีความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อย่างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใด ให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังสำนักงานคดีที่รับผิดชอบการดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลนั้น

๑.๒ กรณี...

๑.๒ กรณีความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าเกิดขึ้นในหลายท้องที่ ให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังสำนักงานคดีท้องที่ใดท้องที่หนึ่งที่ได้รับผิดชอบการดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลใดศาลหนึ่งที่เกี่ยวข้องก็ได้

๑.๓ กรณีที่ไม่ปรากฏชัดว่าความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังสำนักงานคดีที่รับผิดชอบการดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่ผู้ถูกกล่าวหาอยู่ที่อยู่ ทั้งนี้ หากไม่ทราบที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

หากมีผู้ถูกกล่าวหาหลายคน หน่วยงานของรัฐจะส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยไปยังสำนักงานคดีที่รับผิดชอบการดำเนินคดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่ผู้ถูกกล่าวหาคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่ก็ได้

๒. ในสำนวนคดีความผิดทางพินัย นอกจากสำนวนการแสวงหาข้อเท็จจริงและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วจะต้องมีหลักฐานที่ทางราชการออกให้ที่สามารถยืนยันตัวและที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาได้และเอกสารอื่นด้วย ดังนี้

๒.๑ กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งปรากฏชื่อตัว ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน และรูปภาพ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาข้อมูลทะเบียนราษฎรซึ่งพิมพ์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางของกรมการปกครองด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สำเนาหนังสือเดินทางในกรณีเป็นบุคคลต่างด้าว

๒.๒ กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นนิติบุคคล ต้องมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับนิติบุคคล เช่น หนังสือรับรองนิติบุคคล

๒.๓ หลักฐานตามข้อ ๒.๑ หรือข้อ ๒.๒ ต้องปรากฏที่อยู่ปัจจุบันของผู้ถูกกล่าวหา

๒.๔ บัญชีแสดงรายการเอกสารและพยานหลักฐานในสำนวนคดีความผิดทางพินัย

๒.๕ สำเนากฎหมายระดับพระราชบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรอง รวมทั้งประกาศหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานของรัฐที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมาย

๓. สำนวนคดีความผิดทางพินัยและพยานหลักฐานซึ่งน่าจะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาได้ที่หน่วยงานของรัฐส่งไปยังสำนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้จัดส่งในรูปแบบเอกสารและในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นไฟล์ประเภท PDF หรือ PDF/A ส่วนรูปภาพให้บันทึกเป็นไฟล์ประเภท JPEG ให้สอดคล้องกับสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ โดยการส่งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ให้ส่งเป็นอุปกรณ์บันทึกข้อมูล หรือส่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ไปยังสำนักงานคดีนั้น ๆ

๔. สำนวนคดีความผิดทางพินัยที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณาและทำความเข้าใจเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ฟ้องต่อจากคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ และเมื่อทำความเข้าใจเสร็จแล้วให้หน่วยงานของรัฐส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยคืนไปยังสำนักงานคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ส่งสำนวนคดีมายังหน่วยงานของรัฐเพื่อให้พนักงานอัยการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕. ภายหลังจากส่งสำนวนคดีความผิดทางพินัยให้พนักงานอัยการแล้ว หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหาชำระค่าปรับเป็นพินัย หรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะครบถ้วนหรือไม่ก็ตาม หรือมีการชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบในความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับ

คดีความผิดทางทนาย หรือปรากฏข้อเท็จจริงอื่นอันเป็นข้อสำคัญแห่งคดี ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งพนักงานอัยการ พร้อมส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว

ในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและส่งผลการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมต่อพนักงานอัยการ ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่สามารถดำเนินการได้หรือมีเหตุขัดข้องประการใดให้แจ้งพนักงานอัยการ ทราบโดยเร็ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดแจ้งหน่วยงานในสังกัด หรือหน่วยงานที่อยู่ภายใต้ การควบคุมหรือกำกับดูแลของท่านทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำนาจ เจตน์เจริญวิทย์)

อธิบดีอัยการ สำนักงานวิชาการ รักษาการในตำแหน่ง
รองอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน
อัยการสูงสุด

สำนักงานวิชาการ
สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย
โทร./โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๔๙๑๑
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ dlaw@ago.go.th

สิ่งที่ส่งมาด้วย

๑ ยพ ขน

(นายอรรถพล สังขวาสี)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๒ ต.ค. 2566

๒ มอ. กม. กฟ

(นายชวิทย์ นาคก้อน)
ผู้อำนวยการสำนักนิติการ สป.

๕ ต.ค. ๒๕๖๖

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพนัน

พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อบังคับว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพนัน พ.ศ. ๒๕๖๖ ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพนัน พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญาที่มีเขตอำนาจ หรือศาลชั้นอุทธรณ์ที่พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นฟ้องคดีความผิดทางพนัน หรือที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ แล้วแต่กรณี

“ศาลชั้นอุทธรณ์” หมายความว่า ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์

“โจทก์” หมายความว่า พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งฟ้องคดีความผิดทางพนันต่อศาล

“จำเลย” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกฟ้องต่อศาลว่ากระทำความผิดทางพนัน และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาให้รวมถึงผู้ดำเนินการแทน

“คู่ความ” หมายความว่า โจทก์และจำเลย

ข้อ ๔ ในกรณีจำเป็นต้องมีวิธีการใดในทางธุรการเพื่อให้การปฏิบัติตามข้อบังคับนี้เป็นไปโดยเรียบร้อย ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้กำหนดวิธีการนั้น

ข้อ ๕ ให้ประธานศาลฎีการักษาการและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ การพิจารณาคดีความผิดทางพนันให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับนี้ และในกรณีที่ข้อบังคับนี้ไม่ได้กำหนดไว้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร

ในกรณีที่มิได้กฎหมายกำหนดวิธีพิจารณาสำหรับคดีประเภทใดไว้เป็นการเฉพาะ หากข้อหาตามฟ้องในคดีดังกล่าวมีความผิดทางพินัยรวมอยู่ด้วยให้นำวิธีพิจารณาตามข้อบังคับนี้ไปใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวในส่วนที่เป็นความผิดทางพินัยเท่าที่จะทำได้

คดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว ให้คำนึงถึงการคุ้มครองและการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

ข้อ ๗ การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามข้อบังคับนี้ ให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก โดยให้นำข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการยื่น ส่ง และรับคำคู่ความและเอกสารทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการจัดทำสารบบความสารบบคำพิพากษา และการรวบรวมเก็บรักษาเอกสารในสำนวนความในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ มาใช้บังคับ

การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามวรรคหนึ่ง หากหน่วยงานหรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถรองรับการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ให้ปฏิบัติตามวิธีการที่มีการใช้งานกันอย่างแพร่หลายอยู่เดิมไปพลางก่อน

ศาลอาจดำเนินกระบวนการพิจารณาตามข้อบังคับนี้โดยไม่จำเป็นต้องนั่งพิจารณาหรือกระทำต่อโจทก์และจำเลยพร้อมกันก็ได้ แต่ต้องให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมีโอกาสโต้แย้งกระบวนการพิจารณานั้น

ข้อ ๘ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีความผิดทางพินัย ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีหรือเจ้าพนักงานศาลทำหน้าที่ช่วยเหลือศาล ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจสอบคำฟ้องและคำร้องที่ยื่นต่อศาล และทำความเข้าใจเสนอศาล
- (๒) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานตามที่ศาลมีคำสั่ง
- (๓) จัดทำรายงานเกี่ยวกับคดีเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคดี
- (๔) ช่วยเหลือศาลในการบันทึกคำพยานและรายงานกระบวนการพิจารณา
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๙ ระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ข้อบังคับนี้ หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๑๐ จำเลยอาจแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลอื่นให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนได้โดยแสดงหลักฐานการแต่งตั้งเป็นหนังสือต่อศาล

ผู้ดำเนินการแทนต้องเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะ มีความรู้ความสามารถดำเนินการแทนจำเลยในเรื่องนั้น ๆ และสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดี โดยหากศาลเห็นว่าผู้นั้นจะดำเนินการแทนในทางที่เกิดความเสียหายแก่จำเลย ศาลอาจมีคำสั่งไม่อนุญาตหรือมีคำสั่งอย่างอื่นได้ตามที่เห็นสมควร เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

หมวด ๒
วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้นส่วนที่ ๑
การฟ้อง การยื่นคำร้อง และการพิจารณาคดี

ข้อ ๑๑ ฟ้องต้องมีรายละเอียดถึงตำแหน่งของพนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เป็นโจทก์ ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ และสัญชาติของจำเลย ฐานความผิดทางพินัย การกระทำที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิดทางพินัย ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเวลา สถานที่ และมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางพินัยเพียงพอที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี พร้อมทั้งสำเนาคำฟ้องมาส่งศาลให้เพียงพอกับจำนวนของจำเลย

ในวันยื่นฟ้องโจทก์จะมีหรือไม่มีตัวจำเลยมาศาลก็ได้ แต่ให้โจทก์ส่งหลักฐานที่ทางราชการออกให้ที่สามารถยืนยันตัวของจำเลย และเสนอสำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อศาลพร้อมฟ้องในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กรณีที่สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อจำเลยโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ศาลจะสั่งให้โจทก์จัดส่งสำเนาคำฟ้องตามวรรคหนึ่งก็ได้

ข้อ ๑๒ ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลประทับฟ้อง และส่งสำเนาคำฟ้องให้จำเลย กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง

กรณีที่โจทก์ไม่มีตัวจำเลยมาพร้อมฟ้อง ให้ศาลส่งสำเนาคำฟ้องและหมายเรียกเพื่อให้จำเลยยื่นคำแถลงความประสงค์ในการต่อสู้คดี หรือมาศาลเพื่อแถลงความประสงค์ในการต่อสู้คดี ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำฟ้องและหมายเรียก

การส่งสำเนาคำฟ้องและหมายเรียกให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยหากส่งไปยังที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของจำเลยหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ ให้ถือว่าจำเลยได้รับตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ หรือส่งโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งตามที่ศาลเห็นสมควร

ข้อ ๑๓ ถ้าจำเลยไม่ยื่นคำแถลงความประสงค์ในการต่อสู้คดีหรือไม่มาแถลงความประสงค์ในการต่อสู้คดีภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๑๒ หรือแถลงไม่ประสงค์ต่อสู้คดี ให้ศาลพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐและจะมีคำพิพากษาโดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้

ถ้าจำเลยประสงค์ต่อสู้คดี ให้ศาลสอบถามจำเลยว่าประสงค์จะได้แย้งในปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดทางพินัยหรือจำนวนค่าปรับเป็นพินัย จากนั้นให้ศาลพิจารณาว่าจำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานหรือไม่ หากเห็นว่าจำเป็น ก็ให้โจทก์และจำเลยนำพยานหลักฐานเข้าสืบ

ในกรณีที่ต้องสืบพยานหลักฐาน ให้ศาลกำหนดวันนัดพิจารณาโดยเร็ว โดยแจ้งให้โจทก์ และจำเลยมาศาลตามกำหนดนัดเพื่อพิจารณาและสืบพยานในวันเดียวกัน

ข้อ ๑๔ ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีหรือเจ้าพนักงานศาลดำเนินการตามข้อ ๘ และอาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบส่วนคดีความผิดทางพินัยตรวจสอบและรวบรวม พยานหลักฐานเพิ่มเติม แล้วจัดส่งพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด รวมถึงอาจเรียกพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้อภัยคำ หรือดำเนินการอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และศาลอาจรับฟังส่วนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงแทนคำเบิกความ พยานเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นใดเพื่อวินิจฉัยคดี โดยหากเห็นว่าจำเป็นจะได้สวนพยานบุคคลเพิ่มเติมก็ได้

ข้อ ๑๕ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการรับฟังและ ชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานมาใช้บังคับกับคดีความผิดทางพินัยโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้

ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาให้รับผิดทางพินัยจนกว่าจะมี พยานหลักฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือว่าจำเลยกระทำความผิดทางพินัย

ข้อ ๑๖ การร้องขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยแก่ผู้กระทำความผิดทางพินัยที่เป็นบุคคลธรรมดา ต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือขอให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยดังกล่าวทำงานบริการสังคมหรือ ทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๐ วรรคสามและวรรคสี่ ของพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำร้องพร้อมสำเนาคำร้องของผู้กระทำความผิดทางพินัยที่ได้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหนังสือให้ความยินยอมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการยื่นคำร้อง แล้วแต่กรณี

ให้เจ้าพนักงานคดีหรือเจ้าพนักงานศาลเสนอความเห็นเกี่ยวกับคำร้องต่อศาลโดยเร็วและ จะได้สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้กระทำความผิดทางพินัยด้วยก็ได้ และเมื่อศาลมีคำสั่งคำร้องประการใดแล้ว ให้แจ้งคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล หากจำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลได้สวน และมีคำสั่งรวมไปในคำพิพากษา

ส่วนที่ ๒

คำพิพากษาและคำสั่ง

ข้อ ๑๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งคดีความผิดทางพินัย อย่างน้อยต้องมีข้อเท็จจริงที่ฟังได้โดยสรุป และคำวินิจฉัยในประเด็นแห่งคดี พร้อมด้วยเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยนั้น

ข้อ ๑๘ การอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้อ่านข้อความในศาลโดยเปิดเผยต่อหน้าคู่ความ ทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แล้วแต่กรณี ถ้าคู่ความไม่มาศาล ศาลจะงดการอ่านคำพิพากษาหรือ คำสั่งก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลจดแจ้งไว้ในรายงาน และให้ถือว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้อ่าน ตามกฎหมายแล้ว

คู่ความอาจร้องขอให้ศาลมีหนังสือแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวิธีการที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดก็ได้ และให้ถือว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้อ่านสำหรับคู่ความนั้นในวันที่หนังสือแจ้งไปถึง

กรณีที่ศาลพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัย ให้ศาลออกคำสั่งบังคับกำหนดเวลาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

ให้ศาลส่งคำสั่งโดยนำความตามวรรคสามของข้อ ๑๒ มาใช้บังคับแก่การส่งคำสั่งโดยอนุโลม เว้นแต่จำเลยทราบคำสั่งนั้นแล้ว

ข้อ ๑๔ คดีใดที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้บุคคลใดต้องรับผิดชอบพินัย อาจร้องขอให้พิจารณาพิพากษาใหม่ได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) พยานบุคคลซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลักในการพิพากษาคดีอันถึงที่สุดนั้น ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดในภายหลังแสดงว่าคำเบิกความของพยานนั้นเป็นเท็จ หรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริง

(๒) พยานหลักฐานอื่นนอกจากพยานบุคคลตาม (๑) ซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลักในการพิจารณาพิพากษาคดีอันถึงที่สุดนั้น ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดในภายหลังแสดงว่าเป็นพยานหลักฐานปลอมหรือเป็นเท็จ หรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริง หรือ

(๓) มีพยานหลักฐานใหม่อันชัดเจนและสำคัญแก่คดี ซึ่งถ้าได้นำมาสืบในคดีอันถึงที่สุดนั้น จะแสดงว่าบุคคลผู้ต้องถูกปรับเป็นพินัยโดยคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นไม่ได้กระทำความผิดทางพินัย

การดำเนินคดีในชั้นร้องขอให้พิจารณาพิพากษาใหม่ ให้นำกฎหมายว่าด้วยการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่มาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้

หมวด ๓

อุทธรณ์

ข้อ ๒๐ การอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมาย ให้จำเลยที่ต้องคำพิพากษาว่ามีความผิดทางพินัยกระทำได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

ข้อ ๒๑ การยื่นอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษา

ในกรณีที่มีการขอขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ ให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร หากศาลชั้นต้นจะไม่อนุญาต ให้ส่งศาลชั้นอุทธรณ์พิจารณาสั่ง

ข้อ ๒๒ ปัญหาข้อกฎหมายที่อุทธรณ์ต้องเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลชั้นอุทธรณ์ควรวินิจฉัย

ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การโต้แย้งว่าการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ของรัฐขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๒) การโต้แย้งว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับนี้

- (๓) เมื่อคำพิพากษาของศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกัน หรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลฎีกา
- (๔) เมื่อคำพิพากษาของศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลฎีกามาก่อน
- (๕) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น
- (๖) เมื่อพิจารณาข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในอุทธรณ์แล้วอาจมีผลเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น
- (๗) ปัญหาข้อกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ

หมวด ๔

คำอุทธรณ์เนียม

ข้อ ๒๓ ภายใต้บังคับข้อ ๒๔ การดำเนินการทางศาลตามข้อบังคับนี้ ให้คู่ความได้รับยกเว้นคำอุทธรณ์เนียมทั้งปวง

ข้อ ๒๔ ความรับผิดชอบที่สุดในคำอุทธรณ์เนียมในการบังคับคดี ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ประกาศ ณ วันที่ ๓๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

โชติวัฒน์ เหลืองประเสริฐ

ประธานศาลฎีกา

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย

พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อบังคับว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญาที่มีเขตอำนาจ หรือศาลชำนาญพิเศษที่พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นฟ้องคดีความผิดทางพินัย หรือที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ แล้วแต่กรณี

“ศาลชั้นอุทธรณ์” หมายความว่า ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ

“โจทก์” หมายความว่า พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งฟ้องคดีความผิดทางพินัยต่อศาล

“จำเลย” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกฟ้องต่อศาลว่ากระทำความผิดทางพินัย และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาให้รวมถึงผู้ดำเนินการแทน

“คู่ความ” หมายความว่า โจทก์และจำเลย

ข้อ ๔ ในกรณีจำเป็นต้องมีวิธีการใดในทางธุรการเพื่อให้การปฏิบัติตามข้อบังคับนี้เป็นไปโดยเรียบร้อย ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้กำหนดวิธีการนั้น

ข้อ ๕ ให้ประธานศาลฎีการักษาการและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ การพิจารณาคดีความผิดทางพินัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับนี้ และในกรณีที่ข้อบังคับนี้ไม่ได้กำหนดไว้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร

ในกรณีที่มิได้กฎหมายกำหนดวิธีพิจารณาสำหรับคดีประเภทใดไว้เป็นการเฉพาะ หากข้อหาตามฟ้องในคดีดังกล่าวมีความผิดทางพินัยรวมอยู่ด้วยให้นำวิธีพิจารณาตามข้อบังคับนี้ไปใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวในส่วนที่เป็นความผิดทางพินัยเท่าที่จะทำได้

คดีความผิดทางพินัยที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว ให้คำนึงถึงการคุ้มครองและการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

ข้อ ๗ การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามข้อบังคับนี้ ให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก โดยให้นำข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการอื่น ส่ง และรับคำคู่ความและเอกสารทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการจัดทำสารบบความสารบบคำพิพากษา และการรวบรวมเก็บรักษาเอกสารในสำนวนความในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ มาใช้บังคับ

การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามวรรคหนึ่ง หากหน่วยงานหรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถรองรับการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ให้ปฏิบัติตามวิธีการที่มีการใช้งานกันอยู่อย่างแพร่หลายอยู่เดิมไปพลางก่อน

ศาลอาจดำเนินกระบวนการพิจารณาตามข้อบังคับนี้โดยไม่จำเป็นต้องนั่งพิจารณาหรือกระทำต่อโจทก์และจำเลยพร้อมกันได้ แต่ต้องให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมีโอกาสโต้แย้งกระบวนการพิจารณานั้น

ข้อ ๘ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีความผิดทางพินัย ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีหรือเจ้าพนักงานศาลทำหน้าที่ช่วยเหลือศาล ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจสอบคำฟ้องและคำร้องที่ยื่นต่อศาล และทำความเข้าใจเสนอศาล
- (๒) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานตามที่ศาลมีคำสั่ง
- (๓) จัดทำรายงานเกี่ยวกับคดีเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคดี
- (๔) ช่วยเหลือศาลในการบันทึกคำพยานและรายงานกระบวนการพิจารณา
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๙ ระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ข้อบังคับนี้ หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๑๐ จำเลยอาจแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลอื่นให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนได้โดยแสดงหลักฐานการแต่งตั้งเป็นหนังสือต่อศาล

ผู้ดำเนินการแทนต้องเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะ มีความรู้ความสามารถดำเนินการแทนจำเลยในเรื่องนั้น ๆ และสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดี โดยหากศาลเห็นว่าผู้นั้นจะดำเนินการแทนในทางที่เกิดความเสียหายแก่จำเลย ศาลอาจมีคำสั่งไม่อนุญาตหรือมีคำสั่งอย่างอื่นได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

หมวด ๒
วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้นส่วนที่ ๑
การฟ้อง การยื่นคำร้อง และการพิจารณาคดี

ข้อ ๑๑ ฟ้องต้องมีรายละเอียดถึงตำแหน่งของพนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เป็นโจทก์ ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ และสัญชาติของจำเลย ฐานความผิดทางพินัย การกระทำที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิดทางพินัย ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเวลา สถานที่ และมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางพินัยเพียงพอที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี พร้อมทั้งสำเนาคำฟ้องมาส่งศาลให้เพียงพอกับจำนวนของจำเลย

ในวันยื่นฟ้องโจทก์จะมีหรือไม่มีตัวจำเลยมาศาลก็ได้ แต่ให้โจทก์ส่งหลักฐานที่ทางราชการออกให้ที่สามารถยืนยันตัวของจำเลย และเสนอสำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อศาล พร้อมฟ้องในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กรณีที่สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อจำเลยโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ศาลจะสั่งให้โจทก์ส่งสำเนาคำฟ้องตามวรรคหนึ่งก็ได้

ข้อ ๑๒ ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลประทับฟ้อง และส่งสำเนาคำฟ้องให้จำเลย กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง

กรณีที่โจทก์ไม่มีตัวจำเลยมาพร้อมฟ้อง ให้ศาลส่งสำเนาคำฟ้องและหมายเรียกเพื่อให้จำเลยยื่นคำแถลงความประสงค์ในการต่อสู้คดี หรือมาศาลเพื่อแถลงความประสงค์ในการต่อสู้คดี ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำฟ้องและหมายเรียก

การส่งสำเนาคำฟ้องและหมายเรียกให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยหากส่งไปยังที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของจำเลยหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ ให้ถือว่าจำเลยได้รับตั้งแต่วันครบสัปดาห์วันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ หรือส่งโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งตามที่ศาลเห็นสมควร

ข้อ ๑๓ ถ้าจำเลยไม่ยื่นคำแถลงความประสงค์ในการต่อสู้คดีหรือไม่มาแถลงความประสงค์ในการต่อสู้คดีภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๑๒ หรือแถลงไม่ประสงค์ต่อสู้คดี ให้ศาลพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐและจะมีคำพิพากษาโดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้

ถ้าจำเลยประสงค์ต่อสู้คดี ให้ศาลสอบถามจำเลยว่าประสงค์จะได้แย้งในปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบพินัยหรือจำนวนค่าปรับเป็นพินัย จากนั้นให้ศาลพิจารณาว่าจำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานหรือไม่ หากเห็นว่าจำเป็น ก็ให้โจทก์และจำเลยนำพยานหลักฐานเข้าสืบ

ในกรณีที่ต้องสืบพยานหลักฐาน ให้ศาลกำหนดวันนัดพิจารณาโดยเร็ว โดยแจ้งให้โจทก์ และจำเลยมาศาลตามกำหนดนัดเพื่อพิจารณาและสืบพยานในวันเดียวกัน

ข้อ ๑๔ ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีหรือเจ้าพนักงานศาลดำเนินการตามข้อ ๘ และอาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบส่วนคดีความผิดทางพินัยตรวจสอบและรวบรวม พยานหลักฐานเพิ่มเติม แล้วจัดส่งพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด รวมถึงอาจเรียกพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือดำเนินการอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และศาลอาจรับฟังส่วนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ บันฑ์ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงแทนค่าเบิกความ พยานเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นใดเพื่อวินิจฉัยคดี โดยหากเห็นว่าจำเป็นจะได้สวนพยานบุคคลเพิ่มเติมก็ได้

ข้อ ๑๕ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการรับฟังและ ชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานมาใช้บังคับกับคดีความผิดทางพินัยโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้

ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาให้รับผิดทางพินัยจนกว่าจะมี พยานหลักฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือว่าจำเลยกระทำความผิดทางพินัย

ข้อ ๑๖ การร้องขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยแก่ผู้กระทำความผิดทางพินัยที่เป็นบุคคลธรรมดา ต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือขอให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยดังกล่าวทำงานบริการสังคมหรือ ทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๐ วรรคสามและวรรคสี่ ของพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำร้องพร้อมสำเนาคำร้องของผู้กระทำความผิดทางพินัยที่ได้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหนังสือให้ความยินยอมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการยื่นคำร้อง แล้วแต่กรณี

ให้เจ้าพนักงานคดีหรือเจ้าพนักงานศาลเสนอความเห็นเกี่ยวกับคำร้องต่อศาลโดยเร็วและ จะได้สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้กระทำความผิดทางพินัยด้วยก็ได้ และเมื่อศาลมีคำสั่งคำร้องประการใดแล้ว ให้แจ้งคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล หากจำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลได้สวน และมีคำสั่งรวมไปในคำพิพากษา

ส่วนที่ ๒

คำพิพากษาและคำสั่ง

ข้อ ๑๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งคดีความผิดทางพินัย อย่างน้อยต้องมีข้อเท็จจริงที่ฟังได้โดยสรุป และคำวินิจฉัยในประเด็นแห่งคดี พร้อมด้วยเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยนั้น

ข้อ ๑๘ การอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้อ่านข้อความในศาลโดยเปิดเผยต่อหน้าคู่ความ ทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แล้วแต่กรณี ถ้าคู่ความไม่มาศาล ศาลจะงดการอ่านคำพิพากษาหรือ คำสั่งก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลจดแจ้งไว้ในรายงาน และให้ถือว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้อ่าน ตามกฎหมายแล้ว

คู่ความอาจร้องขอให้ศาลมีหนังสือแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวิธีการที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดก็ได้ และให้ถือว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้อ่านสำหรับคู่ความนั้นในวันที่หนังสือแจ้งไปถึง

กรณีที่ศาลพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัย ให้ศาลออกคำสั่งบังคับกำหนดเวลาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

ให้ศาลส่งคำสั่งโดยนำความตามวรรคสามของข้อ ๑๒ มาใช้บังคับแก่การส่งคำสั่งโดยอนุโลม เว้นแต่จำเลยทราบคำสั่งนั้นแล้ว

ข้อ ๑๙ คดีใดที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้บุคคลใดต้องรับผิดชอบพินัย อาจร้องขอให้พิจารณาพิพากษาใหม่ได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) พยานบุคคลซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลักในการพิพากษาคดีอันถึงที่สุดนั้น ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดในภายหลังแสดงว่าคำเบิกความของพยานนั้นเป็นเท็จ หรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริง

(๒) พยานหลักฐานอื่นนอกจากพยานบุคคลตาม (๑) ซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลักในการพิจารณาพิพากษาคดีอันถึงที่สุดนั้น ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดในภายหลังแสดงว่าเป็นพยานหลักฐานปลอมหรือเป็นเท็จ หรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริง หรือ

(๓) มีพยานหลักฐานใหม่อันชัดแจ้งและสำคัญแก่คดี ซึ่งถ้าได้นำมาสืบในคดีอันถึงที่สุดนั้น จะแสดงว่าบุคคลผู้ต้องถูกปรับเป็นพินัยโดยคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นไม่ได้กระทำความผิดทางพินัย

การดำเนินคดีในชั้นร้องขอให้พิจารณาพิพากษาใหม่ ให้นำกฎหมายว่าด้วยการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่มาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้

หมวด ๓

อุทธรณ์

ข้อ ๒๐ การอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมาย ให้จำเลยที่ต้องคำพิพากษาว่ามีความผิดทางพินัยกระทำได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

ข้อ ๒๑ การยื่นอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษา

ในกรณีที่มีการขอขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ ให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร หากศาลชั้นต้นจะไม่อนุญาต ให้ส่งศาลชั้นอุทธรณ์พิจารณาสั่ง

ข้อ ๒๒ ปัญหาข้อกฎหมายที่อุทธรณ์ต้องเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลชั้นอุทธรณ์ควรวินิจฉัย

ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การโต้แย้งว่าการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ของรัฐขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๒) การโต้แย้งว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับนี้

- (๓) เมื่อคำพิพากษาของศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกัน หรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลฎีกา
- (๔) เมื่อคำพิพากษาของศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลฎีกามาก่อน
- (๕) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น
- (๖) เมื่อพิจารณาข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในอุทธรณ์แล้วอาจมีผลเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น
- (๗) ปัญหาข้อกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ

หมวด ๔

คำอุทธรณ์เนียม

ข้อ ๒๓ ภายใต้บังคับข้อ ๒๔ การดำเนินการทางศาลตามข้อบังคับนี้ ให้คู่ความได้รับยกเว้นคำอุทธรณ์เนียมทั้งปวง

ข้อ ๒๔ ความรับผิดชอบที่สุดในคำอุทธรณ์เนียมในการบังคับคดี ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖
โชติวัฒน์ เหลืองประเสริฐ
ประธานศาลฎีกา

ด่วนที่สุด

ที่ ศย ๐๑๖/ว ๕๗๐

ถึง หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตามที่ได้มีข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ เป็นต้นไป ข้อ ๔ กำหนดว่า “ในกรณีจำเป็นต้องมีวิธีการใดในทางธุรการเพื่อให้การปฏิบัติตามข้อบังคับนี้เป็นไปโดยเรียบร้อย ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้กำหนดวิธีการนั้น” และข้อ ๑๘ วรรคสอง กำหนดว่า “คู่ความอาจร้องขอให้ศาลมีหนังสือแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวิธีการที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดก็ได้ และให้ถือว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้อ่านสำหรับคู่ความนั้นในวันที่หนังสือแจ้งไปถึง” นั้น

ในการนี้ เพื่อให้แนวปฏิบัติทางธุรการเกี่ยวกับการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สำนักงานศาลยุติธรรมจึงได้ออกประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัย โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ และข้อ ๑๘ วรรคสอง ของข้อบังคับของประธานศาลฎีกาดังกล่าว มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. กำหนดให้คู่ความดำเนินกระบวนการพิจารณาผ่านทางระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (CIOS) ได้แก่ การยื่นคำคู่ความและเอกสารทางคดี การติดตามผลคำสั่งศาลเกี่ยวกับคำคู่ความหรือเอกสาร และการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีหนังสือแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง

๒. กำหนดหลักเกณฑ์การเสนอสำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาล โดยบันทึกข้อมูลลงแผ่นซีดีหรือนำเข้าข้อมูลทางระบบพร้อมพ้อง

๓. กำหนดให้การนั่งพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ และประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการใช้วิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์

๔. กำหนดให้รวบรวมและเก็บรักษาเอกสารทางคดีในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในระบบการจัดทำสารบบและสำนวนความอิเล็กทรอนิกส์ (E-CMS) ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการจัดทำสารบบความ สารบบคำพิพากษา และการรวบรวมเก็บรักษาเอกสารในสำนวนความในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำสารบบความ สารบบคำพิพากษา และการรวบรวมเก็บรักษาเอกสารในสำนวนความในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

อนึ่ง ตามประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การกำหนดอักษรย่อของสำนวนความในศาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๖ การฟ้องคดีความผิดทางพินัย ให้ใช้อักษรย่อ “คพ” คดีร้องขอให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัย (มาตรา ๑๐ วรรคสาม) ให้ใช้อักษรย่อ “รคพ” สำหรับกรณีที่ยื่นผ่านทางระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (CIOS) ให้ใช้อักษรย่อ “คพE” หรือ “รคพE” แล้วแต่กรณี

สำนักงานศาลยุติธรรมจึงขอแจ้งประกาศสำนักงานศาลยุติธรรมดังกล่าวมาเพื่อทราบ และถือปฏิบัติต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานทราบ ในโอกาสแรกด้วย ทั้งนี้ ได้แจ้งการประกาศเรื่องดังกล่าวผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) อีกทางหนึ่งด้วยแล้ว ซึ่งสามารถตรวจสอบเรื่องดังกล่าวได้จากเว็บไซต์สำนักกฎหมายและวิชาการ ศาลยุติธรรม <https://jla.coj.go.th>

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

ส่วนพัฒนากฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

โทรสาร ๐ ๒๕๑๓ ๘๓๗๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@coj.go.th หรือ ojta@coj.go.th

ประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม
เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพนัน

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดวิธีปฏิบัติในทางธุรการของศาลเกี่ยวกับการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพนัน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ และข้อ ๑๘ วรรคสอง ของข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพนัน พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงานศาลยุติธรรมออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพนัน”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศฉบับนี้

“คดี” หมายความว่า คดีความผิดทางพนันตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพนัน พ.ศ. ๒๕๖๕

“คู่ความ” หมายความว่า โจทก์และจำเลย

“ระบบ” หมายความว่า ระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (Court Integral Online Service : CIOS) ซึ่งเป็นระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานศาลยุติธรรม

ข้อ ๔ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมมีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาการปฏิบัติงานทางธุรการตามประกาศนี้

ข้อ ๕ คู่ความมีสิทธิลงทะเบียนเข้าใช้ระบบเพื่อดำเนินคดีโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ การลงทะเบียนเข้าใช้ระบบให้เป็นไปตามที่ระบบหรือสำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด

ข้อ ๖ การยื่นคำคู่ความและเอกสารทางคดีต่อศาลทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ยื่นทางระบบ โดยปฏิบัติตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการยื่น ส่ง และรับคำคู่ความและเอกสารทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่น ส่ง และรับคำคู่ความและเอกสารทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์

คู่ความมีหน้าที่ติดตามผลคำสั่งศาลเกี่ยวกับคำคู่ความหรือเอกสารที่ยื่นทางระบบ และเมื่อได้แจ้งคำสั่งทางระบบแล้ว ถือว่าคู่ความทราบคำสั่งนั้น

ข้อ ๗ การแจ้งคำสั่งศาล การส่งหมายเรียก หมายนัด หรือเอกสารทางคดีอื่นใดให้คู่ความ ถ้าได้แจ้งหรือส่งไปยังที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ตามที่คู่ความให้ไว้ในการลงทะเบียนใช้ระบบถือว่า คู่ความทราบคำสั่งหรือได้รับเอกสารนับแต่เวลาที่คำสั่งหรือเอกสารเช่นว่านั้นไปถึงคู่ความตามที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๘ การเสนอสำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาล ให้จัดทำหรือแปลงเอกสารเป็นไฟล์ประเภท PDF หรือ PDF/A ส่วนรูปภาพ ให้บันทึกเป็นไฟล์ประเภท JPEG ด้วยมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับความละเอียดของภาพ (Resolution) ของภาพลายเส้นหรือภาพขาวดำ อย่างน้อย ๒๐๐ จุดต่อนิ้ว (dot per inch หรือ dpi) แล้วบันทึกข้อมูลลงแผ่นซีดียื่นต่อศาลหรือนำเข้าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวทางระบบพร้อมซอง

จำเลยขอตรวจหรือคัดถ่ายสำเนาสำนวนคดีความผิดทางพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในส่วนที่เป็นบันทึกถ้อยคำของพยานได้เมื่อสืบพยานโจทก์เสร็จแล้ว

ข้อ ๙ การนั่งพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของ ประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ และประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการใช้วิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๑๐ คำร้องขอให้ศาลมีหนังสือแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนการอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่ง ต้องยื่นทางระบบก่อนวันนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ต้องแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความทราบแทนการอ่านคำพิพากษา หรือคำสั่ง เมื่อล่วงพ้นนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ศาลส่งคำพิพากษาหรือคำสั่ง ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไปยังที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ตามที่คู่ความให้ไว้ในการลงทะเบียนใช้ระบบโดยเร็ว

ข้อ ๑๒ ให้รวบรวมและเก็บรักษาเอกสารทางคดีในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในระบบการจัดทำสารบบและสำนวนความอิเล็กทรอนิกส์ (E-CMS) ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการจัดทำสารบบความ สารบบคำพิพากษา และการรวบรวมเก็บรักษาเอกสารในสำนวนความ ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำสารบบความ สารบบคำพิพากษา และการรวบรวมเก็บรักษาเอกสารในสำนวนความ ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำนึงถึงการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อจัดทำข้อมูล ขนาดใหญ่ของศาลยุติธรรมด้วย

เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล คู่ความสามารถรับสำเนาเอกสารในสำนวนความที่ได้รวบรวม และเก็บรักษาไว้ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทางระบบตามรายการที่ระบบกำหนด โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายธีรศักดิ์ เจริญจิตร)

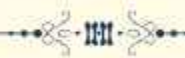
เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

"เรียนดี มีความสุข"

คู่มือการปรับเป็นพินัย

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
และพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑

สามารถติดต่อสอบถามรายละเอียด/ข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
เบอร์โทร ๐-๒๒๘๐-๒๘๖๖